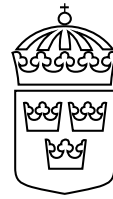

Regeringens skrivelse

2024/25:61

Internationellt bistånd genom multilaterala organisationer

Skr.
2024/25:61

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Stockholm den 12 december 2024

Ulf Kristersson

Benjamin Dousa
(Utrikesdepartementet)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen ges en samlad resultatredovisning av Sveriges internationella bistånd genom multilaterala organisationer. Med utgångspunkt i regeringens mål och prioriteringar redogörs för reformåtgärder och för det multilaterala biståndets omfattning och innehåll. Verksamhet och resultat som det svenska stödet bidragit till redovisas. Ukraina, Demokratiska republiken Kongo, Kenya och Colombia behandlas särskilt. Tidsmässigt fokus ligger på år 2023.

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning och slutsatser.....	4
2	Om skrivelsen	9
2.1	Bakgrund till skrivelsen.....	9
2.2	Innehåll, avgränsningar och genomförande.....	10
2.3	Källor.....	11
3	Sveriges multilaterala bistånd	12
3.1	Regeringens utgångspunkter, mål och prioriteringar.....	12
3.2	Regeringen reformerar det multilaterala biståndet	14
3.3	Finansiering och inriktning	15
3.3.1	Kärnstöd	16
3.3.2	Multi-bi-stöd.....	16
3.3.3	Samarbetsorganisationer.....	17
3.3.4	Sektorieell fördelning	21
3.3.5	Geografisk fördelning.....	23
3.3.6	Sverige i ett internationellt perspektiv	24
3.4	Svenskt påverkansarbete och resultatet av det	26
3.5	Svenskar i de multilaterala organisationerna.....	27
3.6	Hållbar upphandling och svensk export	28
4	Övergripande observationer och slutsatser om multilaterala organisationers verksamhet och effektivitet.....	30
4.1	Samordning och reformer.....	32
4.2	Finansiering av det multilaterala systemet	34
4.3	Intern styrning och kontroll samt motverkande av oegentligheter	35
5	Multilateralt bistånd på landnivå: Ukraina.....	37
5.1	Sveriges bistånd genom multilaterala organisationer i Ukraina.....	38
5.2	De multilaterala organisationernas effektivitet och mervärde för svenskt bistånd.....	40
5.2.1	Synergier och komplementaritet.....	41
5.2.2	Samordning och samverkan	42
5.3	Verksamhet och resultat	43
5.3.1	Fattigdomsbekämpning genom jobbskapande, handel och utbildning	43
5.3.2	Förbättrad hälsa för de allra mest utsatta	46
5.3.3	Utökat och effektiviserat klimatbistånd.....	48
5.3.4	Stärkta synergier mellan bistånds- och migrationspolitiken.....	49
5.3.5	Stärkt humanitärt stöd för att rädda liv och lindra nöd.....	50
6	Multilateralt bistånd på landnivå: DR Kongo	52
6.1	Sveriges bistånd genom multilaterala organisationer i DR Kongo	53
6.2	De multilaterala organisationernas effektivitet och mervärde för svenskt bistånd.....	54
6.2.1	Synergier och komplementaritet.....	55

	6.2.2	Samordning och samverkan.....	55	Skr. 2024/25:61
6.3		Verksamhet och resultat	56	
	6.3.1	Förbättrad hälsa för de allra mest utsatta	56	
	6.3.2	Främja frihet och bekämpa förtryck	58	
	6.3.3	Stärka kvinnors och flickors frihet och egenmakt	59	
	6.3.4	Stärkt humanitärt stöd för att rädda liv och lindra nöd	60	
7		Multilateralt bistånd på landnivå: Kenya	63	
	7.1.1	Svenskt bistånd genom multilaterala organisationer	63	
7.2		De multilaterala organisationernas effektivitet och mervärde för svenskt bistånd	65	
	7.2.1	Synergier och komplementaritet.....	66	
	7.2.2	Samordning och samverkan.....	66	
7.3		Verksamhet och resultat	67	
	7.3.1	Fattigdomsbekämpning genom jobbskapande, handel och utbildning	67	
	7.3.2	Utökad och effektiviserat klimatbistånd	69	
	7.3.3	Stärkta synergier mellan bistånds- och migrationspolitiken.....	71	
8		Multilateralt bistånd på landnivå: Colombia	72	
8.1		Svenskt bistånd genom multilaterala organisationer	73	
8.2		De multilaterala organisationernas effektivitet och mervärde för svenskt bistånd	75	
	8.2.1	Synergier och komplementaritet.....	75	
	8.2.2	Samordning och samverkan.....	76	
8.3		Verksamhet och resultat	77	
	8.3.1	Främja frihet och bekämpa förtryck	77	
	8.3.2	Stärka kvinnors och flickors frihet och egenmakt	78	
	8.3.3	Humanitärt bistånd	79	
Bilaga 1		Förkortningar	82	
Bilaga 2		Volymen multilateralt kärnstöd och multi-bi-stöd	84	
Bilaga 3		Kvantitativa resultatindikatorer i urval.....	89	
Bilaga 4		Kort beskrivning av största mottagare av svensk finansiering och relevans utifrån regeringens prioriteringar.....	93	
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 12 december 2024			102	

1 Sammanfattning och slutsatser

I denna skrivelse redovisar regeringen Sveriges internationella bistånd genom multilaterala organisationer och resultat av detta med fokus på 2023. År 2023 uppgick utbetalningar genom multilaterala organisationer till 31,8 miljarder kronor, motsvarande 59 procent av Sveriges totala biståndsutbetalningar.

Regeringen har inlett en omfattande reformering av hela det svenska biståndet inklusive det multilaterala, med en inriktning redovisad i *Bistånd för en ny era – Frihet, egenmakt och hållbar tillväxt* (UD2023/17726), i det följande kallad regeringens reformagenda för biståndet. Nedan sammanfattar regeringen de centrala observationer som görs i skrivelsen och lyfter fram slutsatser som kommer att ligga till grund för det fortsatta arbetet med att säkerställa att det multilaterala biståndet är effektivt, långsiktigt och transparent.

De multilaterala organisationerna tillför betydande mervärden för Sveriges samlade bistånd

De multilaterala organisationerna är viktiga arenor för svensk utrikespolitik. De utgör plattformar för dialog och förhandlingar om prioriterade frågor, däribland det internationella stödet för Ukraina, och de är centrala för att utveckla och upprätthålla internationella normer och överenskommelser. Med sina mandat och resurser är de även en tillgång för genomförandet av svenskt bistånd. Regeringen uppmärksammar särskilt

- FN:s viktiga roll för stöd på landnivå för att bidra till fred, säkerhet och stabilisering i konfliktländer samt ett effektivt genomförande av Agenda 2030 och Parisavtalet, samt som plattform för att driva normativa frågor såsom demokrati, mänskliga fri- och rättigheter och jämställdhet
- de multilaterala utvecklingsbankernas förmåga att generera additionell utvecklingsfinansiering och bidra till resultat inom fattigdomsbekämpning, inklusive inom hälsa, utbildning, miljö och klimat liksom till genomgripande systemförändringar och strukturella reformer för bättre samhällsstyrning
- de multilaterala fonderna som kanaler för riktat finansiellt stöd till prioriterade områden såsom klimat och miljö, hälsa och utbildning, med möjlighet till samordningsvinster, skalbarhet, hävstångseffekter och lärande.

Av skrivelsen framgår att biståndet genom multilaterala organisationer är fokuserat till organisationer och verksamheter som verkar inom ramen för regeringens tematiska prioriteringar inklusive humanitär flyktinghjälp och barns rättigheter. Det tematiska område som 2023 mottog mest svenskt stöd genom multilaterala organisationer var humanitärt bistånd och det största mottagarlandet var Ukraina. Dit gick genom multilaterala organisationer totalt ca 3,8 miljarder kronor (2,0 miljarder kronor

öronmärkt finansiering och därtill ca 1,8 miljarder kronor genom svenskt kärnstöd, inklusive finansiering till EU:s institutioner). Skr. 2024/25:61

Regeringen fortsätter att kanalisera en stor andel av Sveriges bistånd genom multilaterala organisationer samtidigt som regeringen ser över det multilaterala biståndet i enlighet med regeringens reformagenda för biståndet, inklusive begränsning av kärnstöden. Biståndet genom multilaterala organisationer och genom andra kanaler bör ses som kompletterande och ömsesidigt förstärkande.

Resultaten av det multilaterala biståndet är omfattande men resultaten och resultatredovisningen behöver förbättras

Stödet till och genom multilaterala organisationer har varit betydelsefullt för resultat på samtliga tematiska områden i regeringens reformagenda för biståndet. Exempel i denna skrivelse omfattar återuppbyggd infrastruktur i Ukraina vilket har bidragit till att människor har kunnat bo kvar i sina hem. Barns hälsa har förbättrats genom vaccinering i Demokratiska republiken Kongo (DR Kongo), nya arbetstillfällen har skapats i Kenya och freden har stärkts i Colombia med svenskt stöd genom multilaterala organisationer. Därtill har liv räddats och nöd lindrats genom humanitärt bistånd i världens värsta krishärddar genom de humanitära multilaterala organisationerna, vilka även varit betydelsefulla för att upprätthålla den humanitära rätten.

FN har haft en central roll i att förmedla stöd på landnivå, bl.a. i Ukraina, att verka för fred och säkerhet samt främja och försvara normer och värderingar såsom jämställdhet, demokrati och mänskliga fri- och rättigheter, samt formulera och upprätthålla internationella överenskommelser och standards, inklusive på miljö- och klimatområdet. Utvecklingsbankerna, inklusive fonderna för de fattigaste medlemmarna i bankerna, har bidragit till resultat inom fattigdomsbekämpning, inklusive inom hälsa, utbildning, miljö och klimat.

Riksrevisionen beskriver i sin granskning Sveriges internationella bistånd – uppföljning, utvärdering och rapportering (RiR 2024:4) de utmaningar som finns vad gäller att fastställa effekter av biståndsinsatser på grund av de många faktorer som påverkar utfallet, liksom utmaningar att aggregera och redovisa resultat av en mycket omfattande verksamhet som spänner över många tematiska och geografiska områden.

Det finns trots dessa utmaningar, utrymme för förbättring i organisationernas resultatredovisning och resultat. Regeringen driver på för att de multilaterala organisationerna ska stärka sin uppföljning, utvärdering och rapportering av resultat. Vidare genomför nu regeringen de åtgärder som redovisas i regeringens skrivelse Riksrevisionens rapport om Sveriges internationella bistånd – uppföljning, utvärdering och rapportering (skr. 2024/25:4), gällande t.ex. en årlig dokumenterad uppföljning av kärnstöden och organisationsstrategierna, utöver den löpande uppföljning som tidigare skett.

Olika finansieringsformer för det multilaterala biståndet kompletterar varandra

Regeringen använder av strategiska skäl olika finansieringsformer i sitt stöd till multilaterala organisationer. Genom kärnstöd (dvs. finansiering som inte är öronmärkt utan går in direkt i mottagarorganisationens budget) till prioriterade organisationer bidrar Sverige till genomförande av organisationernas mål och strategiska planer. Med kärnstödet finansieras bl.a. organisationernas landnärvaro och upprätthållandet av funktioner som styrning, uppföljning, revision och resultatrapportering. Kärnstöd och annan finansiering som ger organisationerna stor flexibilitet i användning av medel (t.ex. öronmärkning mot bredare områden, s.k. mjuk öronmärkning) skapar vidare goda förutsättningar för organisationer att agera snabbt och att anpassa verksamheten till växlande behov. De ger Sverige möjlighet att påverka organisationernas verksamhet i sin helhet.

Genom finansiering som är öronmärkt antingen för organisationers projekt och program eller till bredare geografiska eller verksamhetsmässiga områden styr regeringen samtidigt medel direkt mot prioriterade områden. Detta stöd ger en värdefull direktkontakt med organisationerna på landnivå och Sverige möjlighet att direkt påverka och följa upp specifik verksamhet.

I syfte att ännu tydligare styra det svenska stödet direkt mot svenska prioriteringar har regeringen lagt om delar av kärnstöd till mjukt öronmärkt stöd riktat mot prioriterade länder, såsom bl.a. Ukraina, och tematiska områden. Sveriges kärnstödsutbetalningar till multilaterala organisationer minskade med totalt 1,8 miljarder kronor mellan 2022 och 2023. Detta bl.a. genom att 669 miljoner kronor tidigare avsatta för kärnstöd till FN-organisationer gjordes om till mjukt öronmärkt stöd till prioriterade länder och tematiska områden.

Sveriges inflytande i organisationerna behöver öka, bl.a. genom fler svenskar i organisationerna

Sverige axlar det ansvar som följer av att vara en stor bidragsgivare. De multilaterala organisationernas breda medlemskap, inklusive av länder som representerar andra värderingar och intressen än Sverige, gör det särskilt viktigt att bevaka och driva svenska strategiska intressen.

Det multilaterala biståndet har skapat förutsättningar att driva svenska prioriteringar internationellt. Sverige har därmed, genom det multilaterala biståndet, kunnat utöva ett betydande inflytande. I skrivelsen ges ett flertal exempel på svenskt påverkansarbete och inflytande, t.ex. i frågor rörande sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR).

Sverige bedriver ett omfattande påverkansarbete gentemot de multilaterala organisationerna genom såväl formella kanaler i organisationernas styrelser, som informellt på högkvarternivå och på landnivå genom utlandsmyndigheterna. Detta sker ofta i samverkan med andra likasinnade länder.

Svenska utlandsmyndigheter har instruerats att vara pådrivande, följa upp FN:s arbete på landnivå och verka för att säkerställa genomslag för svenska prioriteringar.

En del i att öka genomslaget för regeringens prioriteringar är att öka antalet svenskar på strategiska positioner inom organisationerna, inklusive genom sekonderingar. Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) bevakar kommande tjänstetillsättningar i organisationerna, identifierar möjliga svenska kandidater och ger ökat stöd till starka kandidater vid ansökningar. För att öka utväxlingen av den svenska närvaron i organisationerna pågår även ett arbete för att stärka kontakten mellan Regeringskansliet (Utrikesdepartementet), utlandsmyndigheterna och de svenskar som redan arbetar inom de multilaterala organisationerna.

Effektiviteten i det multilaterala biståndet behöver stärkas

Bland de multilaterala organisationernas styrkor hör deras expertis inom en rad områden, deras legitimitet och förankring i internationella överenskommelser, deras genomförandekapacitet med möjlighet till skalfördelar samt deras närvaro på landnivå som gör att de både kan agera snabbt vid uppkomna kriser och arbeta med ett långsiktigt perspektiv. De multilaterala organisationernas roll och insatser i Ukraina, samt deras respons vid sjukdomsutbrott i DR Kongo, såsom mpox, är exempel på detta. Inte minst utvecklingsbankerna och de tematiska fonderna bidrar till att generera additionell utvecklingsfinansiering från privata och offentliga källor.

Regeringen ser dock utmaningar vad gäller multilaterala organisationers effektivitet. De omfattar långsamt och politiserat beslutsfattande, intern byråkrati, höga kostnader, bristande samordning inom det multilaterala systemet och skiftande kvalitet i ledarskapet. Det finns utrymme för förbättring av kostnadseffektiviteten som skiftar både mellan organisationer och mellan olika delar av deras verksamhet.

De multilaterala organisationerna kommer generellt sett väl ut i externa mätningar av transparens och Sverige har som medlem i organisationerna, ofta med plats i deras styrande organ, en relativt god insyn i organisationerna. Organisationernas storlek och komplexitet utgör dock utmaningar för den insyn som Sverige såväl som andra länder eller aktörer kan ha i organisationernas löpande arbete. Regeringen prioriterar därför fortsatta ansträngningar med att öka transparensen i de multilaterala organisationernas verksamhet.

Regeringen noterar att samordning och samverkan mellan organisationerna fortsätter att vara en stor utmaning. Reformerna för ett effektivare FN på landnivå går i rätt riktning men har kommit olika långt i olika länder. I skrivelsen beskrivs hur Sverige har drivit på reformarbetet inom de multilaterala organisationerna liksom samordningen i fält i Ukraina, DR Kongo, Kenya och Colombia.

Ytterligare en utmaning för många organisationer är den låga andelen förutsägbar och flexibel finansiering, inklusive kärnstöd, vilket har en negativ påverkan på deras verksamhet. Därtill är organisationerna alltför

beroende av ett fåtal stora givare för sitt kärnstöd. Fler länder behöver bidra till organisationernas reguljära budget genom kärnstöd.

Regeringen ser därför behov av fortsatt reformering och bibehållet fokus på effektivisering av de multilaterala organisationerna. För att öka genomslaget för regeringens prioriteringar avser regeringen att fortsätta att verka för reformer av det multilaterala systemet för att stärka dess relevans, effektivitet och finansiella hållbarhet för att möta globala utmaningar med bibehållet fokus på fattigdomsbekämpning i samarbetsländerna.

Synergier mellan det multilaterala biståndet och handel ska tillvaratas

Regeringens ambition att skapa synergier mellan handel och bistånd innefattar biståndet genom multilaterala organisationer. Syftet är att skapa förutsättningar för utvecklingsländer och människor att genom handel och ekonomisk utveckling ta sig från fattigdom till välstånd samt främja bredare relationer med Sveriges partnerländer bortom biståndet. I skrivelsen ges ett flertal exempel på hur de multilaterala organisationerna samverkar med näringslivet. Det gäller såväl de multilaterala utvecklingsbankerna som tematiska fonder och FN-organisationer av vilka några har som sitt huvudmandat att främja handel och företagande i låg- och medelinkomstländer. Regeringen har höjt ambitionen att öka Sveriges andel av de multilaterala organisationernas upphandling samt säkerställa att livscykelkostnader och hållbarhetsaspekter ska tillämpas vid all upphandling. Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) arbetar med berörda aktörer för att sammanföra svenska företag med multilaterala organisationer. Regeringen ser det som angeläget att detta arbete tas vidare så att svenska företags kompetens och innovationsförmåga utnyttjas mer effektivt i multilateral verksamhet.

Arbetet mot korruption och andra oegentligheter behöver intensifieras

Regeringen noterar att de multilaterala organisationerna har omfattande system för riskhantering, extern- och internrevision, inspektion och utredning som också stärkts under senare år. Inte desto mindre sker oegentligheter, inklusive korruption och sexuellt utnyttjande, övergrepp och sexuella trakasserier. Att fall uppdagas visar att det finns fungerande kontrollmekanismer och samtidigt att arbetet mot korruption och andra oegentligheter behöver intensifieras. Regeringen ställer därför tydliga krav på nolltolerans mot korruption och verkar för att organisationerna stärker sitt arbete för att förebygga och hantera alla former av oegentligheter.

Regeringen effektiviserar styrningen av det multilaterala biståndet

Skr. 2024/25:61

För att säkerställa ett effektivt, långsiktigt och transparent multilateralt bistånd beslutar regeringen samtidigt som denna skrivelse om en ny strategi för utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd genom multilaterala organisationer. Strategin främjar ett koherent och strategiskt svenskt agerande och därmed ökat genomslag för regeringens prioriteringar. Strategin anger övergripande mål, principer och prioriteringar för Sveriges multilaterala bistånd, krav och förväntningar på organisationerna samt hur det multilaterala biståndet ska styras. Regeringen avser att ersätta de nuvarande organisationsstrategierna med instruktioner beslutade av Regeringskansliet. Styrningen kommer därmed att förenklas och bli mer flexibel och antalet strategier betydligt färre, i linje med regeringens prioriteringar.

2 Om skrivelsen

En regelbaserad världsordning och effektivt multilateralt samarbete är nödvändigt för att möta dagens globala utmaningar. De multilaterala organisationerna är viktiga arenor för svensk utrikespolitik och centrala verktyg för genomförande av svenskt bistånd. År 2023 kanaliseras 31,8 miljarder kronor, motsvarande 59 procent av det totala svenska biståndet, genom multilaterala organisationer.

2.1 Bakgrund till skrivelsen

Utrikesutskottet uttalade i sitt betänkande om Riksrevisionens rapport om bistånd genom internationella organisationer från 2014 (bet. 2015/16:UU7) att det vore önskvärt med en samlad resultatanalys av arbetet i de multilaterala utvecklingsorganisationerna. Efter att frågan hade behandlats tillkännagav riksdagen att den önskade en samlad resultatanalys vartannat år av arbetet i de multilaterala utvecklingsorganisationerna (bet. 2016/17:UU7 punkt 1, rskr. 2016/17:48).

Regeringen lämnade 2018 skrivelsen Resultatskrivelse om utvecklings-samarbete och humanitärt bistånd genom multilaterala organisationer (skr. 2017/18:188). I skrivelsen tydliggjorde regeringen sin avsikt att återkomma med en samlad resultatanalys av arbetet i de multilaterala organisationerna vartannat år. Därmed ansåg regeringen att tillkännagivandet hade tillgodosetts och var slutbehandlat. Regeringen har därefter lämnat resultatskrivelser till riksdagen år 2020 och 2022 (skr. 2019/20:91 och skr. 2021/22:236). Denna skrivelse, som huvudsakligen redovisar resultat från 2023, är den fjärde i ordningen.

2.2 Innehåll, avgränsningar och genomförande

I nästkommande *avsnitt 3* ges en översikt av Sveriges multilaterala bistånd inklusive regeringens utgångspunkter och de reformåtgärder regeringen har vidtagit för detta med utgångspunkt i regeringens reformagenda för biståndet. Vidare redogörs för det svenska multilaterala biståndets omfattning och inriktning, svenskt påverkansarbete samt det arbete som pågår för att öka antalet svenskar i de multilaterala organisationerna samt för att främja hållbar upphandling och svensk export till de multilaterala organisationerna.

I *avsnitt 4* presenteras övergripande observationer och slutsatser gällande de multilaterala organisationernas verksamhet och effektivitet.

I *avsnitten 5–8* redovisas verksamhet och resultat av det multilaterala biståndet i fyra länder: Ukraina, Kenya, DR Kongo och Colombia.

I *bilaga 1* återfinns en lista med förkortningar, i *bilaga 2* uppgifter om utbetalade medel per organisation år 2023, i *bilaga 3* utfall för ett antal globala resultatindikatorer och i *bilaga 4* en översikt över hur de volymmässigt största organisationerna bidrar till regeringens olika tematiska prioriteringar.

Skrivelsen har ett tidsmässigt fokus på år 2023 och redovisningen av resultat avser detta år om inte annat framgår. Skrivelsen omfattar dock även åtgärder som regeringen vidtagit efter 2023 samt vissa längre tidsserier i statistikavsnittet.

Fokuseringen på fyra länder i denna skrivelse syftar till att synliggöra verksamhet och resultat på landnivån och sätta det multilaterala biståndet i sitt sammanhang. Urvalet har baserats på omfattningen av multilateralt bistånd i länderna, sammansättningen av biståndet i dessa länder för att de sammantaget ska täcka in regeringens prioriteringar, samt variation med avseende på ekonomisk utveckling mm. Detta fokus på och avgränsning till ett begränsat antal länder innebär samtidigt med nödvändighet att stora delar av det multilaterala biståndet, inklusive de multilaterala organisationernas globala program inte omfattas av redovisningen.

Redovisningen av verksamhet och resultat i varje land har vidare avgränsats till ett urval av regeringens tematiska prioriteringar i regeringens reformagenda för biståndet. Valet av områden har utgått från inriktningen för svenskt bistånd i respektive land. Det är dock värt att notera att regeringens reformagenda för biståndet beslutades först den 14 december 2023. Redovisningen har också avgränsats till de i sammanhanget viktigaste organisationerna. Redovisningen i landavsnitten är med andra ord inte heltäckande utan syftar till att, sammantaget, illustrera det omfattande och mångfacetterade multilaterala biståndet samt resultat på de för regeringen viktigaste områdena.

Skrivelsen omfattar stöd genom multilaterala organisationer verksamma inom utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd finansierat med medel från den svenska biståndsbudgeten.

Som multilaterala organisationer räknas de organisationer som upptas på OECD:s lista över sådana. Dessa uppgår till över 200 och omfattar huvudsakligen organisationer inom FN-systemet, Världsbanken och regionala utvecklingsbanker samt tematiska fonder inom bl.a. miljö och klimat, hälsa och utbildning. EU klassas också som en multilateral

organisation men behandlas, i likhet med tidigare skrivelser, inte här. Skr. 2024/25:61
Däremot omfattas EU av den finansiella redovisningen.

Skrivelsen omfattar både multilateralt kärnstöd (dvs. icke-öronmärkt stöd till organisationernas budgetar, bidrag som lämnas i samband med utvecklingsbankernas påfyllnadsförhandlingar, samt biståndsdelen av uttaxerade bidrag eller obligatoriska medlemsavgifter till FN-organ) och multi-bi-stöd (dvs. bistånd som kanaliseras genom multilaterala organisationer och som är öronmärkt för projekt och program eller för bredare tematiska eller geografiska områden, s.k. mjuk öronmärkning).

OECD definierar ”multilateralt bistånd” som kärnstöd till multilaterala organisationer. I denna skrivelse används begreppet för att beteckna allt bistånd om kanaliseras genom multilaterala organisationer, alltså både kärnstöd och multi-bi-stöd.

Resultatredovisningen omfattar både de verksamheter som svenska biståndsmedel bidragit till att möjliggöra och resultat (prestationer och effekter) av dessa. Tillgången till information om effekter, särskilt långsiktiga effekter, begränsas av det stora antalet faktorer som påverkar samhällsutvecklingen i samarbetsländerna och även av skrivelsens tidsmässiga fokus på år 2023. Svensk finansiering – både kärnstöd och öronmärkt stöd – lämnas också vanligtvis i samfinansiering med andra. Detta sker av effektivitets- och riskspridningsskäl men begränsar samtidigt möjligheten att urskilja de specifika resultaten av just den svenska finansieringen. I skrivelsen redovisas därför organisationernas eller specifika insatsers resultat i sin helhet, resultat som organisationerna i sin tur ofta realiserat tillsammans med andra aktörer. Uppgifter om Sveriges andel av organisationernas finansiering kan ge en uppfattning om Sveriges bidrag till resultaten. Därtill anges i skrivelsen när svenskt multi-bi-stöd utgått till en specifik verksamhet.

Det multilaterala biståndets ämnesmässiga och geografiska bredd utgör ytterligare en utmaning i sammanhanget, då det genomförs i över 150 länder, täcker praktiskt taget alla samhällssektorer och hanteras av organisationer som uppvisar stora olikheter.

2.3 Källor

De huvudsakliga källorna för skrivelsen har varit de multilaterala organisationernas års- och landrapporter, statistik från Organisationen för ekonomiskt samarbete (OECD) och dess biståndskommitté (DAC), externa analyser av multilaterala organisationers verksamhet samt Regeringskansliets uppföljning. Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) har bistått i framtagandet av skrivelsen med en redovisning av myndighetens bistånd genom multilaterala organisationer (Återrapportering enligt regleringsbrev till Sida för budgetår 2024 avseende Resultatinformation rörande multilateralt utvecklingssamarbete, Sida, 2024-08-29). Sveriges utlandsmyndigheter i Ukraina, DR Kongo, Kenya och Colombia har också bidragit med information.

Det bör noteras att de multilaterala organisationernas verksamhet och resultatrapportering skiljer sig åt, såväl kvalitetsmässigt som

innehållsmässigt. De har olika verksamheter, använder olika indikatorer och beskriver resultat på olika sätt. Detta försvårar aggregering av data och jämförelser mellan organisationer. Regeringskansliet och Sida arbetar därför löpande i sin dialog med organisationerna för att stärka resultatrapporteringen.

3 Sveriges multilaterala bistånd

3.1 Regeringens utgångspunkter, mål och prioriteringar

Den geopolitiska utvecklingen gör multilateralt samarbete och det fortsatta försvaret av den regelbaserade världsordningen än viktigare. De multilaterala organisationerna utgör pelare i det multilaterala samarbetet genom att formulera och upprätthålla internationella normer, regler och överenskommelser. De är plattformar för dialog och påverkan varigenom Sverige kan få inflytande, liksom resurspooler för kunskap och evidens. Genom sin kapacitet och breda närvaro på landnivå är de genomförare av bistånd inom en bredd av ämnesmässiga områden, globalt, regionalt och nationellt. Det multilaterala biståndet är särskilt betydelsefullt på områden som kräver internationellt samarbete och gemensamma lösningar och på platser där andra biståndsaktörer inte kan verka av t.ex. politiska, säkerhets- eller kapacitetsskäl.

Det övergripande målet för Sveriges multilaterala bistånd är, liksom för övrigt bistånd, att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. De delar av det multilaterala biståndet som utgör humanitärt stöd ges utifrån de humanitära principerna om humanitet, neutralitet, opartiskhet och oberoende. Det multilaterala biståndet ska bidra till ett effektivt genomförande av regeringens biståndspolitiska mål och prioriteringar såsom de uttrycks i regeringens reformagenda för biståndet och regeringens budgetpropositioner. Tematiska prioriteringar i regeringens reformagenda för biståndet är

- fattigdomsbekämpning genom jobbskapande, handel och utbildning
- förbättrad hälsa för de allra mest utsatta
- främja frihet och bekämpa förtryck
- utökat och effektiviserat klimatbistånd
- stärka kvinnors och flickors frihet och egenmakt
- stärkta synergier mellan bistånds och migrationspolitiken
- stärkt humanitärt stöd för att rädda liv och lindra nöd.

Det multilaterala biståndet ska också i största möjliga utsträckning bidra till Sveriges utrikes-, handels-, säkerhets-, migrations- och sakpolitiska målsättningar. Det ska vara effektivt, långsiktigt och transparent.

Biståndet genom multilaterala organisationer ska vara strategiskt fokuserat till de organisationer och verksamheter verkar inom ramen för regeringens tematiska prioriteringar samt inom humanitär flyktinghjälp

och barns rättigheter, som levererar goda resultat, som Sverige har en bra dialog med och inom vilka Sverige får genomslag för sina prioriteringar. Biståndet genom multilaterala organisationer och det genom andra aktörer ska vara kompletterande, ömsesidigt förstärkande och ses som delar i en helhet.

Finansiering ska ske i form av kärnstöd till prioriterade multilaterala organisationer samt öronmärkt stöd till multilaterala organisationer projekt och program, eller bredare geografiska eller verksamhetsmässiga områden (s.k. mjuk öronmärkning). Kärnstöd och annan flexibel finansiering möjliggör för organisationerna att agera snabbt och anpassa verksamheten till skiftande behov. Det underlättar också styrning, uppföljning och ansvarsutkrävande samt är grunden och förutsättningen för organisationernas närvaro på landnivå. Det ger Sverige möjlighet att påverka organisationernas verksamhet i sin helhet. Öronmärkt finansiering möjliggör för Sverige att rikta stöd direkt mot specifika prioriteringar, påverka inom specifikt prioriterade områden och etablera direktkontakt med organisationerna på landnivå. Andelen bistånd som kanaliseras via kärnstöd till multilaterala organisationer ska begränsas.

Det är viktigt att Sverige axlar det ansvar som följer av att vara en stor bidragsgivare och att Sverige har möjlighet att påverka och få politiskt genomslag. Sverige ska använda sin ställning och axla det ansvar som följer av att vara en stor bidragsgivare för att få ett inflytande och politiskt genomslag i paritet med Sveriges ekonomiska bidrag. Detta ska ske genom ett strategiskt påverkansarbete genom såväl formella som informella kanaler, inklusive i koalitioner med andra länder. Fler svenskar ska tjänstgöra på strategiska positioner inom de multilaterala organisationerna, bl.a. genom strategiska sekonderingar.

Sverige ska verka för effektivisering och innovation samt ställa tydliga krav på resultat, välfungerande styrning och uppföljning, transparens, ansvarsutkrävande och nolltolerans mot korruption och andra oegentligheter.

Sverige ska vidare verka för hållbarhet, inklusive för att livscykelkostnader och hållbarhetsaspekter ska tillämpas vid all upphandling.

Sverige ska verka för att stärka det multilaterala systemets relevans, effektivitet och finansiella hållbarhet för att möta globala utmaningar med bibehållet fokus på fattigdomsbekämpning i samarbetsländerna. Det omfattar fortsatt reform av de multilaterala utvecklingsbankerna liksom fullt genomförande av pågående FN-reform för att skapa bättre samordning och ökad effektivitet inom FN-systemet.

Styrningen av biståndet genom multilaterala organisationer ska vara strategisk, långsiktig, transparent och syfta till största möjliga genomslag för regeringens prioriteringar. Det ska även finnas en tydlig roll- och ansvarsfördelning och väl fungerande samordning mellan de svenska aktörer som är engagerade i det multilaterala biståndet. Samverkan och synergier mellan olika svenska aktörers arbete med de multilaterala organisationerna ska eftersträvas.

3.2 Regeringen reformerar det multilaterala biståndet

Bistånd för en ny era – Frihet, egenmakt och hållbar tillväxt utgör grunden för regeringens reformering av det svenska biståndet för att öka biståndets transparens, effektivitet och långsiktighet. Reformeringen omfattar det multilaterala biståndet och regeringen har t.o.m. november 2024 vidtagit följande åtgärder:

- Kärnstödsutbetalningarna till de multilaterala organisationerna minskades med 1,8 miljarder kronor mellan 2022 och 2023. Detta skedde bl.a. genom att 669 miljoner kronor tidigare avsatta för kärnstöd till FN-organisationer gjordes om till mjukt öronmärkt stöd till prioriterade länder och tematiska områden.
- En fokusering av det multilaterala biståndet har inletts. Kärnstödet till två organisationer har avvecklats helt sedan 2022. Därtill är två kärnstödssamarbeten under utfasning.
- Det strategiska påverkansarbetet i de multilaterala organisationerna har växlats upp. Bland annat har en ny form av regelbundna strukturerade dialoger med större FN-organisationer etablerats. Vidare har utlandsmyndigheterna än tydligare uppmanats att föra en dialog med de multilaterala organisationerna på landnivå och att säkerställa att svenska prioriteringar får ökat genomslag. Bl.a. ska utlandsmyndigheterna tydliggöra svenska förväntningar på att mottagande länder att genomföra reformer i syfte att främja utveckling i demokratisk riktning och fattigdomsminskning (se avsnitt 3.4).
- Ett systematiskt arbete för att öka antalet svenskar på strategiska positioner i FN har inletts, bl.a. genom informationsinsamling och stöd till svenska kandidater till tjänster inom FN (se avsnitt 3.5).
- Ett arbete för att skapa förutsättningar för ökad upphandling från svenska företag har inletts (se avsnitt 3.6).
- Regeringen har verkat, inklusive i samverkan med andra länder, för ökad effektivisering, bättre samordning och högre kostnadseffektivitet i de multilaterala utvecklingsbankerna och FN:s utvecklings-system (se avsnitt 4.1).
- Åtgärder för att stärka hanteringen av finansiella bidrag har vidtagits, bl.a. förstärkning av Regeringskansliets (Utrikesdepartementets) interna organisation för att hantera finansiella bidrag samt översyn av samarbetsavtal med de multilaterala organisationerna för att säkerställa svenska intressen och krav.

Regeringen och Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) har också, i enlighet med regeringens skrivelse Riksrevisionens rapport om svenskt bistånd till multilaterala organisationer (skr. 2021/22:144) fortsatt att systematiskt omhänderta rekommendationerna i Riksrevisionens granskning (RiR 2021:28). Det har skett inom ramen för Regeringskansliets (Utrikesdepartementets) generella förstärkning av hanteringen av bidrag och bl.a. omfattat tydliggörande av mål och införandet av en dokumenterad riskanalys och uppföljning av kärnstöden utöver den löpande uppföljning som skett sedan tidigare.

Regeringen beslutar också samtidigt med denna skrivelse om en ny strategi för multilateralt utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd. Detta görs för att säkerställa ett strategiskt svenskt agerande och därmed ökat genomslag för regeringens prioriteringar. Strategin anger övergripande mål, principer och prioriteringar för Sveriges multilaterala bistånd, krav och förväntningar på organisationerna samt hur det multilaterala biståndet ska styras.

Genom ovan nämnda strategi reformeras styrningen av det multilaterala biståndet i syfte att förenkla och effektivisera styrningen. Prioriteringar, krav och ambitioner som gäller för samtliga multilaterala samarbeten samlas i strategi för multilateralt utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd. Denna strategi ersätter, tillsammans med instruktioner för Sveriges samarbete med enskilda multilaterala organisationer, regeringens tidigare organisationsstrategier, vilket resulterar i att det totala antalet strategier inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd minskar med 24.

3.3 Finansiering och inriktning

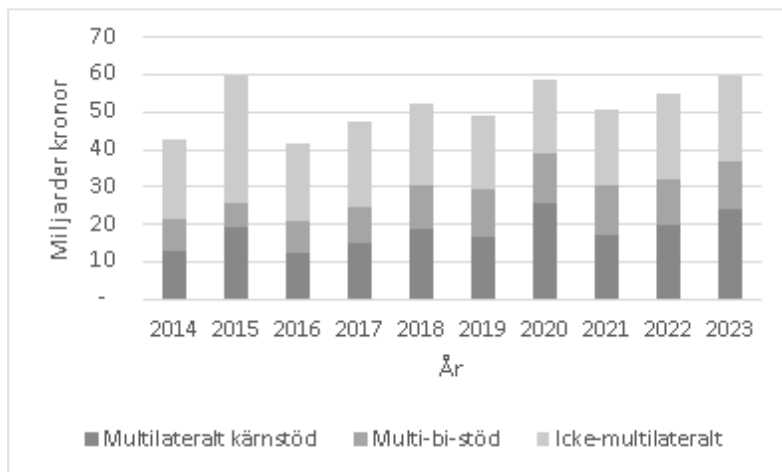
Totalt utbetalades 31,8 miljarder kronor via multilaterala organisationer år 2023 (inklusive bidrag via EU:s institutioner och fonder). Det motsvarade 59 procent av totala biståndsutbetalningar, vilka under samma år uppgick till 54,3 miljarder kronor. Nivån var 1,2 miljarder kronor lägre än 2022 då 33,0 miljarder kronor utbetalades via multilaterala organisationer av totala biståndsutbetalningar om 55,9 miljarder kronor, även det 59 procent.

I bilaga 2 redovisas utbetalningar år 2023 till multilaterala mottagare av svenskt stöd fördelat på kärnstöd och multi-bi-stöd.

Sveriges rapportering av kärnstödsutfall till OECD DAC skiljer sig från kärnstödsutbetalningar till vissa multilaterala organisationer eftersom OECD DAC redovisar utfall enligt lagda skuldsedlar. Enligt rapportering till OECD DAC för år 2023 uppgick svenskt stöd genom multilaterala organisationer till 37,0 miljarder kronor, varav 24,1 miljarder kronor var i form av kärnstöd och 12,9 miljarder kronor i form av multi-bi-stöd. Biståndet genom multilaterala organisationer motsvarade enligt denna rapportering 62 procent av Sveriges totala bistånd. Av detta var 65 procent kärnstöd och 35 procent multi-bi-stöd.

Figur 3.1 visar utvecklingen av svenskt bistånd under en tioårsperiod, fördelat på kärnstöd, multi-bi-stöd och övrigt bistånd enligt redovisning till OECD DAC. Att kärnstödsnivån 2023 i diagrammet, till skillnad från faktiska utbetalningar, ökar jämfört med 2022 förklaras av att lagda skuldsedlar inkluderats i redovisningen.

Figur 3.1 Svenskt multilateralt kärnstöd, multi-bi-stöd och övrigt bistånd 2014–2023¹

OECD:s Data Explorer: Flows by donor [DAC1] och svensk rapportering av bistånd till OECD DAC 2023 (CRS).
¹ Nya skuldsedlar till Gröna klimatfonden 2015 och 2020 på 4 miljarder kronor, respektive 8 miljarder kronor, bidrog till höga kärnstödotfall de åren.

Andelen kärnstöd har under hela perioden 2014–2023 legat mellan 30 och 40 procent av Sveriges totala bistånd.

3.3.1 Kärnstöd

Kärnstöd hanteras främst av Regeringskansliet (Utrikesdepartementet). Regeringens beslut om kärnstöd utgår från en bedömning av de multilaterala organisationernas effektivitet samt relevans utifrån svenska prioriteringar. Kärnstödsutbetalningar uppgick under 2023 till 18,9 miljarder kronor motsvarande 59 procent av biståndet genom multilaterala organisationer och 35 procent av det totala biståndet. Detta var en minskning med 1,8 miljarder från år 2022 då kärnstödsbetalningarna uppgick till 20,7 miljarder kronor. Kärnstöden till FN-organisationerna minskade från 8 miljarder kronor till 6,1 miljarder kronor mellan 2022 och 2023, dvs. med 1,9 miljarder kronor samtidigt som kärnstöden ökade något för vissa andra organisationer (bl.a. Globala fonden för vilken nivån år 2022 tillfälligt drogs ner med anledning av ökade kostnader för asylavräkningar detta år). Totalt 669 miljoner kronor som regeringen tidigare hade avsatt för kärnstöd till FN-organisationer gjordes 2023 om till mjukt öronmärkt stöd till prioriterade länder och tematiska områden.

3.3.2 Multi-bi-stöd

Utbetalningar i form av öronmärkt stöd, s.k. multi-bi-stöd, uppgick till 12,9 miljarder kronor, att jämföra med 12,3 miljarder kronor 2022. Av dessa utbetalades 10,1 miljarder kronor ut från Sida, 2,6 miljarder kronor från Regeringskansliet (huvudsakligen i form av s.k. mjuk öronmärkning mot specifika länder eller bredare tematiska områden) samt 0,2 miljarder kronor från andra myndigheter.

Av Sidas totala biståndsutbetalningar 2023 utgjordes 41,6 procent av multi-bi-stöd till multilaterala organisationer. Detta var en marginell ökning från 2022 men en minskning jämfört med åren dessförinnan då en topp nåddes 2020 (46,4 procent). Omfattningen av Sidas multi-bi-stöd är ett resultat av myndighetens beslut om samarbetspart för att bäst uppnå målen i regeringens strategier för biståndet.

Sidas multi-bi-stöd 2023 bestod till största delen (71,6 procent) av s.k. programstöd, dvs. stöd till program upprättade av multilaterala organisationer och fonder inriktade på t.ex. specifik tematik eller geografiskt område. En mindre del avsåg projektstöd. Sida förmedlade även stöd genom fonder där givare gemensamt finansierar viss verksamhet, t.ex. samfinansieringsfonden för Ukrainas återuppbyggnad (The Ukraine Relief, Recovery, Reconstruction and Reform Trust Fund, URTF).

Multilaterala organisationer är också samarbetspartners i Sidas garantiverksamhet. Av Sidas 52 pågående garantiinsatser 2023 var 13 med multilaterala organisationer, varav majoriteten var multilaterala utvecklingsbanker.

Kärnstödet och multi-bi-stödet till de multilaterala organisationerna har varit kompletterande. Kärnstöden har möjliggjort organisationernas kärnverksamhet och genomförande av deras strategiska planer, upprätthållit mekanismer för intern styrning och kontroll och möjliggjort närvaro på landnivå. Multi-bi-stödet har använts för specifika ändamål i enlighet med målen i regeringens strategier.

3.3.3 Samarbetsorganisationer

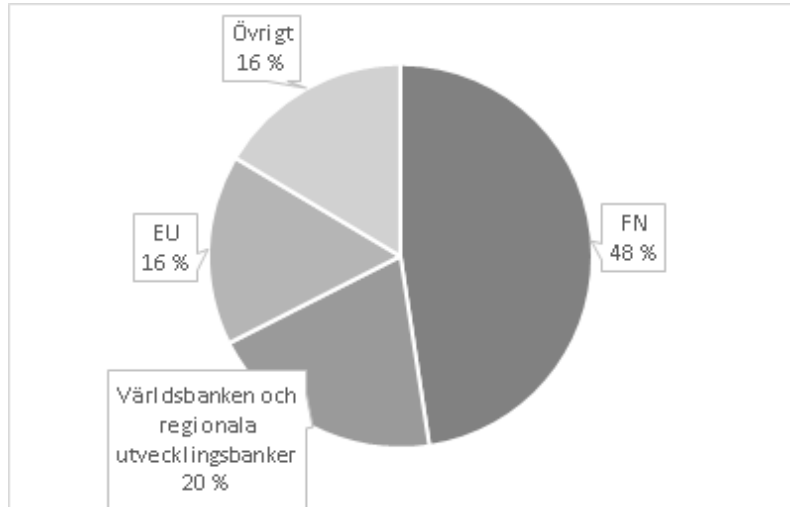
År 2023 utgick svensk finansiering till totalt 96 multilaterala organisationer vilka framgår i bilaga 2. Av dessa fick 61 organisationer kärnstöd, 65 organisationer öronmärkt stöd, och vissa både kärnstöd och öronmärkt stöd. Regeringen minskade antalet kärnstöds-mottagande organisationer från 67 stycken år 2022 till 65 stycken år 2023. Kärnstöden till FN:s kapitalutvecklingsfond (UNCDF) och FN:s kontor för katastrofriskreducering (UNDRR) avslutades.

Kärnstöden till drygt 20 organisationer avsåg finansiering med medel på andra utgiftsområden än utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, merparten av dessa för obligatoriska medlemsavgifter.

Figur 3.2 visar fördelning av svensk finansiering per kategori av multilateral organisation.

Figur 3.2 Fördelning av svensk finansiering per kategori av multilateral organisation

Andelar av utbetald finansiering

Källa: Svensk rapportering av bistånd till OECD DAC 2023 (CRS).

Av den svenska finansieringen (utbetalningar) om 31,8 miljarder kronor gick till FN-systemet 15,2 miljarder kronor (48 procent, att jämföra med 51 procent 2022), till Världsbanksgruppen (bestående av bl.a. Internationella återuppbyggnads- och utvecklingsbanken, IBRD; Internationella utvecklingsfonden, IDA; Internationella finansieringsbolaget, IFC, Internationella investeringsgarantiorganet, MIGA, och Internationella centret för medling i investeringskonflikter, ICSID) och regionala utvecklingsbanker 6,3 miljarder kronor (20 procent, att jämföra med 15 procent 2022) till EU:s institutioner och fonder 5,1 miljarder kronor (16 procent, att jämföra med 17 procent 2022) och till andra kategorier av multilaterala organisationerna såsom Gröna klimatfonden (GCF) och Globala fonden mot aids, tuberkulos och malaria (Globala fonden) 5,2 miljarder (16 procent att jämföra med 17 procent 2022).

Merparten av den svenska finansieringen var fokuserad till ett mindre antal stora mottagare. Av utbetalningarna till multilaterala organisationer (exklusive EU) gick 46 procent under 2023 till de fem största (45 procent 2022), 63 procent till de tio största (63 procent 2022) och 74 procent till de 15 största (75 procent 2022). Utöver de större kärnstöden gavs begränsade stöd till ett antal organisationer som bedömts vara lämpliga kanaler för bistånd inom smalare områden eller bedömts som utrikes- eller sakpolitiskt viktiga för Sverige att vara med i (såsom FN:s atomenergiorgan IAEA, Internationella teleunionen ITU, och meteorologiska världsorganisationen WMO).

För Sidas multi-bi-stöd var de största mottagarna Unicef som 2023 mottog 1 390 miljoner kronor (13,5 procent), Världsbanksgruppen som mottog 1 180 miljoner kronor (11,7 procent), UNDP som mottog 938 miljoner kronor (9,1 procent), WFP som mottog 712 miljoner kronor (6,9 procent) och Ocha som mottog 580 miljoner kronor (5,6 procent).

Sammantaget mottog FN-systemet 75,7 procent av Sidas multi-bi-stöd och 31,5 procent av Sidas totala utbetalningar. Skr. 2024/25:61

Tabell 3.1 visar finansiering till de 15 största mottagarna av svensk kärnstödsfinansiering 2023 samt bidrag till dessa 2021 och 2022, dels totalt, dels andelen kärnstöd.

Tabell 3.1 Största multilaterala mottagare av svensk finansiering, total finansiering och varav kärnstödsfinansiering, miljoner kronor
15 största kärnstödmottagare 2023

	2021		2022		2023	
	Totalt svenskt stöd	Varav kärnstöd	Totalt svenskt stöd	Varav kärnstöd	Totalt svenskt stöd	Varav kärnstöd
Världsbanksgruppen	4 813	74 %	4 044	77 %	5 246	64 %
FN:s barnfond	2 315	27 %	2 182	36 %	2 265	31 %
FN:s livsmedelsprogram	1 617	43 %	2 543	39 %	1 799	52 %
FN:s utvecklingsprogram	2 498	25 %	1 991	35 %	1 724	24 %
FN:s flyktingkommissarie	1 095	70 %	1 310	70 %	1 235	61 %
Gröna klimatfonden	1 000	100 %	1 590	100 %	1 218	100 %
FN:s befolkningsfond	1 321	42 %	1 226	53 %	1 031	45 %
Globala fonden mot aids, tuberkulos och malaria	950	100 %	650	100 %	850	100 %
Afrikanska utvecklingsbanken/Afrikanska utvecklingsfonden	1 008	72 %	620	100 %	764	100 %
FN:s fond för katastrofbistånd	600	100 %	725	100 %	699	99 %
Globala vaccinaliansen	808	43 %	675	52 %	559	60 %
FN:s hjälporganisation för palestinska flyktingar	445	90 %	563	93 %	510	66 %
Globala miljöfonden	465	100 %	467	100 %	454	100 %
Internationella jordbruksutvecklingsfonden	310	89 %	288	92 %	277	96 %
Anpassningsfonden	130	100 %	180	100 %	230	100 %
Summa	18 056	-	-	19 053	-	18 859

Källa: Svensk rapportering av bistånd till OECD DAC 2023 (CRS) exklusive bidrag till EU:s institutioner och foder. Tabellen visar faktiskt utbetalt, ej utfall enligt lagda skuldsedlar. Notera att tabellen visar de 15 största mottagarna av kärnstöd inte de 15 största mottagare av stöd totalt. 2023, fick FN:s kontor för humanitärt bistånd 760 miljoner kronor varav 24 procent kärnstöd, UN Multi-Partner Trust Fund Office (UN-MPTFO) 542 miljoner kronor varav 0 procent kärnstöd, FN:s organisation för jämställdhet och kvinnors egenmakt (UN Women) 524 miljoner kronor varav 17 procent kärnstöd, FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) 448 miljoner kronor varav 8 procent kärnstöd, FN:s organisation för utbildning, vetenskap och kultur (Unesco) 382 miljoner kronor varav 5 procent kärnstöd, Världshälsorganisationen 317 miljoner kronor, varav 57 procent kärnstöd.

De 15 största kärnstödsorganisationerna 2023 var till övervägande del desamma som år 2021. Endast Anpassningsfonden hade tillkommit och endast UNAIDS hade fallit bort.

Tabell 3.2 visar dels Sveriges procentandel av respektive organisations totala kärnstödsinkomster, dels Sveriges storleksmässiga ranking bland kärnstödsgivare, för de 15 största mottagarna av svensk finansiering 2023.

Tabell 3.2 Sveriges andel av organisationernas kärnstödsinkomster och Sveriges ranking som kärnstödsgivare

Uppgifter för åren 2021, 2022 och 2023 för de organisationer som var största mottagare 2023

Organisation	Sveriges bidrag till organisationens totala kärnstödsinkomster			Sveriges ranking bland kärnstödsgivare		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Världsbanksgruppen	3 %	3 %	3 %	8	8	8
Gröna klimatfonden	9 %	9 %	9 %	5	5	5
FN:s livsmedelsprogram	16 %	11%	8 %	2	2	2
Globala fonden mot aids, tuberkulos, och malaria	2 %	2 %	2 %	8	8	8
Afrikanska utvecklingsbanken/Afrikanska utvecklingsfonden	5 %	5 %	9 %	8	8	-
FN:s flyktingkommissarie	11 %	13 %	9 %	2	1	3
FN:s barnfond	5 %	5 %	4 %	3	3	8
FN:s fond för katastrofbistånd	11 %	12 %	12 %	4	3	3
FN:s befolkningsfond	16 %	16 %	11 %	1	1	3
Globala miljöfonden	8 %	10 %	10 %	6	4	4
FN:s utvecklingsprogram	12 %	12 %	7 %	3	3	6
FN:s hjälporganisation för palestinska flyktingar	7 %	8 %	5 %	3	3	4
Globala vaccinationsalliansen	3 %	2 %	2 %	12	12	10
Internationella jordbruksutvecklingsfonden	6 %	7 %	7 %	7	5	5
Anpassningsfonden	-	-	12 %	-	-	2

Källa: Uppgifter enligt vad som redogörs för i budgetpropositionerna 2023 till 2025 under utgiftsområde 7.

¹ Sverige bidrog under 2023 inte till den senaste, sextonde, påfyllnaden av Afrikanske utvecklingsfonden. I den femtonde påfyllnaden var Sveriges bördeandel 5,1 procent, motsvarande 8:e största givare.

Tabellen visar att av de 15 organisationer som mottog mest stöd från Sverige var Sverige en av de tio största givarna av kärnstöd och oftast en av de fem största. Tabellen visar att Sveriges andel av FN-organisationernas kärnstöd har sjunkit för alla organisationer utom en av de som ingår i tabellen.

Det bör noteras att Sverige inte alltid står för lika stor del av organisationernas totala finansiering eftersom många andra givarländer ger en större del av sina bidrag som öronmärkt stöd.

3.3.4 Sektoriell fördelning

Skr. 2024/25:61

Tabell 3.3 visar fördelningen per sektor av Sveriges bistånd 2023 uppdelat på multilateralt kärnstöd, multi-bi-stöd och övrigt bistånd, dvs. bistånd genom andra aktörer än de multilaterala organisationerna.

Tabell 3.3 Sektoriell fördelning av svenskt bistånd uppdelat på multilateralt kärnstöd, multi-bi-stöd, övrigt bistånd

Andelar samt utbetalning i miljoner kronor 2023

Område	Multi-bi	Kärnstöd ¹	Övrigt bistånd ²	Totalt
Demokrati och mänskliga rättigheter, inkl. jämställdhet och förvaltning	14,6%	7,6%	27,0%	16,6%
Ekonomisk utveckling	7,7 %	16,0 %	12,5 %	12,5 %
Fred och säkerhet	4,1 %	1,4 %	7,0 %	4,2 %
Generellt budgetstöd (via EU, IMF)	0,0 %	8,9 %	0,0 %	3,2 %
Humanitärt bistånd	30,6 %	19,3 %	16,2 %	21,2 %
Hälsa	13,9 %	18,6 %	8,6 %	13,7 %
Miljö, klimat och energi	11,8 %	8,6 %	13,1 %	11,1 %
Social infrastruktur och tjänster	5,0 %	5,2 %	4,1 %	4,7 %
Utbildning och forskning	3,5 %	5,0 %	6,2 %	5,0 %
Ospecificerad sektor/multisektor	8,8 %	9,6 %	5,3 %	7,8 %
Summa områden andelar	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Totalt områden	12 917	17 278	17 284	47 479
Totalt övrigt kärnstöd³	-	1 083	-	1 083
Totalt administrativa kostnader⁴	-	561	2 461	3 022
Totalt flyktingkostnader	-	0	2 690	2 690
Totalt utbetalningar	12 917	18 922	22 435	54 274

Källa: Svensk och multilaterala organisationers rapportering av bistånd till OECD DAC 2023 (CRS).

¹ Den områdesmässiga fördelningen för kärnstöd till multilaterala organisationer, där medlen per definition inte är örönmärkta på sektor eller tematik, utgår från Utrikesdepartementets beräkningar baserat på vad de multilaterala organisationerna rapporterat till OECD DAC, för 2022 som är senaste tillgängliga år, viktat utifrån storleken på de svenska kärnstöden 2023. Notera att siffrorna ska ses som uppskattningar.

² Övrigt bistånd definieras här som bistånd som inte allokerats via en multilateral organisation. För bistånd via kapitaltillskott till Swedfund baseras område på utbetalda medel.

³ Avser när den kärnstödmottagande organisationen inte rapporterat information om sektor till OECD DAC 2022.

⁴ Administrativa kostnader övrigt bistånd inkluderar framför allt förvaltningskostnader för Sida, Utrikesdepartementet och utlandsmyndigheter liksom övriga myndigheter med biståndsverksamhet. Administrativa kostnader för kärnstöd baseras på vad multilaterala organisationen rapporterat till OECD DAC. Administrativa kostnader för multi-bi stöd särredovisas inte i redovisningen till OECD DAC utan ingår indirekt i totalt utbetalt områden samt i förvaltningsmedel myndigheter.

Av tabell 3.3 framgår att stöd inom hälsa och humanitärt bistånd i relativt sett högre grad än andra områden kanaliseras genom multilaterala organisationer.

Sida redovisar fördelning av sitt multi-bi-stöd per tematiskt område i regeringens reformagenda för biståndet. För 2023 var utfallet följande: Fattigdomsbekämpning genom jobbskapande handel och utbildning 18,1

procent, förbättrad hälsa för de allra mest utsatta 12,5 procent, främja frihet och bekämpa förtryck 15,4 procent, utökat och effektiviserat klimatbistånd, 19,5 procent, stärka kvinnors och flickors frihet och egenmakt 6,9 procent, stärkta synergier mellan bistånds- och migrationspolitiken 2,8 procent, stärkt humanitärt stöd för att rädda liv och lindra nöd 24,2 procent, och övrigt 0,6 procent.

Cirka hälften av Sidas humanitära bistånd kanaliserades genom multilaterala organisationer, med Unicef, WFP och Ocha som största mottagare.

Regeringen prioriterar ett utökat och effektiviserat klimatbistånd varför multilateralt bistånd till klimat särskilt lyfts fram i tabell 3.4. Det syns att totalt klimatbistånd 2023 var 9 439 miljoner kronor, varav 5 876 miljoner via multilaterala organisationer i form av kärnstöd och multi-bi, vilket kan jämföras med 8 556 miljoner kronor i totalt klimatbistånd 2022, varav 5 803 miljarder kronor via multilaterala organisationer. Mest klimatinriktat kärnstöd gick via Gröna klimatfonden.

Tabell 3.4 Svenskt klimatbistånd inom multilateralt kärnstöd, multi-bi-stöd och övrigt bistånd och totalt

Klimatandelar av organisationernas verksamhet och utbetalt i miljoner kronor

Organisation	Totalt bistånd	Andel klimat	Klimatbistånd ²
Anpassningsfonden	230	100 %	230
Afrikanska utvecklingsbanken exkl. AfDB MDRI	133	34 %	46
Afrikanska utvecklingsfonden	497	36 %	181
Asiatiska utvecklingsfonden	60	19 %	12
FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation	37	8 %	3
Gröna klimatfonden	1 218	100 %	1 218
Globala miljöfonden	454	63 %	286
Fonden för de minst utvecklade länderna	230	100 %	230
Internationella återuppbyggnads- och utvecklingsbanken	162	38 %	62
Internationella utvecklingsfonden exkl. IDA MDRI	2 652	35 %	925
Internationella finansieringsbolaget	102	37 %	38
Internationella jordbruksutvecklingsfonden	267	32 %	86
Montrealprotokollet	23	100 %	23
Nordiska utvecklingsfonden	112	100 %	112
Summa kärnstöd med klimatandel¹	6 177	56 %	3 451
Summa kärnstöd utan klimatandel¹	18 922	-	-
Summa multi-bi	12 917	19 %	2 425

Organisation	Totalt bistånd	Andel klimat	Klimatbistånd ²
Summa övrigt bistånd³	22 435	16 %	3 563
Totalt utbetalningar	54 274	17 %	9 439
Mobiliserat kapital⁴	-	-	2 862

Källa: Rapporterad klimatfinansiering till Europeiska unionen via Naturvårdverket för 2023.

¹ Endast de organisationer där OECD DAC redogör för klimatandelar enligt särskild metodik ingår under kärnstöd med klimatandel, baserat på organisationernas rapportering. Klimatutfall avseende kärnstöd är därför konservativt beräknad. Kärnstödsandelarna avser ett genomsnitt för 2021 och 2022 som är senaste tillgängliga år. Notera att siffrorna ska ses som uppskattningar.

² Tabell 3.4 kan jämföras med fördelning per område baserat på sektorer i Tabell 3.3. En insats endast kan allokeras på en sektor, medan tabell 3.4 bl.a. visar hur mycket som gått till policyområdet klimat som del- eller huvudsyfte. Samma insats kan ha flera policyområden exempelvis både demokrati och mänskliga rättigheter och klimat, varför klimatutfallet i tabell 3.4 blir större än klimatutfallet i tabell 3.3

³ Övrigt bistånd definieras här som bistånd som inte kanaliseras via en multilateral organisation.

⁴ Mobiliserat kapital omfattar privat kapital mobiliserat genom Sidas garantiverksamhet (1 882 miljoner kronor), Swedfund (402 miljoner kronor) samt en exportkredit via Exportkreditnämnden (EKN, 578 miljoner kronor).

3.3.5 Geografisk fördelning

Tabell 3.5 visar de tio största mottagarländerna för svenskt bistånd 2023, uppdelat på multilateralt kärnstöd, multi-bi-stöd och övrigt bistånd.

Tabell 3.5 Fördelning länder svenskt bistånd uppdelat på multilateralt kärnstöd, multi-bi-stöd, övrigt bistånd

10 största mottagarländer, utbetalningar i miljoner kronor, år 2023

Mottagare	Multi-bi	Kärnstöd ¹	Övrigt bistånd ²	Totalt ³
Ukraina	2 003	1 781	564	4 348
DR Kongo	517	533	452	1 503
Etiopien	426	454	389	1 269
Mocambique	246	308	565	1 118
Afghanistan	387	170	520	1 077
Somalia	343	198	439	980
Tanzania	32	350	557	939
Nigeria	190	599	104	893
Sudan	278	190	358	826
Syriska arabiska republiken	182	214	379	774
Summa tio största länder	4 603	4 798	4 327	13 729
Totalt övriga länder	4 285	9 373	6 676	20 334
Totalt regioner	1 265	1 265	2 705	5 235
Totalt globalt/ospecificerat	2 764	1 841	3 576	8 181
Totalt övrigt kärnstöd⁴	-	1 083	-	1 083
Totalt administrativa kostnader⁵	-	561	2 461	3 022
Totalt flyktingkostnader	-	0	2 690	2 690
Totalt utbetalningar	12 917	18 922	22 435	54 274

Källa: Svensk och multilaterala organisationers rapportering av bistånd till OECD DAC 2023 (CRS).

¹ Den områdesmässiga fördelningen för kärnstöd till multilaterala organisationer, där medlen per definition inte är öronmärkta på sektor eller tematik, utgår från Utrikesdepartementets beräkningar baserat på vad de multilaterala organisationerna rapporterat till OECD DAC, för 2022 som är senaste tillgängliga år, viktat utifrån storleken på de svenska kärnstöden 2023. Notera att siffrorna ska ses som uppskattningar.

² Övrigt bistånd definieras här som bistånd som inte allokaterats via en multilateral organisation. För bistånd via kapitaltillskott till Swedfund baseras mottagare på utbetalda medel.

³ Det bistånd som allokteras till länder är konservativt beräknad eftersom länder även indirekt mottar stöd via regionala och globala insatser.

⁴ Avser när den kärnstödmottagande organisationen inte rapporterat information om mottagare till OECD DAC 2022.

⁵ Administrativa kostnader övrigt bistånd inkluderar framför allt förvaltningskostnader för Sida, Utrikesdepartementet och utlandsmyndigheter liksom övriga myndigheter med biståndsverksamhet.

Administrativa kostnader för kärnstöd baseras på vad multilaterala organisationen rapporterat till OECD DAC. Administrativa kostnader för multi-bi stöd särredovisas inte i redovisningen till OECD DAC utan ingår indirekt i totalt utbetalt områden samt i förvaltningsmedel myndigheter.

Det framgår av tabell 3.5 att Ukraina var största mottagarland av svenskt bistånd, både via multilaterala organisationer och övrigt bistånd. Kärnstödet till Ukraina utgjordes främst av insatser via EU (1 702 miljoner kronor) inklusive omfattande lån med biståndsdela. De tio största mottagarländerna tog emot ca 40 procent det landallokerade biståndet dvs. det som inte allokteras regionalt eller via globala insatser. Nigeria var en stor mottagare av kärnstöd, från bl.a. Världsbanksgruppen, Globala Fonden och WFP. Stöd till Afghanistan och Syriska arabiska republiken avsåg främst humanitärt stöd.

Den geografiska fördelningen av Sidas multi-bi-stöd speglar främst regeringens styrning av biståndet mot vissa länder genom strategier. För perioden 2021–2023 kan noteras en kraftig ökning av andelen multi-bi-stöd till Europa, om än från en relativt sett låg nivå, och under 2023 utbetalades de största beloppen av multi-bi-stöden inom de geografiska strategierna för Ukraina (824 miljoner kronor) följt av DR Kongo (283 miljoner kronor) och Uganda (251 miljoner kronor). Därtill kanaliseras stora volymer genom de multilaterala organisationerna genom regionala strategier: Afrika (418 miljoner kronor) och Östeuropa (406 miljoner kronor) och SRHR i Afrika (351 miljoner kronor).

3.3.6 Sverige i ett internationellt perspektiv

Enligt OECD:s rapport *Multilateral Development Finance 2024* ökade de länder som är medlemmar i DAC andelen av sitt bistånd genom multilaterala organisationer stadigt från 2010 fram till 2021 då en topp om 43 procent nåddes. 2022 (senaste året för vilket det finns tillgängliga uppgifter) sjönk andelen kraftigt till 33 procent. Kärnstödets andel av det totala stödet genom multilaterala organisationer minskade från 70 procent 2010 till 51 procent 2022. Sverige kanaliserade samma år 58 procent av det totala biståndet via multilaterala organisationer och 62 procent av det multilaterala biståndet var i form av kärnstöd år 2022 (se figur 3.1).

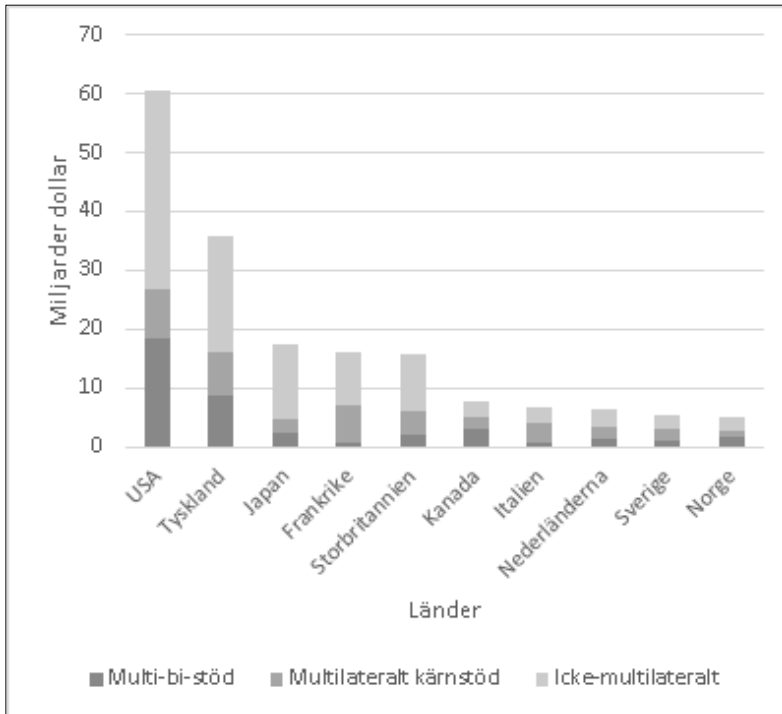
Figur 3.3 visar bistånd från världens tio största biståndsgivare med andelen multilateralt kärnstöd och multi-bi-stöd år 2022.

Figur 3.3 Multilateralt bistånd för största DAC-länderna 2022

Skr. 2024/25:61

Miljarder dollar, nettoutfall, löpande priser

Källa: OECD:s Data Explorer: Flows by donor [DAC1].

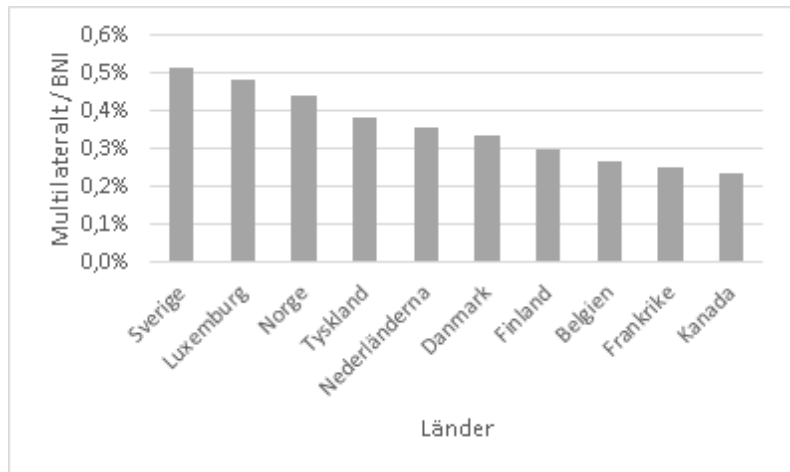
Sverige var under 2022 världens nionde största givare av stöd genom multilaterala organisationer. Sveriges kärnstödsandel var i paritet med Nederländernas och Frankrikes, högre än USA:s, Tysklands, Japans, Storbritanniens, Kanadas och Norges men lägre än Italiens.

Till FN:s utvecklingssystem var Sverige år 2022 den totalt fjärde största givaren (av kärnstöd och multi-bi sammantaget) efter USA, Tyskland och Kanada. Såsom nämndes ovan har Sveriges stöd till FN, och i synnerhet kärnstödet, minskat sedan 2022.

Figur 3.4 visar multilateralt bistånd (kärnstöd och multi-bi) i relation till bruttonationalinkomst (BNI) per land 2022. Av diagrammet framgår att Sverige var största givaren i relation till BNI år 2022. Detta var en följd av att Sverige hade både ett omfattande bistånd totalt sett och kanaliserade en jämförelsevis stor andel av detta genom multilaterala organisationer.

Figur 3.4 Multilateralt bistånd i relation till BNI för största DAC-länderna 2022

Andel, nettoutfall, löpande priser

Källa: OECD:s Data Explorer: Flows by donor [DAC1].

3.4 Svenskt påverkansarbete och resultatet av det

Regeringen bedriver ett en löpande dialog- och påverkansarbete som bl.a. omfattar

- aktivt deltagande i de multilaterala organisationernas styrande organ där Sverige, liksom andra länder, utövar ett formellt inflytande. Inom ramen för styrelsearbetet beslutas bl.a. om organisationernas strategiska planer, landprogram och budgetfrågor samt hanteras frågor rörande uppföljning, utvärdering och revision
- högnivådialoger mellan Sverige och organisationernas ledning, vanligtvis en till två gånger per år vid vilka Sverige ger uttryck för prioriteringar, krav och förväntningar för respektive organisation
- regelbundna strukturerade dialoger mellan den berörda svenska utlandsmyndigheten, primärt i New York och i Genève, och större partners inom FN-systemet, vanligtvis varannan månad, rörande för Sverige viktiga frågor
- löpande kontakt mellan svenska företrädare och organisationernas representanter på landnivå, både direkt med aktuell organisation och inom ramen för givarsamordning i länderna.

Därutöver sker ett påverkansarbete rörande bredare multilaterala processer. Som exempel kan nämnas att Sverige, tillsammans med Zambia, ledde förhandlingarna av det första heltäckande ramverket för digitala frågor (Global Digital Compact) som antogs av världens stats- och regeringschefer i september 2024 och som bidrog till att stärka Sveriges profil och inflytande inom globala digitaliseringsfrågor.

Sverige arbetar systematiskt tillsammans med likasinnade länder för att utverka maximalt stöd för svenska politiska prioriteringar. Genom stora finansiella bidrag, god kunskap i sakfrågor och engagemang i styrelser och motsvarande har Sverige ett inflytande bortom vårt lands relativa storlek.

3.5 Svenskar i de multilaterala organisationerna

I regeringens reformagenda för biståndet slår regeringen fast att Sverige ska agera för fler svenskar på strategiska positioner i multilaterala organisationer. Det övergripande målet är ett ökat genomslag för svenska prioriteringar. Som en stor givare ska Sverige ha en strategisk närvaro i organisationerna. Under 2023 och 2024 har Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) tagit flera initiativ för att öka svensk representation i FN. En del i detta har varit antagandet av strategin för innovation, partnerskap och kapacitetsutveckling, 2024–2028 i vilken ett av huvudmålen är att stärka svensk representation på strategiska positioner inom regeringens tematiska och geografiska prioriteringar, bl.a. genom strategiska sekonderingar.

Hittills har arbetet för att öka antalet svenskar på strategiska positioner i de multilaterala organisationerna haft ett fokus på FN. Arbetet har omfattat följande:

- Information om FN-organisationernas rekryteringsprocesser har inhämtats för att möjliggöra ett effektivare stöd från UD till svenska kandidater.
- Intresserade svenska kandidater till tjänster i FN har getts vägledning. Under våren lanserades den svenska kandidatpoolen för FN-tjänstgöring som syftar till att samla kvalificerade personer som är intresserade av FN-tjänstgöring och att kunna erbjuda stöd och vägledning i deras ansökningsprocesser. I november 2024 hade 1173 personer registrerat sig i poolen. I samband med lanseringen arrangerades en virtuell karriärmässa med tolv FN-organisationer. Karriärmässan nådde ut brett med 450 svenska deltagare som kopplade upp sig från ett 30-tal länder.
- Strategisk rekrytering på alla nivåer inom FN har skett via Sidas sekonderingsprogram inklusive seniora sekonderingar, juniora sekonderingar (s.k. Junior Professional Officers, JPO) och FN-volontärer (UN Youth Volunteers, UNYV). Sverige har även intensifierat stödet till svenska kandidater som sökt seniora tjänster.
- Utrikesdepartementet har ökat sitt engagemang och informationsutbyte med de svenskar som redan arbetar inom FN och stärkt dialogen med FN-partners om hur Regeringskansliet bäst kan stötta svenska kandidater när de söker FN-tjänster.

År 2022 fanns det inom FN-systemet 531 anställda med svensk nationalitet av totalt 125 436 anställda. Andelen svenskar har varit tämligen konstant under de senaste fem åren. Sverige var då fjärde största givare till FN:s utvecklingssystem. Detta kan jämföras med t.ex. Nederländerna och Norge som var sjätte, respektive nionde största givare till FN och som hade 763 respektive 209 av sina landsmän anställda inom FN. Antalet anställda

svenskar 2023 var en marginell ökning från 2021 då det fanns 520 anställda med svensk nationalitet. 2024 var 107 av totalt ca 18 000 anställda i Världsbanksgruppen svenskar.

Bland de anställda svenskarna i multilaterala organisationer ingick den personal som Sida finansierar till FN och Världsbanken via sina sekonderingsprogram. I augusti 2024 hade Sida totalt 74 sekonderingar, inklusive seniora sekonderingar, JPO och UNYV, varav 70 personer med placering på FN och fyra personer på Världsbanken. Genom sekonderingsprogrammen stödjer Sverige multilaterala partners med specifik kompetens som bidrar till fattigdomsbekämpning och bidrar samtidigt till genomslag för svenska prioriteringar.

Folke Bernadotteakademin (FBA), myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Polisen och kriminalvården ställer också personal till FN:s förfogande inom framför allt fredsbyggande. I juni 2024 hade de 51 utsända sekonderade personer från Sverige.

Expertgruppen för biståndsanalys (EBA) gjorde 2022 en utvärdering av sekonderingar som ett verktyg i svenskt påverkansarbete 2022, med fokus på seniora sekonderingar. I studien drogs slutsatsen att sekonderingar, under rätt omständigheter och om det görs strategiskt, kan vara ett effektivt instrument för svenskt påverkansarbete.

3.6 Hållbar upphandling och svensk export

De multilaterala organisationerna finansierar årligen upphandlingar i och för låg- och medelinkomstländer till mycket stora volymer. I det multilaterala banksystemet uppgår dessa till över 60 miljarder US-dollar och inom FN-systemet knappt 30 miljarder US-dollar. Det sker bl.a. inom områden där svenska företag är internationellt konkurrenskraftiga som transport, energi, digitalisering och hälsa.

Detta innebär betydande affärsmöjligheter för svenska företag, som samtidigt skulle kunna ge ett mervärde till det samlade svenska bidraget till genomförandet av Agenda 2030 och Parisavtalet. Svenska företag har dock påfallande små andelar i upphandlingsstatistiken. År 2022 var andelen 0,39 procent av FN:s totala upphandling vilket gav Sverige en 52:a plats som leverantör. Sett över de senaste tio åren har Sverige legat kring 50:e till 70:e plats. Sveriges andel av upphandling som sker med finansiering av utvecklingsbankerna ligger kring 0,1 procent. Det årliga värdet av svenska upphandlingar i Världsbanksgruppen samt de regionala utvecklingsbankerna för Afrika, Asien och Latinamerika uppskattas i snitt för åren 2018–2023 ha uppgått till 28,5 miljoner US-dollar.

Inom FN-systemet går frågan om hållbar upphandling långsamt framåt men motarbetas av länder som anser sig missgynnas av sådan. Olika FN-organ har kommit olika långt med bl.a. UNDP och FN:s projektorganisation (UNOPS) i framkant medan FN-sekretariatets upphandlingsdivision är beroende av generalförsamlingens utskott för budget och administrativa frågor och där det har varit svårt att få gehör för främjande av hållbar upphandling. Sverige har drivit frågan i direktdialog med organisationerna och, när tillfälle gets och tillsammans med likasinnade, i styrande organ och generalförsamlingens utskott.

Därutöver har klausuler om hållbar upphandling inkluderats i Sveriges fleråriga avtal med FN-organisationer. Skr. 2024/25:61

Utvecklingsbankernas upphandlingspolicyer väger in aspekter såsom hållbarhet och livscykelperspektiv och bedöms över lag vara tillräckliga. Sverige stödjer arbetet för att harmonisera utvecklingsbankernas regelverk

I regeringens reformagenda för biståndet klargörs att regeringen avser verka för att livscykelkostnader och hållbarhetsaspekter ska tillämpas vid all upphandling. Konkurrenskraftiga och socialt hållbara svenska företagslösningar ska positioneras gentemot utvecklingsbankerna och regeringen uppmärksammar att de globala fonderna ger hävstångseffekt för svenskt utvecklingssamarbete genom att bidra till viktig mobilisering av privat och nationellt kapital och därmed möjliggör ökade insatser på prioriterade områden där svenskt näringsliv kan bidra med innovativa och hållbara lösningar.

Regeringen inledde 2024 en särskild satsning på att öka Sveriges andel av multilaterala organisationers upphandling. Den beaktar att det finns väsentliga skillnader mellan olika organisationer när det gäller var upphandlingen sker, vem som upphandlar, volymerna på projekten för vilka upphandling sker och berörda sektorer. I de multilaterala utvecklingsbankerna fattas beslut om upphandlingar på landnivå, där projektägaren (t.ex. ett ministerium eller en kommun) ansvarar för och genomför upphandlingen. Dessa gäller ofta större infrastrukturprojekt. I FN-systemet har varje FN-organ en egen upphandlingsfunktion och upphandling sker till stor del i regionala upphandlingscentra. Hälften av FN:s upphandling avser tjänster.

Huvuddragen i regeringens satsning för att öka den svenska andelen av multilaterala upphandlingar har varit att

- med företagen i centrum informera om möjligheter, stötta i processer och förstå behov och intressen
- fokusera på en mer strategisk dialog med de multilaterala organisationerna, visa upp svenska innovationer och lösningar på utvecklingsutmaningar och engagera dem i högnivådialoger
- stärka utlandsmyndigheternas kapacitet och kompetens i upphandlingsfrågor
- ge andra myndigheter och organisationer, framför allt Business Sweden och Sida, rätt styrning och verktyg. Business Sweden har fått ett särskilt uppdrag inom ramen för tilldelning av biståndsmedel från utgiftsområde 7, Internationellt bistånd, att prioritera arbetet med multilaterala upphandlingar.

Under 2024 har Utrikesdepartementet arrangerat seminarier för att informera svenska företag om hur de kan delta i upphandlingar. Arbetet med utvecklingsbankerna har intensifierats och Utrikesdepartementet har fört dialog om svenska styrkeområden och svenska företags hållbara lösningar. Därtill har framgångsfaktorer vid upphandling analyserats och kommunikations- och utbildningsinsatser genomförts. En särskild befattning har inrättats på Utrikesdepartementet för att stötta i genomförandet av satsningen.

4 Övergripande observationer och slutsatser om multilaterala organisationers verksamhet och effektivitet

Nedan redogörs för generella observationer och slutsatser om multilaterala organisationers verksamhet och effektivitet baserat på utvärderingar, studier och Regeringskansliets löpande uppföljning. Det finns betydande skillnader mellan de multilaterala organisationerna. Styrkor som dock nämns återkommande är följande:

- **Expertis:** multilaterala organisationer besitter specialist-kompetens på en rad områden. Det gäller såväl FN:s fackorgan, fonder och program som utvecklingsbankerna och de multilaterala tematiska fonderna.
- **Legitimitet och förankring:** såsom mellanstatliga organisationer, etablerade genom internationella fördrag och med förankring i internationella överenskommelser kan multilaterala organisationer agera med en större legitimitet och tyngd än enskilda givarländer. Det skapar bl.a. förutsättningar att föra dialog med partnerlandets regering i normativa frågor baserat på internationella överenskommelser.
- **Genomförandekapacitet:** multilaterala organisationer kan genom sin storlek hantera verksamhet i stor skala. De kan också utnyttja och skapa synergier mellan globala, regionala, nationella och lokala nivåer i verksamheten.
- **Närvaro på landnivå:** många multilaterala organisationer har bred geografisk närvaro, inte sällan i över hundra länder. Därigenom kan de kanalisera bistånd till länder där bilateralt samarbete, av t.ex. kapacitets- eller av politiska skäl, inte är möjligt.
- **Starkt lokalt ägarskap:** de multilaterala organisationerna baserar i hög grad sina landprogram på samarbetslandets utvecklingsagenda. De har oftast nära kontakt med både regering och civilsamhället i länderna där de verkar och placerar sig högt vid externa mätningar av hur principen om nationellt ägarskap tillämpas.
- **Snabbhet:** genom sin permanenta närvaro på landnivå har de multilaterala organisationerna förutsättningar att agera snabbt när plötsliga behov uppstår. Deras insatser i samband med covid-pandemin samt i Ukraina är exempel på detta.
- **Långsiktighet:** organisationernas permanenta landnärvaro innebär samtidigt att deras engagemang i länderna är långsiktigt vilket skapar bättre förutsättningar för långsiktiga resultat.
- **Kapacitetsbyggandet:** organisationernas expertis i kombination med deras relationer till regeringar och långsiktiga åtaganden gör dem särskilt lämpliga att stödja partnerländernas institutioner, inklusive sådana med koppling till rättsstatens principer eller som arbetar med grundläggande samhällsservice som hälsa och utbildning. Svenska och internationella civilsamhällesorganisationer är sällan ett

alternativ för att stödja utveckling och kapacitet i offentlig förvaltning.

- Mobilisering av additionella resurser: många multilaterala organisationer har förmåga att mobilisera stora resurser, bankerna genom sin utlåningsverksamhet och FN-organisationerna genom medfinansiering av olika aktörer inklusive från samarbetslandet.
- Transparens: multilaterala organisationer kommer generellt väl ut i 2024 års Aid Transparency Index. Av de tolv organisationer som bedömdes ha mycket hög transparens var tio multilaterala organisationer, inklusive flera av Sveriges största samarbetspartners. Att Sverige som land är medlem i organisationerna och har en plats i deras styrande organ ger också en insyn som ofta saknas för andra typer av organisationer, såsom civilsamhälles- och näringslivsorganisationer. Organisationernas storlek och komplexitet medför dock utmaningar när det gäller Sveriges och andra länders insyn.
- Samordningsvinster och skalfördelar: att givarländer kanalisera biståndsmedel gemensamt genom multilaterala organisationer i stället för att finansiera egna bilaterala projekt, minskar det totala antalet insatser och därmed även transaktionskostnader för både samarbetsländerna och givarna. Skalfördelar kan utnyttjas och samordningen underlättas. De multilaterala organisationernas förmåga att sammanföra olika typer av utvecklingsaktörer är betydelsefull i sammanhanget.

Problem och utmaningar som nämns återkommande i studier och uppföljning är:

- Resultatbaserad styrning och budgetering: trots att organisationerna har omfattande system för resultatstyrning, resultatramverk mm. saknas alltför ofta koppling mellan resultat och resursallokering samt en kultur som främjar fokus på resultat. Organisationernas ofta breda mandat gör processen med att etablera orsakssamband mellan verksamhet och resultat komplicerad. Här krävs ytterligare ansträngningar för att säkra träffsäkerhet och effektivitet i organisationernas arbete.
- Normativ dialog: Över lag axlar FN-organisationerna sitt ansvar vad gäller det normativa arbetet, inklusive att stå upp för centrala värden som mänskliga rättigheter, SRHR och jämställdhet, men det sker i vissa länder och av vissa organisationer inte alltid konsekvent och tillräckligt tydligt.
- Styrning av organisationerna: att de multilaterala organisationerna styrs av ett stort antal länder mellan vilka det kan råda stora politiska motsättningar tenderar att göra beslutsfattandet tungt och ibland även politiserat med risk för långsamhet och oklara styrsignaler till organisationerna. Den internationella geopolitiken spelar i detta sammanhang en stor roll och det finns medlemsländer som försöker försvåra för organisationerna att bedriva viss verksamhet kopplad till t.ex. demokrati, mänskliga rättigheter, jämställdhet och SRHR.
- Möjligheter till ansvarsutkrävande: organisationerna återrapporterar om sin verksamhet till medlemsländerna inom ramen för styrelsearbetet men det är i praktiken svårt för medlemsländerna att utkräva ansvar. För att göra det effektivt och konsekvent krävs att

- man som givarland även engagerar sig löpande i organisationernas arbete på landnivå.
- Byråkrati: organisationernas storlek, styrning och beroende av flera olika givare med skiftande krav gör dem många gånger byråkratiska, inte minst från ett svenskt perspektiv.
  - Höga kostnader: kostnadsläget vid huvudkontor på orter som New York och Genève är högt, och även organisationernas närvaro på landnivå är i många fall kostsam. Lönenivåer och personalförmåner, vilka sätts centralt, har länge varit föremål för diskussion och har fått kritik för att vara alltför generösa.
  - Ledarskapet: kvalitén i ledarskapet varierar både mellan olika delar av systemet och på personnivå.
  - Samordning: de multilaterala organisationerna är många och skulle fungera effektivare med bättre samordning och ökad samverkan inom det multilaterala systemet. Behandlas närmare i avsnitt 4.1.
  - Finansiering: brist på flexibel och långsiktig finansiering vilket skapar utmaningar för styrning, uppföljning och ansvarsutkrävande samt sänker den samlade effektiviteten i verksamheten. Behandlas närmare i avsnitt 4.2.
  - Oegentligheter: Fall av korruption och andra oegentligheter inklusive sexuellt utnyttjande, övergrepp och sexuella trakasserier förekommer. Behandlas närmare i avsnitt 4.3.
  - Reformering: organisationernas storlek, styrning och komplexitet gör att de är svåra att förändra och att reformer tar lång tid.

Därtill påverkar den politiska kontexten och partnerlandets kapacitet effektiviteten och kvalitén i multilateralernas verksamhet. Samarbetet i länder med auktoritära eller illegitima regimer utgör en utmaning.

Sverige ingår i nätverket Multilateral Organisations Performance Assessment Network (MOPAN) som genomför organisationsbedömningar av de multilaterala organisationerna och deras resultat. De organisationer som sedan 2023 omfattats av bedömningarna, tolv till antalet, inklusive flera av Sveriges största bidragsgottagare, befanns nästan genomgående ha tillfredsställande måluppfyllelse. Relevansen för samarbetsländernas och målgruppernas behov bedömdes som tillfredsställande och i vissa fall mycket tillfredsställande. Organisationernas kostnadseffektivitet var skiftande, i vissa fall otillfredsställande och i vissa fall inte möjlig att fastställa. Bärkraft, dvs. sannolikheten för varaktiga resultat, skiftade mellan mycket tillfredsställande och otillfredsställande, och kunde i vissa fall inte fastställas. I en sammanställning av sina observationer uppmärksammar MOPAN behovet av att organisationerna stärker sina funktioner för uppföljning och utvärdering samt bygger en kultur av ansvarsutkrävande och lärande på alla nivåer.

4.1 Samordning och reformer

FN:s utvecklingssystem har ett antal strukturella utmaningar som hämmar dess samlade effektivitet. Dessa rör framför allt bristande samordning och

samverkan, inadekvat finansiering och konkurrens om resurser, revirstrider om delar av mandat och således även om finansiering, samt långsamma och ibland icke ändamålsenliga rekryteringsprocesser.

År 2018 lanserade FN:s generalsekreterare en ambitiös reformagenda med målet att göra FN effektivare på landnivå genom stärkt samarbete mellan FN:s fonder, program och fackorgan. En central del av denna reform har varit stärkandet av FN:s samordningssystem, även kallat Resident Coordinator (RC) system. Sverige har varit aktivt engagerat i reformprocessen med följande prioriteringar

- effektivitet och utvecklingsresultat på landnivå
- RC-systemets mandat att försvara, främja och integrera normativa frågor såsom demokrati, mänskliga rättigheter inklusive för hbtqi-personer, jämställdhet mm.
- stärkt ledarskap för FN-systemet på landnivå
- stärkt samordning i humanitära och krisdrabbade kontexter
- besparingar och effektivitetsåtgärder
- ökat engagemang för och full integrering av FN-samordning av alla FN organ.

I FN:s rapportering för 2023 noterades följande framsteg med bäring på Sveriges prioriteringar:

- Fokus på de olika FN-organisationernas gemensamma verksamhet och resultat har ökat och överlapp mellan verksamheter och stöd från värdländer för RC-systemet har minskat.
- Framsteg har gjorts avseende upprätthållande av FN-organisationernas normativa mandat. Till exempel kraftsamlade FN-systemet under 2023 i 26 länder kring initiativ för att stoppa våldet mot kvinnor och flickor vilket bidrog till att över 500 nya lagar och policys med detta mål antogs.
- Synergier mellan utvecklingsbistånd, humanitärt bistånd och fredsbyggande i krisdrabbade länder, däribland Ukraina, Sudan, Pakistan och Marocko, har stärkts genom landsamordningen.
- Den operativa effektiviteten har ökat, inklusive genom gemensamma stödfunktioner (t.ex. upphandling, resor och rekrytering) samt gemensamma lokaler. Totalt rapporterades besparingar om 553 miljoner US-dollar 2023 vilket motsvarar en ökning (av besparingarna) om 37 procent jämfört med 2022.

Rapportering från Sveriges utlandsmyndigheter bekräftar huvuddragen i FN:s rapportering att reformerna, trots återstående utmaningar, bidragit till bättre samordning och ökad effektivitet. Samtidigt konstateras att reformarbetet nått olika långt i olika länder och att effektiviteten hos RC är alltför personberoende.

Utvecklingsbankerna har de senaste åren genomfört reformer som syftar till ökad effektivitet, resultatfokus och utökad utlåningskapacitet. Reformerna har omfattat ändring av mandat för att bättre adressera globala utmaningar samt åtgärder för att öka utlåningen och för att förbättra och effektivisera arbetssätten. Reformerna bygger på rekommendationerna från G20-ländernas expertgrupp för utvecklingsbanker. Vad gäller finansiering har dessa lett till att flera banker gjort ändringar i sina kapitaltäckningsregler, vilka möjliggjort ytterligare utlåning. Därutöver

genomför bankerna reformer för att öka mobilisering av privat kapital, effektivisera samarbetet på landnivå och minska ledtider för att godkänna projekt. Flera banker har slagit fast att verksamheten ska vara i linje med Parisavtalet. Sverige stöttar det pågående reformarbetet inom de multilaterala utvecklingsbankerna, i synnerhet de i Världsbanken.

Trots att reformtakten varit hög har olika banker kommit olika långt. Vissa förändringar kräver ändringar i bankernas stadgar, vilket tar tid. Det finns även olika syn bland bankernas ägare på hur stor finansiell risk som bankerna bör ta för att öka sin utlåning. Även riskerna med ohållbar skuldsättning bland låntagarländer behöver beaktas i reformarbetet. Bankernas höga effektivitet vad gäller att mobilisera privat kapital till utveckling värnas inom ramen för reformarbetet.

4.2 Finansiering av det multilaterala systemet

De multilaterala organisationernas möjlighet att mobilisera rätt nivå och rätt typ av finansiering är avgörande för deras effektivitet. Frågan har belysts ingående av bl.a. OECD, Dag Hammarskjölds fonden, MOPAN och EBA. De multilaterala organisationerna står inför fyra huvudutmaningar:

- Brist på flexibel finansiering: andelen kärnstöd, som utgör basen för organisationernas verksamhet, har minskat stadigt under en längre tid (Se avsnitt 3). För flera större FN-organ utgjorde kärnstödet mindre än 20 procent av finansieringen och även inom utvecklingsbankerna och de tematiska fonderna som hittills huvudsakligen har finansierats av kärnstöd kan ses en ökad andel öronmärkt finansiering. Det försvårar för organisationerna att använda medlen strategiskt och att omallokera medel när behov förändras (såsom vid covid-19 pandemins utbrott och efter Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina).
- Finansieringens oförutsägbarhet: organisationernas finansiering är ofta ettårig, till följd av givarländernas ettåriga budgetcykler. Detta försvårar planering och framförhållning och sänker organisationernas kostnadseffektivitet (genom t.ex. sämre framförhållning vid upphandlingar vilket kan leda till högre kostnader, samt personalmässiga utmaningar). Sena inbetalningar av länders medlemsavgifter och bidrag skapar återkommande likviditetsproblem som också utgör ett hinder för effektivt genomförande av verksamheten.
- Beroendet av ett fåtal givarländer: år 2022 stod de tio största givarna för 65 procent av finansieringen av FN:s utvecklingssystem. Utöver en ojämn fördelning på givarsidan, skapar detta för organisationerna ett alltför stort beroende av ett relativt begränsat antal givarländer. Detta gäller inte minst kärnstödsfinansieringen.
- Otillräcklig finansiering totalt sett: trots att den humanitära finansieringen har ökat kraftigt under senare år har den varit otillräcklig för att möta de ännu snabbare ökande humanitära behoven. Samtidigt har andelen finansiering för utvecklingsverksamhet minskat kraftigt i relation till den humanitära

finansieringen. Otillräcklig finansiering, i synnerhet flexibel sådan, leder till svårigheter för organisationerna att genomföra sina strategiska planer och uppfylla sina fulla mandat. Det skapar även en konkurrenssituation organisationerna emellan som motverkar samarbete. De multilaterala organisationernas bristande finansiering bör ses i det vidare perspektivet av otillräcklig finansiering totalt sett för att nå de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 samt för att att möta de humanitära behoven. Det är därför särskilt viktigt att biståndet används så effektivt som möjligt och att framför allt FN-systemets hittills begränsade framgång med att attrahera hållbar finansiering från nya aktörer, inklusive från privata sektorn adresseras och åtgärdas.

4.3 Intern styrning och kontroll samt motverkande av oegentligheter

FN-organen har omfattande regelverk, policyer och riktlinjer som reglerar interna processer, beslutsfattande och finansiell hantering. De har även system för att identifiera, analysera och hantera risker för att övervaka potentiella problem som exempelvis korruption och eller andra oegentligheter, potentiella intressekonflikter och missbruk av resurser. Dessa processer och rutiner samt efterlevnaden granskas årligen av både extern och internrevisionen.

Externrevisionen utförs för många FN-organisationer av UN Board of Auditors (BoA) och flertalet av FN-organen har egna internrevisionsfunktioner respektive utredningsfunktioner. De FN-organ som saknar internrevision och utredningsfunktioner köper dessa tjänster från FN:s internrevisionskontor (OIOS). Både extern- och internrevisionen arbetar enligt internationell revisionsstandard och rapporterna innehåller väsentlig information om organisationernas interna styrning och kontroll i form av detaljerade iakttagelser och rekommendationer. Utöver dessa rapporter tar Sverige även del av de årliga rapporter som organisationernas etikkontor och revisionskommittéer tar fram och använder informationen i det löpande uppföljningsarbetet. Utifrån detta driver Sverige prioriterade frågor tillsammans med likasinnade givare för att få ökat genomslag.

FN:s fonder och program publicerar sedan 2012 alla internrevisionsrapporter på hemsidan medan vissa organ, t.ex. FN:s fackorgan, inte har samma höga transparens gällande revision ännu.

FN-sekretariatet och Unicef har inkluderat ett uttalande om den interna styrningen och kontrollen i sina respektive årsredovisningar. Sverige uppmuntrar övriga FN-organ att införa dessa uttalanden i framtida årsredovisningar.

Återkommande områden som kan stärkas enligt granskningsrapporterna är kapacitet och kompetens på landnivå, vidareförmedling, upphandling och riskhantering. Vid decentraliserade landkontor saknas ibland rätt kompetens och kapacitet för att bedöma och hantera korruptionsrisker samt att lyfta dessa risker till rätt nivå i organisationen. Flera organ lyfter att givarnas ökade avtalskrav och begäran om ytterligare information är

resurskrävande för de olika utredningsfunktionerna som spenderar alltmer tid på avtalsformuleringar med olika givare samt att komplexiteten i detta arbete växer successivt, särskilt vad gäller klausuler om sexuellt utnyttjande, övergrepp och sexuella trakasserier utredning och revision.

Sverige är aktivt i organisationernas styrelser och i den löpande dialogen kring vikten att följa upp att organisationerna vidtar åtgärder och implementerar de rekommendationer som lämnas av externrevisionen och internrevisionen, men även från oberoende utvärderingar och etikkontor. Sverige lyfter under styrelsemöten systematiskt vikten att ha en skyndsam implementeringstakt samt att utredningsfunktionen har tillräckliga resurser och rätt kompetens. Avgörande för det fortsatta förtroendet är att det finns system på plats för att hantera misstankar, en oberoende utredningsfunktion och att ledningen har en uttalad vilja att följa upp, utreda och när påkallat agera för fullt ansvarsutkrävande i dessa situationer. Attityder och ledarskap är avgörande för att upprätthålla en god organisationskultur. FN-organisationer har visseblåsarsystem och skydd för visseblåsare men i praktiken är förtroendet för att använda dessa system varierande.

Utvecklingen är positiv såtillvida att FN-organens utredningsfunktioner och funktioner för riskhantering har stärkts både kompetensmässigt och resursmässigt de senaste åren. Organisationerna behöver dock bli bättre på att hålla givarna informerade om pågående ärenden. Det finns pågående initiativ i syfte att hitta en bättre systematik och därmed effektivisera arbetet både för givarna och organisationerna.

De multilaterala utvecklingsbankerna arbetar aktivt med intern styrning och kontroll och mot oegentligheter såsom korruption, bedrägeri och missbruk av resurser, för att säkerställa att verksamheten bedrivs på ett effektivt och ansvarsfullt sätt. Genom strikta interna regler, riskhanteringssystem och antikorrupsionsinsatser försöker de minimera risken för oegentligheter och missbruk av utvecklingsresurser, samt säkerställa transparens, effektivitet och ansvarsutkrävande.

Exempelvis har Världsbanken, Afrikanska utvecklingsbanken (AfDB), Europeiska investeringsbanken (EIB) omfattande policyer och regelverk som reglerar interna processer, beslutsfattande och finansiell förvaltning. Utvecklingsbankerna använder också avancerade system för att identifiera, analysera och hantera risker för att övervaka potentiella problem som korruption, intressekonflikter och missbruk av resurser. Det finns oberoende funktioner som granskar och utvärderar hur organisationens interna processer efterlevs, hur kontroll-systemen fungerar och hur risker hanteras. Dessa rapporterar direkt till bankens styrelse eller högsta ledning.

Många utvecklingsbanker har särskilda styrande organ eller kommittéer, såsom etikkommittéer sammansatta av representanter från medlemsländerna, och som har mandat att övervaka bankens verksamhet och granska oegentligheter. Det finns även olika regelverk och mekanismer för övervakning och efterlevnad av reglerna som t.ex. uppförandekoder och etiska riktlinjer som avser bl.a. intressekonflikter, korruption, bedrägeri och mutor. De tillhandahålls även utbildningar för att öka medvetenheten hos anställda.

Det finns antikorrupsionsenheter hos många utvecklingsbanker. Världsbanken har t.ex. en Integrity Vice Presidency (INT) som utreder

misstänkta fall av korruption och överträdelser i projekt som banken finansierar. Liknande funktioner finns även i andra banker som t.ex. den Interamerikanska utvecklingsbanken (IDB), Office of Institutional Integrity (OII), vilka ger ut årliga rapporter. Utvecklingsbankerna har även visselblåsarfunktioner där interna och externa aktörer kan anmäla missförhållanden och misstänkta fall av oegentligheter. Uppgifterna hanteras konfidentiellt för att skydda anmälarens identitet. Det finns även ombudsmannafunktioner för ändamålet inom flera utvecklingsbanker, däribland Världsbanken och Asiatiska utvecklingsbanken (ADB).

Utvecklingsbankerna publicerar rapporter om sina insatser mot oegentligheter, utredningar och sanktioner vilket bidrar till att upprätthålla transparens.

Intern styrning och kontroll på landnivå är en komplex process och förutsätter ett nära samarbete med de nationella myndigheterna och lokala implementeringsorgan. Arbetet på landnivå påverkas bl.a. av samordning med nationella myndigheter i mottagarländerna, projekt-övervakning och utvärdering. Nationella system för upphandling och finansiering granskas för bankfinansierad upphandling. Utmaningar för intern styrning och kontroll på landnivå består bl.a. av komplexiteten i projekt med flera aktörer i länder med svagare institutionell kapacitet samt politiska och kulturella faktorer i vissa länder där korruptionen är hög.

MOPAN:s organisationsbedömningar bekräftar att de multilaterala organisationernas revision lever upp till internationell standard. Alla organisationer bedöms av MOPAN ha tillfredsställande eller mycket tillfredsställande policyer och rutiner för att förebygga, upptäcka, utreda och hantera finansiella oegentligheter. Detta innebär inte att sådana oegentligheter inte förekommer och MOPAN konstaterar att problem som lyfts av interna kontrollmekanismer (t.ex. internrevision) i allmänhet, men inte alltid, adresseras tillfredsställande.

Organisationerna har enligt MOPAN gjort framsteg i sitt arbete mot sexuellt utnyttjande, övergrepp och trakasserier. Samtliga organisationer som granskats har policyer och handlingsplaner gällande skydd mot sexuellt utnyttjande och övergrepp, och erbjuder obligatorisk utbildning rörande sexuellt utnyttjande och sexuella trakasserier, i förebyggande syfte. MOPAN konstaterar dock att utmaningar inom på området kvarstår, särskilt i partnerländer där organisationerna verkar, och att organisationerna inte tillräckligt väl följer upp genomförandet av sina egna policyer. MOPAN bedömer att det finns utrymme för förbättring, i synnerhet när det gäller att följa upp och hantera rapporter om sexuella trakasserier i tid.

5 Multilateralt bistånd på landnivå: Ukraina

Ukrainas sociala och ekonomiska utveckling är märkt av Rysslands fullskaliga invasion. Behoven av återuppbyggnad samt reformer nödvändiga för EU-närmandet är omfattande. Ukraina klassas som ett övre

medelinkomstland och ligger på plats 100 av 193 länder på FN:s Human Development Index.

Direkt efter Rysslands invasion i februari 2022 evakuerade de flesta multilaterala aktörerna sin personal och verksamhet från Ukraina men den multilaterala närvaron har därefter kommit att bli betydligt större än före invasionen. Totalt 23 FN-organ är idag etablerade i Ukraina. Den humanitära respsen leds och samordnas genom Ocha. Strategiska prioriteringar i FN:s landplan för perioden september 2022 till december 2023 var att rädda liv, stärka system och bygga motståndskraft.

Bland internationella finansiella institutioner har Världsbanksgruppen, IMF, EBRD, och NEFCO verksamhet i Ukraina, med varierande grad av närvaro av personal på plats.

Världsbanken och FN, i samarbete med Europeiska kommissionen, stödjer den ukrainska regeringen i arbetet med att identifiera och beräkna återuppbyggnadsbehoven genom återkommande behovsanalyser som vägleder givarsamfundets stöd till återuppbyggnad, vilket i stor utsträckning kanaliseras genom multilaterala organisationer.

Ryssland förhindrar tillträde till de omkring 18 procent av Ukrainas territorium som är illegalt ockuperat och striderna gör det farligt att verka nära frontlinjen. Många FN-organisationer har trots detta en god närvaro i stora delar av landet. UNDP har kontor i alla län ("oblast") som inte är temporärt ockuperade och OHCHR övervakar respekten för mänskliga rättigheter i hela Ukraina, även i områden som organisationen inte har fysiskt tillträde till. Multilaterala organisationer med humanitärt mandat, såsom WFP, UNHCR, Ocha och Unicef, har kontor i flera regionala centra och omfattande verksamhet också i områden med högre risknivåer.

5.1 Sveriges bistånd genom multilaterala organisationer i Ukraina

Ukraina var 2023 Sveriges största biståndsland. Biståndet var inriktat på att hantera konsekvenserna av den ryska aggressionen samt reformer för att bidra till målet om EU-integration. Övergripande mål i strategin för svenskt bilateralt bistånd till Ukraina (2023–2027) är

- uppbyggnad
- grön omställning och hållbar utveckling
- inkluderande ekonomisk utveckling, företagande och handel
- säkerhet och stabilisering
- mänskliga rättigheter, demokrati, rättsstatens principer och jämställdhet.

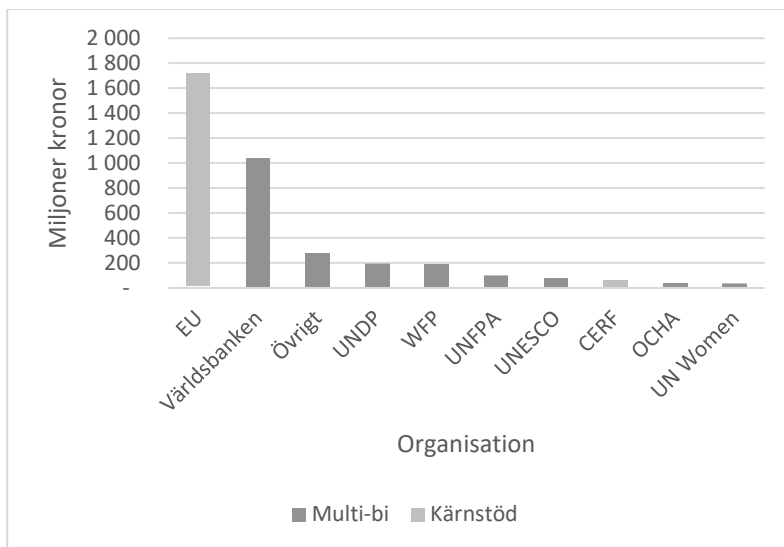
Sveriges totala bilaterala bistånd till Ukraina 2023 uppgick till 2 567 miljoner kronor varav 2 003 miljoner kronor kanalisades genom multilaterala organisationer (multi-bi-stöd dvs. öronmärkta bidrag, varav 1 070 miljoner kronor via Regeringskansliet och 911 miljoner via Sida och 23 miljoner kronor via övriga myndigheter).

Därutöver bidrog Sverige till de multilaterala organisationernas verksamhet i Ukraina genom de svenska kärnstöden till dessa organisationer. Baserat på storleken på Sveriges kärnstödsbidrag till

respektive organisationerna samt organisationernas redovisning av geografisk fördelning av sina resurser kan uppskattas att ca 1 781 miljoner kronor av svenska kärnstöd kommit Ukraina till del.

I figur 5.1 nedan framgår de största multilaterala mottagarna av svenskt bistånd i Ukraina. Det framgår att mest stöd gavs via kärnstöd genom EU:s insatser, framför allt lån med biståndsandel. Näst mest stöd gick genom Världsbanksgruppen, varav 434 miljoner kronor genom IBRD och 600 miljoner kronor genom IDA i multi-bi-stöd. Information om uppskattat stöd till Ukraina via svenskt kärnstöd till IBRD saknas men IBRD godkände under 2023 lån motsvarande 4,6 miljarder US-dollar till Ukraina. Sveriges ägarandel i IBRD uppgick till 0,9 procent).

Figur 5.1 10 Tio största multilaterala mottagarna av svensk finansiering i Ukraina^{1,2}

Källa: Svensk och multilaterala organisationers rapportering av bistånd till OECD DAC 2023 (CRS).

¹ Den områdesmässiga fördelningen för kärnstöd till multilaterala organisationer, där medlen per definition inte är örönmärkt på sektor eller tematik, utgår från Utrikesdepartementets beräkningar baserat på vad de multilaterala organisationerna rapporterat till OECD DAC, för 2022 som är senaste tillgängliga år, viktat utifrån storleken på de svenska kärnstöden 2023. Notera att siffrorna ska ses som uppskattningar.

² Övrigt avser huvudsakligen Energy Community's Ukraine Energy Support Fund (300 miljoner kronor).

Sveriges ambassad i Ukraina har regelbunden kontakt med de multilaterala samarbetsparterna liksom med FN:s landchef och landcheferna på flera FN-organ och i forum för samordning.

Sverige uppfattas som en kunnig givare och utövar ett inflytande på de multilaterala organisationerna särskilt inom svenska profilfrågor såsom jämställdhet och miljö. Sverige var bl.a. medsignatär av "Alliance for Gender-Responsive and Inclusive Recovery", ett initiativ som syftar till att säkerställa att jämställdhet samt kvinnors och flickors egenmakt har en central plats i återhämtningsarbetet och som lanserades vid den internationella konferensen om Ukrainas återhämtning i juni 2024. Ett annat exempel på inflytande är den svenska ambassadens arbete med att

etablera de 18 nya sektoriella arbetsgrupperna för att samordna reform- och utvecklingsstöd. Sverige arbetar också nära de mest aktiva humanitära givarna och kan därigenom påverka beslut och inriktning av den humanitära verksamheten.

5.2 De multilaterala organisationernas effektivitet och mervärde för svenskt bistånd

De multilaterala organisationerna har en avgörande roll för hanteringen av Ukrainas utmaningar. De har generellt anpassat sig väl till de skiftande förutsättningarna i Ukraina, vilket Sverige också underlättat genom sitt flexibla stöd. De multilaterala organisationerna är viktiga samarbetspartners för Sverige, bl.a. för deras goda förmåga att hantera budgetstöd och större program. Organisationer med normativa mandat är betydelsefulla för arbetet med reformer och stärkta regelverk, och därmed även för Ukrainas EU-närmande. De multilaterala aktörerna levererar generellt sett snabba resultat med god kvalitet, dock ofta till en högre kostnad än andra aktörer. Multilaterala aktörer är i regel lätta att sluta avtal med, eftersom de har etablerade interna processer, och de kan därför snabbt kanalisera svenskt bistånd.

Världsbanken och IMF har ett särskilt mervärde genom sin finansiella tyngd, tekniska expertis och goda relationer med Ukrainas regering. De kanaliserar omfattande budgetstöd och bidrar till Ukrainas makrofinansiella stabilitet. De har även personal på Ukrainas finansministerium, vilket bidrar till stärkt reformkapacitet och kontroll.

Energistödet till Ukraina genom UNDP, EBRD och Energy Community Secretariat har fungerat väl, och med särskild snabbhet när det krävs. UNDP och Energy Community Secretariat har båda god expertkunskap inom energiområdet och personal på plats i Ukraina som kan granska och utveckla förslag i samarbete med givare och ukrainska motparter, samt en lämplig upphandlingsmekanism. Förmågan att ”poola” resurser från flera källor har också varit värdefull då energiinvesteringar ibland är mycket kostsamma. UNDP har genomfört omfattande program på ett effektivt sätt. Dess insats Digitalization of Public Services har varit särskilt effektiv, bland annat genom ett nära samarbete med Ukrainas ministerium för digital transformation och andra relevanta myndigheter.

OHCHR har en betydande roll genom sin mekanism för uppföljning av mänskliga rättigheter (Human Rights Monitoring Mission in Ukraine).

FN har en avgörande roll inom det humanitära stödet, inte minst genom Ochas koordinering och den omfattande kapaciteten hos bl.a. UNHCR och andra humanitära FN-organisationer. Ochas humanitära fond (Ukrainian Humanitarian Fund) är viktig för att stärka det ukrainska ledarskapet i den humanitära responsen. Under 2022 och 2023 kanaliserades Sidas humanitära stöd i stor utsträckning genom FN-organ, eftersom fokus då låg på att snabbt öka den humanitära responsen och öka genomslaget. Under 2024 har fokus skiftat, och stödet har i högre grad kanaliserats genom internationella humanitära aktörer såsom ICRC och andra humanitära globala organisationer, vilka har visat sig vara mer ägnat att stärka det ukrainska ledarskapet i den humanitära responsen t.ex. genom

att vidareförmedla en större andel av biståndet till ukrainska humanitära aktörer. Skr. 2024/25:61

5.2.1 Synergier och komplementaritet

Sveriges stöd till multilaterala organisationer kompletterar stödet via andra aktörer, såsom civilsamhällesorganisationer. De multilaterala organisationerna är lämpliga partners när det krävs stor kapacitet, snabba resultat, tillgång till god expertis inom specifika områden inom organisationernas särskilda mandat. När biståndet är mindre tidskritiskt, kan det civila samhället i många fall vara en bättre samarbetspart.

De multilaterala organisationerna är dock också betydelsefulla förmedlare av bidrag till det ukrainska civilsamhället och spelar också stor roll som kapacitetsbyggare av civilsamhället. Samverkan mellan de multilaterala organisationerna och civilsamhället kan också ha formen av informationsutbyte. T.ex. bjuder OHCHR, inom ramen för sin uppföljningsmekanism, in ukrainska organisationer att diskutera och bidra till sina rapporter, vilket har lett både till förbättrad rapportering och stärkt förankring. Ibland har dock noterats att ukrainska organisationer engageras i korta insatser, även när den multilaterala organisationen har säkrad flerårig finansiering, vilket försvårar kapacitetsbyggande. Vidare att ukrainska organisationer som levererar humanitärt stöd i frontnära, riskfyllda områden inte alltid ges tillräckligt stöd för säkerhet m.m. En rad aktörer inom det svenska civilsamhället, varav några nystartade organisationer, har under 2023 fått medel från regeringen för att skala upp stödet i Ukraina och gentemot ukrainska motparter.

Inom den humanitära responsen finns initiativ för skapa bättre balans mellan de multilaterala organisationerna och civilsamhällesorganisationerna. T.ex. görs inom Ochas humanitära fond allokeringar med särskilt fokus på ukrainska organisationer. Ett annat exempel är den under 2023 nystartade alliansen av civilsamhällesorganisationer (CSO Alliance) vars strategiska plan för stärkt ukrainskt ledarskap i den humanitära responsen vunnit erkännande hos både FN:s ledning i Ukraina och den ukrainska regeringen.

De multilaterala organisationerna har även omfattande samarbete med näringslivet, inte minst för att stödja ekonomisk återhämtning. Inom ramen för UNDP:s program för återuppbyggnad och fredsbyggande (UN Recovery and Peacebuilding Program) stödjer Sida exempelvis etableringen av tio kontor för regional och lokal återhämtning och utveckling, vilka fungerar som kommunikationshubbar för internationella organisationer, media, civilsamhälle och näringsliv.

Det multilaterala biståndet bidrar också till svenska affärsmöjligheter. Business Sweden har samarbetat med utvecklingsbanken NEFCO, och på senare tid etablerat samarbeten med ytterligare utvecklingsbanker, inklusive EBRD, Världsbanken och EIB.

För att främja investeringar har Business Sweden tillsammans med nämnda aktörer och Utrikesdepartementet arrangerat informationsmöten för svenska företag kring aktuella affärsmöjligheter och finansieringsinstrument. De viktigaste hittills realiserade samarbetena har avsett energiprojekt.

Det kan också observeras att Sveriges kärnstöd och öronmärkta stöd till projekt och program har varit ömsesidigt förstärkande. Stödet till UN Women är ett gott exempel, där svenskt kärnstöd har bidragit till att organisationen kunnat återetablera sitt kontor i Ukraina, medan Sidas programstöd har bidragit till genomförande av UN Womens aktiviteter.

5.2.2 Samordning och samverkan

Biståndet till Ukraina är omfattande och svåröverskådligt. De multilaterala organisationerna har blivit fler och växt både budget- och verksamhetsmässigt vilket har lett till utmaningar för samordningen eftersom organisationernas mandat och verksamheter i många fall överlappar. Samtidigt har givarna till organisationerna blivit fler och fått större budgetar för Ukraina och det finns ibland tendenser till att de multilaterala organisationernas ansatser drivs av givarnas prioriteringar snarare än behov i landet.

Givarsamordningen och reformerna för ett mer samlat och koherent FN, har därför blivit allt viktigare. Utöver samordningen i Kiev finns även Ukraine Donor Platform (f.d Multi-agency Donor Coordination Platform). Den har sitt säte i Bryssel och samlar representanter från G7-länderna, internationella finansieringsinstitutioner och ett fåtal av de största bilaterala givarna som inte ingår i G7, däribland Sverige, genom UD:s särskilda sändebud för Ukrainas uppbyggnad, näringsliv och utveckling. Plattformens Business Advisory Council arbetar med att hitta nya former för att stärka Ukrainas affärsklimat och förutsättningarna för utländska och ukrainska investeringar och handel.

Både FN och EU har framträdande roller i givarsamordningen i Ukraina och i dialogen mellan givarsamfundet och Ukrainas regering. FN:s landchef leder tillsammans med EU:s biståndschef det viktigaste formatet för givarsamordning. Detta samlar ett 30-tal givare och inkluderar såväl bilaterala givare som multilaterala organisationer. Sverige har tillsammans med FN, EU och ett antal av de mest aktiva bilaterala givarna framgångsrikt drivit frågan om en reformerad sektorsamordningsstruktur vilken nu börjar ta form. Sveriges samarbete med FN:s landchefs kontor och EU-delegationen fungerar mycket väl och används för att gemensamt med dessa driva prioriterade dialogfrågor.

FN:s landchef har uttryckt en ambition, i linje med Sveriges prioriteringar, att i högre grad länka det humanitära biståndet och det långsiktiga utvecklingsarbetet. Det finns positiva exempel i den riktningen såsom samordningen mellan utvecklingsorganisationen UNDP och den humanitära aktören UNHCR. Ett annat är steget som tagits från humanitärt kontantstöd till sociala transfereringar inom ukrainsk budget. Arbetet för att sammanlänka det humanitära stödet och det långsiktiga utvecklingsarbetet är dock ännu otillräckligt.

Nedan beskrivs verksamhet och resultat i Ukraina i förhållande till ett urval av regeringens tematiska prioriteringar för några av de i sammanhanget mest centrala organisationerna.

5.3.1 Fattigdomsbekämpning genom jobbskapande, handel och utbildning

Fattigdomen i Ukraina har ökat drastiskt efter invasionen. Uppbyggnadsbehoven är omfattande i hela samhället, både vad gäller bostäder, energi och samhällsviktig infrastruktur, och vad gäller rehabilitering och vidareutvecklade grundläggande samhällstjänster inom sektorer såsom hälso- och sjukvård, utbildning samt stärkta sociala trygghetssystem. Den ukrainska ekonomin brottas även med strukturella utmaningar som påverkar företagsklimatet och ekonomisk tillväxt. Brist på arbetskraft är ett av de största problemen. Utländska direktinvesteringar har minskat och bristen på tillgång till investeringskapital och krediter drabbar små- och medelstora företag särskilt hårt. Detta hämmar den ekonomiska återhämtningen och utrikeshandel, inte minst handel med jordbruksprodukter. Till detta kommer krigets direkta effekter på ekonomin, t.ex. inklusive stora markområden, inklusive jordbruksmark, förorenad av minor och annat explosivt material, samt de ryska hoten mot ukrainsk sjöfart och därmed exporten av jordbruksprodukter.

FN:s utvecklingsprogram (UNDP)

FN:s utvecklingsprogram UNDP har ett omfattande engagemang i Ukraina inom näringsliv och handel med totalt 21,3 miljoner US-dollar under 2022 och 2023 med syfte att mildra den ekonomiska nedgång som kriget har skapat. Under 2023 har UNDP i Ukraina bl.a. levererat stöd till över 1 500 entreprenörer och utbildning till över 10 000 mikro-, små- och medelstora företag. UNDP uppger att organisationen har bidragit till att över 4 500 nya jobb har skapats genom företagsstöd med fokus på marknadsbedömningar, kapitalbidrag och förbättrad tillgång till affärsnätverk. UNDP har även ökat tillgången till affärsinfrastruktur och innovativa finansiella verktyg i syfte att påskynda ekonomisk återhämtning och stimulera ekonomisk tillväxt.

På utbildningsområdet har UNDP i samarbete med ukrainska myndigheter återuppbyggt över 140 yrkesutbildningsskolor och 35 statliga institutioner för arbetsförmedling.

UNDP har, med bl.a. svenskt multi-bi-stöd, även stärkt lokala och regionala myndigheternas krishanteringskapacitet. Detta har gett invånare, inklusive internflyktingar, i de regioner som berörts av insatserna förbättrad tillgång till grundläggande samhällstjänster och hållbara försörjningsmöjligheter.

Världsbanksgruppen

Sedan mitten av 2022 ger Världsbanken Ukraina stöd till regeringens förmåga att bibehålla kritisk samhällsservice i ett projekt med ca 13

miljoner förmånstagare. Inom ramen för detta har en halv miljon skolanställda och 145 000 statligt anställda tjänstepersoner kunnat få sina löner utbetalda. Vidare bidrog Världsbanken till att nästan 13 000 skolor kunde hålla öppet under pågående krig. Under år 2023 återuppbyggdes därtill ca 500 utbildningsfaciliteter och andelen utbildningslokaler utrustade med bombskydd utökades från 63 procent till 80 procent. År 2023 tillhandhöll Världsbanken vidare 700 miljoner US-dollar i subventionerade lån och gåvomedel till ukrainska bönder i syfte att utöka inhemsk jordbruksproduktion och export, samt trygga livsmedelsförsörjningen. Världsbanken har även under 2023 bidragit med 50 miljoner US-dollar för återuppbyggnad av transportinfrastruktur såsom vägar och broar. Ovan har finansierats av samfinansieringsfonden för Ukrainas återuppbyggnad URTF till vilken svenskt multi-bi-stöd utgått.

Under 2024 fattade Världsbanken beslut om ett omfattande budgetstöd till Ukraina om 1.5 miljarder US-dollar med syfte att främja långsiktig makroekonomisk utveckling samt skapa förbättrade förutsättningar för tillväxt och välbefinnande genom reformer av statliga bidrag, insatser för att förbättra näringslivsklimatet, korruptionsbekämpning samt insatser för att på sikt främja den inhemska resursmobiliseringen.

Ukrainas regering har, genom Världsbankens globala paraplyfond för handel till vilken svensk multi-bi-finansiering utgått, fått stöd att hantera privata sektorns utmaningar. En studie med 80 ukrainska företag och 80 multinationella företag verksamma i landet, genomfördes med hjälp av satellitdata, i syfte att förstå företagens behov och hur de klarar krigets utmaningar.

Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling (EBRD)

Med bidrag från Sverige investerade EBRD 2,1 miljarder euro i Ukraina under 2023 för landets återuppbyggnad och utveckling. Investeringar gjordes i infrastruktur för att främja exportsektorn, utfärdande av lån för att bygga upp strategiska gasreserver och upprätthålla elförsörjningen, samt i Ukrainas privatsektor för att stärka landets motståndskraft. Därtill stärkte EBRD livsmedelsförsörjningen genom direktinvesteringar om 577 miljoner euro från såväl EBRD som banksektorn. EBRD fortsatte under 2023 även att, med lokala banker, stödja ett stadigt inflöde av nödvändiga varor och tjänster till Ukraina genom sitt program för underlättande av handel (Trade Facilitation Programme) med lokala banker.

För att utveckla humankapital hjälpte EBRD arbetsgivare med att återintegrera veteraner i arbetslivet, adresserade kompetensgap genom utbildningsinsatser och verkade för ökad inkludering av ukrainska flyktingar på arbetsmarknaden i grannländer. Sverige deltog genom Folke Bernadotteakademien (FBA) i detta arbete.

Slutligen verkade EBRD för att sänka riskerna för investeringar i Ukraina genom bl.a. försäkringar och utställande av garantier. Genom EBRD kan även svenska företag delta i upphandlingar i Ukraina.

Internationella arbetsorganisationen (ILO)

ILO arbetar för att främja jobb och anständiga arbetsvillkor för fred och motståndskraft i konflikttrabbade länder, inklusive i Ukraina. Bl.a. har

verktyget ”Skills for Trade and Economic Diversification” utvecklats och tillämpats just i Ukraina. De riktlinjer för snabb omskolning och kompetenshöjning som togs fram under covid-19-pandemin har anpassats till den ukrainska kontexten i syfte att fungera som stöd i arbetet med återhämtning och återuppbyggnad av landet.

ILO har initierat ett projekt för jobbskapande för sårbara grupper under landets uppbyggnadsfas där bl.a. barnomsorg identifierats som en viktig komponent. ILO har gett stöd till utveckling och pilottestning av modeller för barnomsorg till överkomliga priser och till arbete med ny lagstiftning och policy samt till formalisering av omsorgssektorn. I två regioner har stöd getts till offentliga och privata aktörer inom barnomsorgssektorn, enskilda barnvårdare, entreprenörer intresserade av att starta företag inom sektorn och företag som är villiga att tillhandahålla barnomsorgstjänster till sina anställda. Det förväntas leda till ökad tillgång till barnomsorgstjänster, en formalisering av sektorn och en fungerande nationell dialogprocess för effektivare reglering. I förlängningen kommer detta att gynna främst användare av barnomsorgstjänster, särskilt låginkomstfamiljer med barn under sex år.

FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO)

FAO:s stöd till Ukraina riktar sig främst till människor på landsbygden och inom lantbruket och har omfattat såväl humanitärt bistånd som stöd till utveckling och återuppbyggnad. Sedan 2022 har över 205 000 familjer och 12 000 småbrukare biståtts av FAO med utsäde, foder, kontanter och andra bidrag. Stödet har riktat sig till de mest utsatta områdena i Ukraina. Ukrainas export av jordbruksprodukter är central både för Ukrainas ekonomi och för tryggad livsmedelsförsörjning globalt. Under 2023 inledde FAO, tillsammans med WFP och UNDP, insatser för att återställa jordbruksmark i områden drabbade av rysk beskjutning och minering. Fält har rensats från minor och explosiv ammunition för att göra marken säker för jordbruksproduktion. Detta har bidragit till att förbättra småbrukares och landsbygdsmiljöers försörjningsmöjligheter. Utöver detta har FAO bidragit med flera studier av krigets effekter på bl.a. jordbruk, skogsbruk och fiske, på de omedelbara humanitära behoven samt på framtida återuppbyggnadsbehov.

FN:s organisation för utbildning, vetenskap och kultur (Unesco)

Unescos fokus i Ukraina har varit att stärka utbildningssystemets motståndskraft och återuppbyggnad. På grund av kriget studerar 25 procent av Ukrainas elever på distans och 30 procent studerar i hybridformat. Unesco har, i samarbete med bland annat Google, försett 50 000 ukrainska lärare med datorer och påbörjat online-utbildningar för att vidareutveckla lärares digitala färdigheter och stötta lärarna i att ge kvalitativ distans- och hybridundervisning. Sedan 2023 har Unesco även arbetat med psykosociala stödinsatser där skolpsykologer har vidareutbildats med fokus på mental hälsa i en krigsdrabbad miljö.

Global Partnership for Education (GPE)

GPE har, med bl.a. multi-bi-finansiering från Sverige, stöttat Ukrainas utbildningssektor sedan 2022. Unesco och Unicef administrerar stödet och genomför program inom utbildningssektorn. GPE har använt ett innovativt finansieringsinstrument för att attrahera nytt kapital genom att matcha finansiering från privata aktörer och biståndsgivare. Bidrag från Microsoft och Google om 25,5 miljoner US-dollar matchades med motsvarande summa från GPE så att Ukrainas utbildningssektor fick totalt 51 miljoner US-dollar från GPE 2022. Finansiering användes för datorer och mjukvarulicenser för elever och vidareutbildning för att lärare skulle kunna upprätthålla undervisningen under pågående konflikt genom bl.a. distansundervisning. I stödet till utbildningsministeriet ingick även stöd till utbildningsplanering och ledning, upphandling och distribution av digital utrustning, samt till lärare för mental hälsa och psykosocialt stöd.

5.3.2 Förbättrad hälsa för de allra mest utsatta

Ukrainas hälso- och sjukvårdssystem har utgjort en måltavla i Rysslands anfällsbarhet. Kontinuerliga attacker har begränsat både tillförseln av medicin och möjlighet att förse människor med vård och service. Trots attacker mot hälsoinrättningar, ett stort antal krigsskadade samt brist på vårdmaterial, medicinteknisk utrustning och läkemedel har den ukrainska hälso- och sjukvården visat motståndskraft och har lyckats uppnå jämförelsevis hög vaccinationstäckning och att tillhandahålla grundläggande primärvård liksom trauma/akutvård under 2023. År 2022 var hälsosystemet nära en kollaps men dess funktion har nu återupprättats med stöd av bl.a. WHO och andra multilaterala organisationer.

Världshälsoorganisationen (WHO)

I nära samarbete med hälsoministeriet och över 300 partners gjordes, med stöd av WHO, direkta vårdinsatser i över 800 vårdinrättningar. WHO tillhandahöll material, personal och utrustning så att över 372 000 patienter kunde få trauma- och akutvård. Regelrätt primärvård med stöd av WHO nådde över sju miljoner ukrainare. Även kapacitetshöjande utbildningar för vårdpersonal genomfördes i WHO:s regi. WHO bistod i över 1 800 patientevakueringar till andra länder. Knappt 4 000 vårdanställda utbildades i mental ohälsa vilket medförde att nästan 100 000 människor kunde få psykosocialt stöd. Fler än 2 200 personer utbildades kring omedelbara hälsohot, inklusive kemiska attacker. 2 000 ton vårdmaterial fördes in i landet och distribuerades genom WHO:s försorg.

Globala fonden mot aids, tuberkulos och malaria (Globala fonden)

Globala fonden har kanaliserat över 190 miljoner US-dollar till hälsoinsatser i landet sedan krigets utbrott. Stödet har bidragit till att minska landets relativt höga, men sjunkande, förekomst av hiv och tuberkulos. Globala fondens investeringar har stärkt hälso- och sjukvårdssystem och säkrat en kontinuerlig tillgång till vård genom leverans av elgeneratorer och medicinförråd. Detta resulterade i att ca 120 000 personer kunde behandlas mot hiv, att 7 400 personer fick tillgång

till förebyggande behandling mot hiv och att 320 000 hiv-tester kunde genomföras. Ca 20 000 personer fick behandling mot tuberkulos. Dessutom fick kvinnor som utsatts för sexuellt och könsbaserat våld mentala hälsotjänster med stöd av Globala fonden. Under 2023 ökade antalet personer som nåddes av Globala fondens insatser genom bl.a. mobila test- och behandlingsinstanser.

FN:s befolkningsfond (UNFPA)

UNFPA:s verksamhet, med fokus på SRHR, omfattade både utvecklingsinsatser och humanitärt bistånd. 95 hälsokliniker, 26 mobila kliniker för SRHR och en mobil mödravårdsklinik som öppnades 2023 fick stöd av UNFPA. UNFPA:s mobila gynekologiska team nådde över 140 000 personer och de gynekologiska mottagningarna nådde över 55 000 kvinnor. 8 770 kvinnor fick tillgång till säkra förlossningar vid UNFPA-stödda kliniker och över 21 000 paket med bland annat mensskydd och hygienartiklar delades ut. UNFPA stödde även hjälpcenter, daghem och krisrum samt introducerade ett program för socialt-emotionellt och etiskt lärande som inkluderande utbildning och mentorskapsstöd i 75 skolor i 21 regioner. Programmet bidrog till lärares och elevers psykologiska välbefinnande under krigstider. Den humanitära verksamheten gav i många fall livräddande hjälp till över 380 000 utsatta kvinnor, flickor, män och pojkar. 35 000 människor fick socialt och psykologiskt stöd.

FN:s barnfond (Unicef)

Under 2023 fick omkring 5 miljoner barn och kvinnor primärvård i Unicef-stödda hälsocenter eller via mobila hälsoteam. 115 000 gravida kvinnor, barn och vårdnadshavare fick hälsovård genom hembesök och på barnvänliga center. Inom ramen för Unicefs omfattande arbete med psykosocial hälsa utbildades nyckelpersoner inom presidentkontoret, ministerier, polismyndigheten och hälsosektorn inom psykosocialt stöd för barn och unga, inklusive trauma och posttraumatisk stress.

Världsbanksgruppen

Världsbanken bidrog under 2023 till att upprätthålla kritiska vårdfunktioner i Ukraina. Insatserna syftade till att stärka primärvården, främja tillgång till medicin och vaccination samt utöka vården för rehabilitering och psykisk hälsa. Samfinansieringsfonden för Ukrainas återuppbyggnad URTF, som mottagit svensk multi-bi-finansiering, tillhandahöll budgetstöd i Ukraina som gick till statsanställdas löner, inkl. sjukvårdspersonal och lärare. Via hälsoministeriet finansierades över 3 miljoner vaccinationer av barn och subventionerade mediciner till nära 1 miljon ukrainare.

Antalet personer som lever i fattigdom har sedan krigets början ökat med sju miljoner. För att säkerställa tillgång till mediciner för de allra mest utsatta har Världsbanken subventionerat vårdprogram och därigenom möjliggjort tillgång till mediciner för omkring 800 000 personer. Vidare har 160 000 personer nått av psykisk vård genom insatser finansierade av banken. Därutöver gavs utbildning i psykosocialt stöd och rehabilitering

till fler än 3 000 anställda inom hälsovården för att dessa i sin tur skulle kunna ge bättre stöd till offer av könsrelaterat våld.

5.3.3 Utökad och effektiviserat klimatbistånd

Rysslands aggression har medfört stora miljö- och klimatkonsekvenser, inklusive rasmassor från förstörd infrastruktur och byggnader, framtvingade miljökatastrofer, hot mot strålsäkerheten. Minor och explosiva lämningar uppskattas ha påverkat 25 procent av Ukrainas yta. Ryssland har systematiskt attackerat och försökt slå ut landets energisystem. Kostnaderna för skador på Ukrainas energiinfrastruktur sedan Rysslands fullskaliga invasion inleddes uppskattas 2024 uppgå till elva miljarder US-dollar. Uppbyggnad av Ukrainas energiinfrastruktur är kritiskt för landets utveckling mot ett modernt och koldioxidsnålt samhälle med ökad motståndskraft mot klimatförändringar

Världsbanksgruppen

Världsbanken avslutade under 2023 ett åttaårigt projekt som lett till ökad energieffektivitet i landets fjärrvärmesektor. Världsbanken beslutade under 2023 om fortsatt stöd till landets energisektor med projektfinansiering om 200 miljoner US-dollar från samfinansieringsfonden för Ukrainas återuppbyggnad URTF som fått svenskt multi-bi-stöd. Projektet bidrar till återuppbyggnad av kritisk infrastruktur samt upphandling av utrustning för el- och värmetillförsel. Investeringen stödjer såväl landets anpassning till som långsiktiga begränsning av klimatförändringar. Det pågående kriget medför dock betydande risker för projektgenomförande.

FN:s utvecklingsprogram (UNDP)

UNDP har tillsammans med den ukrainska regeringen bidragit till att återuppbygga energisystem, påskynda den gröna omställningen genom energieffektivitet och tillgång till förnybara energikällor, samt hantera krigets påverkan på miljön genom miljöskydd, sanering och hållbart nyttjande av naturresurser. Genom UNDP:s stöd till energieffektivisering i allmänna byggnader har energiförbrukningen minskat. UNDP har möjliggjort ökade investeringar i energisystem vilket resulterat i tillförlitligare energiförsörjning för 6 miljoner människor och som även förbättrat tillgången till vattenförsörjning och sanitet.

År 2023 gav Sverige flexibel finansiering till UNDP Mine Action Project om 43 miljoner kronor. Tillsammans med den ukrainska räddningstjänsten utrustades 202 minröjningsteam. UNDP:s stöd till minröjning och rensning av bråte från kriget bidrog till att 285 000 ton bråte och miljöfarliga material kunde avlägsnas från hem, sjukhus och skolor. Genom UNDP:s arbete med minröjning, i nära samarbete med den ukrainska räddningstjänsten, kartlades 94 000 kvadratkilometer mark som bedömdes innehålla minor och explosiv ammunition. Denna kartläggning bidrog till skydd av viktiga miljövärden, naturområden och vattentillgångar. Därtill införde UNDP en ny modell för att ge bättre stöd, inklusive medicinsk vård, rehabilitering, psykologiskt stöd och

socioekonomisk integration för dem som drabbats av minor och explosiv ammunition. Skr. 2024/25:61

Med multi-bi stöd från Sverige har UNDP sedan 2023 även arbetat tillsammans med Ukrainas regering för att stärka kapaciteten kring miljökonsekvensbedömningar och effekterna av krigets inverkan på luft, vatten, mark, hav och skogsbruk. Förståelsen för riskerna för långsiktiga negativa miljöeffekter av kriget, liksom kapaciteten att hantera dessa, kommer därigenom att stärkas.

FN:s miljöprogram (Unep)

Unep har analyserat miljökonsekvenserna av konflikten i Ukraina för att vägleda prioriteringen av insatser för Ukrainas återhämtning. Unep bedömde bl.a. miljökonsekvenserna efter förstörelsen av Kakhovas vattenkraftdamm i juni 2023. Analyserna har visat på betydande skador på stads- och landsbygdsmiljöer i form av attacker mot industrier, infrastruktur, bränsledepåer, gruvor, kol- och värmeverk och anläggningar för livsmedel och jordbruk. För att bygga upp den ukrainska regeringens egen kapacitet att genomföra bedömningar av miljöpåverkan har tjänstemän på miljöinspektionen under ministeriet för miljöskydd och naturresurser utbildats.

Globala miljöfonden (GEF)

GEF har finansierat insatser, genomförda av UNDP, för att öka investeringar i energieffektivisering i offentliga byggnader. Projektet har bidragit till att effektivisera upphandlingsförfarande av energiserviceföretag, vilket kortat tiden för upphandlingsprocesser från nio till mellan tre och fyra månader. Fem olika energitjänster (exempelvis energieffektivisering av pumpar, uppvärmning av fastigheter och gatubelysning) har fått stöd i sammanlagt 44 ukrainska städer, vilket stärkt marknaden för dessa tjänster. Totalt sparar projektet 24 164 MWh energi, motsvarande 16 052 ton koldioxidekvivalenter i minskade växthusgasutsläpp (motsvarande två procent av Sveriges utsläpp för uppvärmning av lokaler och bostäder).

Norra Ukraina har ca 3 miljoner hektar våt torvjord, varav 1 miljon hektar kvar i naturligt tillstånd. Landskapet stödjer rika men hotade ekosystem. GEF finansierar därför hållbar djurhållning på torvmarker och stödjer återställandet av nyckelbiotoper för att upprätthålla ekosystemtjänster, vilket bidrar positivt till både jordbruk och biologisk mångfald. Utöver minskning av utsläppen togs ett protokoll fram för att övervaka växthusgasutsläpp från torvmarker för rapportering till klimatkonventionen. För de 13 projekt GEF finansierar i Ukraina har varje US-dollar från GEF genererat 8,25 US-dollar i ytterligare finansiering från andra offentliga och privata aktörer.

5.3.4 Stärkta synergier mellan bistånds- och migrationspolitiken

Rysslands fullskaliga invasion har lett till att över 6,7 miljoner människor från Ukraina lever som flyktingar utomlands och 3,6 miljoner ukrainare

lever som internflyktingar (oktober 2024). Biståndet genom multilaterala organisationer har på en lång rad områden, såsom sysselsättning, hälsa, energi och humanitärt bistånd, bidragit till att människor har kunnat bo kvar i sina hem och till att minska den ofrivilliga migrationen. Nedan redogörs för några insatser med direkt fokus på just migration och flyktingar.

FN:s migrationsorganisation (IOM)

IOM bidrog till arbetet med att förstärka ukrainska gränsaktörers arbete genom teknisk utveckling kopplat till bland annat cybersäkerhet. IOM bistod den ukrainska migrationsmyndigheten med utrustning för ökad cybersäkerhet, vilket ledde till förstärkt skydd av ukrainska och andra medborgares personuppgifter. IOM levererade dieselgeneratorer till mottagningscenter för migranter och lokaler inom gränsförvaltningen så att dessa kunde fortsätta att fungera även efter attacker på den ukrainska energiinfrastrukturen.

IOM bistod vidare Ukrainas utrikesdepartement med att introducera ett nytt automatiserat system för utfärdandet av pass vid ukrainska konsulat. IOM bidrog också till ukrainska regeringens arbete med att harmonisera den nationella migrationslagstiftningen med EU:s krav ("acquis"). På förfrågan av den ukrainska regeringen påbörjade IOM förberedelserna med att ta fram en ny nationell migrationsstrategi.

FN:s flyktingkommissariat (UNHCR)

UNHCR bistod under 2023 totalt 2,6 miljoner internflyktingar. Organisationen bidrog med kontantstöd till 900 000 människor i särskilt utsatta situationer och nådde ytterligare 900 000 människor med resurser för att klara vintern. Över 54 000 barn inkluderades i samhällsbaserade program för psykosocialt stöd och 30 000 individer fick utbildning rörande könsrelaterat våld.

Även de drygt 6,7 miljoner ukrainska flyktingar som lämnat landet omfattas av UNHCR:s regionala flyktingrespons, där 218 000 flyktingar fått kontantstöd och över 380 000 flyktingar tagit emot skyddstjänster som omfattat juridisk rådgivning och stöd för socio-ekonomisk integration.

UNHCR har verkat för att främja möjligheter till återvändande och en hållbar återintegrering av flyktingar genom regelbundna undersökningar av intentioner bland människors på flykt. UNHCR tillhandahöll ekonomiskt stöd och återupprättade viktiga grundläggande samhällstjänster tillsammans med andra humanitära partners för att stötta återintegreringen av återvändande. Därtill erbjöds 17 000 papperslösa individer specialiserad juridisk rådgivning och ytterligare 2 000 personer mottog juridisk hjälp för en säker och hållbar återintegrering i samhället. UNHCR:s arbete i Ukraina har bl.a. finansierats av svenskt multi-bi-stöd.

5.3.5 Stärkt humanitärt stöd för att rädda liv och lindra nöd

Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har lett till omfattande förödelse, mänskligt lidande och en kraftigt förvärrad humanitär kris. De

mest akuta humanitära behoven återfinns nära frontlinjen och gränsen till Ryssland, i ockuperade territorier samt i vissa fickor med stora behov i andra delar av Ukraina.

Skr. 2024/25:61

FN:s kontor för samordning av humanitärt bistånd (Ocha)

Genom Ochas roll som samordnare av de humanitära aktörerna har insatserna i Ukraina kunnat effektiviserats och anpassas för att bäst möta befolkningens behov. Ukraina var det största mottagarlandet av Ochas stöd på landnivå 2023, och mottog stöd om 181,2 miljoner US-dollar inom ramen för Ochas landfond för Ukraina. Elva miljoner människor nåddes av humanitärt stöd i Ukraina. Många av dessa var internflyktingar.

Ocha möjliggjorde under 2023 humanitärt tillträde i Ukraina för 107 humanitära konvojer som levererade humanitär hjälp till ca 400 000 personer i särskilt utsatta områden nära frontlinjen, som tack vare detta fick tillgång till vatten, mat och skydd och annan livsnödvändig hjälp.

Ocha genomförde 2023 en särskild satsning på att öka kontantstöden i humanitära krissituationer. I Ukraina inrättades en arbetsgrupp med 60 organisationer som i sin tur distribuerade ca 680 miljoner US-dollar i kontantstöd till de mest behövande. Svenskt multi-bi-stöd bidrog till ovan resultat.

FN:s livsmedelsprogram (WFP)

WFP bidrog till tryggad livsmedelsförsörjning i Ukraina, huvudsakligen genom akut livsmedelsbistånd. Under året stabiliserades konflikten i Ukraina något vilket gjorde att stödet kunde koncentreras till samhällen med störst behov nära frontlinjen där 90 procent av mottagarna befann sig. Totalt nådde WFP under 2023 nära 4,5 miljoner människor i Ukraina, varav 61 procent var kvinnor och 39 procent var män. Två miljoner människor nåddes med kontantstöd och tre miljoner människor med matpaket. I samband med den humanitära kris som följde Kakhovkadammens kollaps i juni 2023 delade WFP ut över 150 000 färdiga matransoner under en tiodagarsperiod. WFP upphandlade under 2023 majoriteten av sitt livsmedel lokalt i Ukraina, för att stödja lokal livsmedelsproduktion. Svenskt multi-bi-stöd bidrog till ovan resultat.

WFP fortsatte även arbetet som genomförande aktör i det ukrainska initiativet Grain from Ukraine, inom vilket ukrainskt livsmedel förmedlas till människor i andra länder med otrygg livsmedelsförsörjning. Initiativet lanserades i slutet av 2022 och hade vid 2023 års slut resulterat i leverans av totalt 105 000 ton spannmål till WFP:s verksamhet i Etiopien, Somalia, Kenya och Jemen.

FN:s barnfond (Unicef)

Unicef, som under 2023 deltog i ett hundratal humanitära konvojer längs med frontlinjerna, nådde över 340 000 personer med livräddande insatser, bidrog till att 5,5 miljoner människor fick tillgång till rent vatten och till att 2,5 miljoner barn och deras anhöriga fick psykosocialt stöd. Efter förstörelsen av Kakhovka-dammen deltog Unicef i arbetet med att leverera vatten via lastbil till städerna Kherson, Marhanets och Nikopol. Mobila hjälpcenter sattes också in i det drabbade området.

Unicef samarbetade vidare med Ukrainas ombudsman för mänskliga rättigheter i arbetet med att familjeåterförening efter att barn tvingats lämna landet. Här ingick arbetet med tvångsflyttade barn. Sammanlagt 67 barn från 48 familjer fick direkt assistens av Unicef.

FN:s organisation för jämställdhet och kvinnors egenmakt (UN Women)

Under 2023 bidrog UN Women till att över 45 000 kvinnor och flickor som drabbats av kriget fick humanitärt stöd. Genom samarbete med 40 lokala kvinnoorganisationer tillhandahöll UN Women mat och hygienprodukter, psykologiskt stöd, juridisk hjälp, akut ekonomiskt stöd, evakuering, medicinsk vård och hänvisningar till sociala tjänster. Samarbetet med civilsamhällesorganisationer och statliga organ bidrog också till att stärka kvinnors deltagande i beslutsfattande.

Genom att samla rekommendationer från kvinnoorganisationer i civilsamhället och koordinera insatser mellan regering, civilsamhälle och FN-organ, bidrog UN Women till att kvinnors behov och perspektiv blev en integrerad del i olika centrala riktlinjer för stöd och återuppbyggnad, bl.a. den humanitära behovs- och responsplanen.

6 Multilateralt bistånd på landnivå: DR Kongo

DR Kongo hör till världens fattigaste länder och ligger på plats 180 av 193 länder på FN:s Human Development Index. Landet är rikt på naturresurser men är märkt av många års väpnad konflikt. Bland grundorsaker till fattigdom hör även återkommande naturkatastrofer och sjukdomsutbrott men också påtagliga brister i offentlig förvaltning, inklusive utbredd korruption.

Biståndets andel av statsbudgeten var 2021 knappt 9,5 procent och biståndets andel av landets bruttonationalinkomst (BNI) var ca 3,4 procent.

Regeringens begränsade kapacitet samt den höga risken för korruption gör de multilaterala organisationerna till nyckelaktörer i genomförandet av regeringens nationella utvecklingsplan. Bland multilaterala aktörer i DR Kongo finns 21 FN-organisationer samt FN:s fredsbevarande styrka MONUSCO, Världsbanken, IMF, Europeiska unionen, Afrikanska unionen, Afrikanska utvecklingsbanken, Southern Africa Development Community (SADC) m.fl. Organisationerna arbetar med en bredd av frågor, från humanitärt bistånd och fredsbevarande till socioekonomisk utveckling, offentlig styrning, grundläggande samhällstjänster och mänskliga rättigheter. Prioriteringar i FN:s gemensamma landplan 2020–2024 var konsolidering av freden och respekt för mänskliga rättigheter, inkluderande ekonomisk tillväxt samt tillgång till grundläggande samhällstjänster och humanitärt bistånd.

6.1 Sveriges bistånd genom multilaterala organisationer i DR Kongo

Skr. 2024/25:61

Övergripande mål i strategin för svenskt bilateralt bistånd till DR Kongo (2021–2025) är

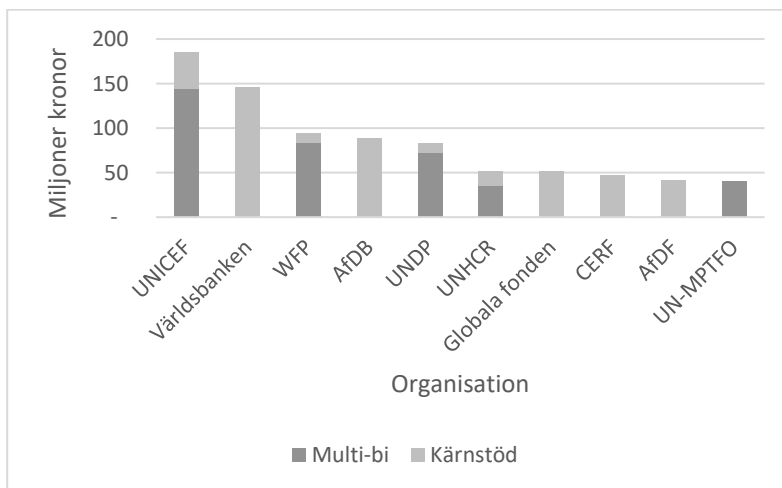
- mänskliga rättigheter, demokrati, rättsstatens principer och jämställdhet
- jämlik hälsa
- fredliga och inkluderande samhällen
- miljö, klimat och hållbart nyttjande av naturresurser.

Sveriges totala bilaterala bistånd till DR Kongo 2023 uppgick till 969 miljoner kronor varav 517 miljoner kronor kanaliserades genom multilaterala organisationer i form av multi-bi-stöd, dvs. örönmärkta bidrag (varav 508 miljoner kronor via Sida och 9 miljoner kronor via övriga myndigheter) inklusive genom globala och regionala insatser genom multilaterala organisationer.

Därutöver bidrog Sverige till de multilaterala organisationernas verksamhet i DR Kongo genom de svenska kärnstöden till dessa organisationer. Baserat på storleken av Sveriges kärnstödsbidrag till respektive organisationerna samt organisationernas redovisning av geografisk fördelning av sina resurser kan uppskattas att ca 533 miljoner kronor av svenska kärnstöd kommit DR Kongo till del.

I Figur 6.1 nedan framgår de största multilaterala mottagarna av svenskt bistånd i DR Kongo. Det framgår att mest stöd gick via UNICEF, främst i form av multi-bi men också indirekt via kärnstöd, följt av Världsbanksgruppen (IDA, kärnstöd).

Figur 6.1 Tio största multilaterala mottagarna av svensk finansiering i Demokratiska republiken Kongo¹

Källa: Svensk och multilaterala organisationers rapportering av bistånd till OECD DAC 2023 (CRS).

¹ Den områdesmässiga fördelningen för kärnstöd till multilaterala organisationer, där medlen per definition inte är örönmärkta på sektor eller tematik, utgår från Utrikesdepartementets beräkningar baserat på vad de multilaterala organisationerna rapporterat till OECD DAC, för 2022 som är senaste tillgängliga år, viktat utifrån storleken på de svenska kärnstöden 2023. Notera att siffrorna ska ses som uppskattningar.

Utöver att vara genomförare av bistånd är de multilaterala organisationerna i landet viktiga plattformar för dialog och normativ påverkan. Partnerskapen med organisationerna ger Sverige inflytande över hur FN-organisationernas stödjer landets utveckling och ett aktivt svenskt uppföljningsarbete på landnivå har bidragit till att FN:s kärnstöd används på ett sätt som driver på utvecklingen i linje med Sveriges politiska prioriteringar, inklusive SRHR och mänskliga rättigheter.

I lokala samordningsföretag bidrar Sverige till att sätta tonen för dialogen, policyarbetet och samordningen mellan givare och FN-systemet rörande utvecklings- och humanitära insatser. Deltagande i arbetsgrupper rörande frågor som jämställdhet, fred och säkerhet, demokrati samt miljö och klimat ger Sverige tillfälle att med andra givare och FN-organisationer följa upp och verka för specifika frågor och resultat.

6.2 De multilaterala organisationernas effektivitet och mervärde för svenskt bistånd

De multilaterala aktörernas mervärde för det svenska biståndet i DR Kongo ligger bl.a. i organisationernas kapacitet att mobilisera stora resurser och samordna insatser på ett sätt som stärker den samlade effektiviteten. De har en etablerad närvaro, breda nätverk och en relation till den kongolesiska staten som ger dem inflytande. Multilaterala organisationer erbjuder djupgående kunskap och erfarenhet inom enskilda sektorer och ämnesområden samt kapacitet att verka i den komplexa miljö som DR Kongo utgör. T.ex. har Sveriges bilaterala samarbete med Unicef och det globala samarbetet med WHO varit avgörande i kampen mot ebola, och senare mpox, där Unicef:s och WHO:s expertis och globala erfarenhet spelat en central roll i att hantera sjukdomsutbrott.

De multilaterala organisationernas legitimitet underlättar särskilt genomförandet av biståndsprogram på politiskt känsliga områden. Deras neutralitet gör det möjligt för dem att verka i svåra miljöer där civilsamhällesorganisationer och bilaterala aktörer har begränsat tillträde. De multilaterala organisationerna kan också samordna insatser över nationella gränser på ett sätt som är svårt för bilaterala aktörer. Deras verksamhet ligger i linje med landets utvecklingsplan och deras långsiktiga närvaro och verksamhet skapar kontinuitet i utvecklingsarbetet.

De multilaterala organisationer som Sverige samarbetat med har varit framgångsrika bl.a. i att tillhandahålla kritiskt humanitärt stöd, såsom mat, vatten, medicin och skydd och har framgångsrikt stött det offentliga hälsosystemet. Återvändandet av internflyktingar i vissa provinser visar hur FN effektivt har lyckats stabilisera vissa regioner i tillräcklig grad för att jordbruken ska kunna återetableras och befolkningen återvända. Finansiering från Världsbanken och AfDB har varit betydelsefull för byggande av infrastruktur, särskilt vägprojekt.

Ett problem som i vissa fall uppmärksammas är dock hållbarheten i FN:s insatser i DR Kongo eftersom den svaga statsapparaten och begränsade

6.2.1 Synergier och komplementaritet

Sveriges bilaterala stöd till de multilaterala organisationerna i DR Kongo och kärnstödet till dessa organisationer är kompletterande. Medan kärnstödet upprätthåller basen i organisationernas verksamhet bidrar multi-bi-stödet till specifika prioriteringar. Multi-bi-stödet ger även inflytande genom dialog med landets regering och genomförandepartners.

Kopplingarna mellan biståndet och handel är på väg att ta form och DR Kongo skulle på sikt kunna ha en betydande tillväxt. För att DR Kongo fortsatt ska kunna utvecklas i den riktningen finns det behov av ett förbättrat affärsklimat för att fler företag, inklusive svenska, ska våga sig till DR Kongo, liksom ökad köpkraft hos hushållen. Sverige deltar tillsammans med andra likasinnade länder i en löpande dialog med DR Kongos regering rörande ett förbättrat affärsklimat och ökade möjligheter för internationella investeringar. Nkelo Bantu är en dialogplattform arrangerad av Näringslivets internationella råd (NIR) som fungerar som en katalysator för hållbarhet och mänskliga rättigheter i arbetslivet. Sverige är engagerat i arbetsmarknadsfrågor, social dialog, gruvnäring och grön omställning tillsammans med NIR. Flera företag, inklusive svenska, har visat intresse för att ansluta sig till plattformen för att stärka sitt arbete med socialt ansvar. Betydande projekt som etablering av avgiftsfri utbildning och byggande av infrastruktur, särskilt vägprojekt, gynnades av extern finansiering från Världsbanken och AfDB. AfDB har en multisektoriell ansats och fokuserar på jordbruk, infrastruktur, energi och kapacitetsförstärkande åtgärder.

Den svenska biståndsportföljen i DR Kongo omfattar i ökande grad innovativa finansieringsformer, bl.a. genom samarbete med den privata sektorn på energiområdet men också offentlig-privat samverkan med FN:s organisation för industriell utveckling (UNIDO) samt företagen Volvo och Epiroc för kompetensutveckling och yrkesutbildning för ungdomar inom gruvsektorn. Genom denna typ av insatser upprätthåller FN en relation till den privata sektorn.

6.2.2 Samordning och samverkan

Samarbete mellan de multilaterala aktörerna, liksom med den kongolesiska regeringen, icke-statliga organisationer och lokalsamhällen, är avgörande för att effektivt kunna stödja landets utveckling.

Sverige har bidragit till FN:s reformarbete i DR Kongo och bl.a. stärkandet av kontoret för FN:s landchef i landet. Reformarbetet har resulterat i sammanhållet stöd till myndigheter på provinsnivå, förbättrad samordning mellan givarna, och ett bättre samspel mellan FN-organisationer och civilsamhället. Det har också resulterat i gemensamma analyser, uppdatering av FN:s hållbarhetsramverk och konsekvensbeskrivning av MONUSCO:s tillbakadragande från östra DR Kongo.

Utmaningar i FN:s reformarbete har omfattat svårigheter för FN:s landchef haft svårt att utkräva ansvar från de enskilda FN-organisationerna och att FN-organisationerna på plats i första hand ansvarar inför sina respektive styrelser som i sin tur sällan utkräver ansvar vad gäller deltagande i landsamordningen inom FN-systemet.

Den humanitära samordningen har fungerat relativt sett bättre. Exempelvis tog livsmedelsorganisationerna WFP, FAO och IFAD med svenskt multi-bi-stöd fram en gemensam analys av de grundläggande orsakerna till den otrygga livsmedelsförsörjningen i två delstater. Som en konsekvens utökade WFP och FAO sitt samarbete med UNDP och Unicef vilket medförde bättre resultat och effektivare nyttjande av gemensamma analyser och planering. Under 2023 har Sverige också lett givarkretsen mot ökad utvecklingseffektivitet och samordning av stöd till internflyktingar.

Sverige samprogrammerar i DR Kongo stöd till multilaterala partnerorganisationer som arbetar både med humanitärt och utveckling, såsom Unicef och WFP. Sida stödjer också multilaterala genom givargemensamma stödformer, landprogram och Joint program WFP/FAO.

6.3 Verksamhet och resultat

Nedan beskrivs verksamhet och resultat i DR Kongo i förhållande till ett urval av regeringens tematiska prioriteringar för några av de i sammanhanget mest centrala organisationerna.

6.3.1 Förbättrad hälsa för de allra mest utsatta

DR Kongo har betydande hälsorelaterade utmaningar och ett hälso- och sjukvårdssystem med stora brister. Landet har hög befolkningstillväxt, världens högsta spädbarnsdödlighet och en stor sjukdomsburda både vad gäller smittsamma och icke-smittsamma sjukdomar.

Världshälsoorganisationen (WHO)

WHO bidrog under 2023 till att stärka hälsosystemet i DR Kongo, bl.a. genom att finansiera vårdinrättningar och infrastruktur för vatten, sanitet och hygien. Under 2023 genomfördes behovsanalyser vid nästan 1 600 vårdinrättningar. WHO:s vägledning gällande säkra aborter spreds och över 100 gynekologer, barnmorskor och läkare utbildades. Under året fick knappt 47 miljoner människor primärvård och ytterligare knappt 86 000 människor fick mer avancerad sjukvård med stöd av WHO. Över 127 000 personer, i huvudsak kvinnor, fick sexuell- och reproduktiv vård. Över 63 000 personer behandlades för akut undernäring. Därtill bidrog WHO till att människor gavs psykosocialt stöd.

Globala vaccinationsalliansen (Gavi)

DR Kongo är ett av Gavis prioriterade länder. Gavi och dess partners har engagerat sig på den subnationella nivån för att i nio pilotprovinser

åstadkomma en bättre vaccinationstäckning av barn, med förhoppning att senare expandera till landets samtliga 26 provinser. I samband med tre nationella vaccinationskampanjer under 2023 lyckades Gavi nå knappt 1,9 miljoner tidigare helt ovaccinerade barn. Genom en vaccinationskampanj mot kolera nådde Gavi över 5 miljoner människor under 2023, varav de flesta var barn. Detta gav positiva hälsoeffekter.

Globala fonden mot aids, tuberkulos och malaria (Globala fonden)

Globala fonden fortsatte att stärka tillgången på behandling och diagnostik för malaria, hiv och tuberkulos. Investeringar i förebyggande åtgärder såsom elektroniska informationssystem i DR Kongos gjordes i samtliga 26 provinser och ett digitalt övervakningssystem av sjukdomsutbrott infördes i fem provinser. Som ett led i Globala fondens arbete för att bryta stigmatisering och öka medvetenheten kring de tre sjukdomarna utbildades hälsoarbetare runt om i landet. Under 2023 finansierade Globala fonden hiv-behandling för drygt 440 000 personer. Ca 260 000 personer behandlades för tuberkulos och drygt 51 miljoner myggnät delades ut för att förebygga malaria, vilket resulterat i positiva hälsoeffekter.

FN:s befolkningsfond (UNFPA)

UNFPA:s verksamhet i DR Kongo hade bäring på såväl hälsa som mänskliga fri- och rättigheter och kvinnors och flickors frihet och egenmakt. Genom UNFPA:s landprogram, som haft svensk multi-bi-finansiering, fick 38 förlossnings- och operationssalar utrustning och 2 640 barnmorskor utbildning. UNFPA bidrog vidare till över 138 000 förlossningar med hjälp av utbildad förlossningspersonal och till att 118 000 skolungdomar fick allsidig sexualundervisning. UNFPA bidrog också till att fler än två miljoner flickor som inte gick i skolan fick tillgång till allsidig sexualundervisning och annan utbildning för att främja deras framtida ekonomiska egenmakt. UNFPA:s stöd till preventivmedel, inklusive till 2,8 miljoner nya användare av moderna preventivmedel, uppskattas ha förhindrat ca 1,6 miljoner oavsiktliga graviditeter. Över 3 000 mödradödsfall förhindrades och 1 000 fistelfall behandlades med UNFPA:s stöd och tjänster. 209 600 personer som överlevt sexuellt och könsrelaterat våld och skadliga sedvänjor fick vård på behandlingscenter. 32 trygga platser etablerades i internflyktingläger och på andra platser för att skydda kvinnor och flickor från sexuellt och könsrelaterat våld och skadliga sedvänjor och för att ge dem tillgång till psykosocialt stöd. UNFPA bidrog också till inrättande av en nationell skadeståndsfond för överlevare av sexuellt våld i konflikt.

UNFPA:s tematiska fond för mödrahälsa och vård av nyfödda barn (Maternal and Newborn Health Thematic Fund), som också har tagit emot svenskt multi-bi-stöd, bidrog till att stärka hälsosystemet i DR Kongo med fokus på att effektivisera akutsjukvården för graviditet, förlossning och vård av nyfödda barn. Resultat omfattade säkrare förlossningar, en förbättrad förlossningsmodell för kvinnor som upplevt könsrelaterat våld och en lag som för första gången fastställer den juridiska statusen och rollen för barnmorskor i landet.

FN:s barnfond (Unicef)

Unicef samverkade under 2023 med landets hälsoministerium för att identifiera och vaccinera över 203 000 ovaccinerade barn mot polio och mässling. Över tre miljoner barn vaccinerades mot difteri, kikhosta och stelkramp. Unicef bidrog också under året till att förstärka och förbättra kylkedjor för vaccin i landet, bland annat genom upphandling av över 3 400 solpanelsdrivna kylskåp. Unicef stöttade vidare genomförandet av den första nationella nutritionskartläggningen vilken möjliggjorde förbättrad planering av insatser på nutritionsområdet. Unicefs landprogram i DR Kongo har fått svenskt multi-bi-stöd.

Världsbanksgruppen

Sedan 2019 bedriver Världsbanken, tillsammans med landets regering, multisektoriella hälsoprojekt som når över 20 miljoner människor med vård samt läkemedel och utrustning. Inom ramen för detta bistår Världsbanken den kongolesiska regeringens initiativ Free Maternal and Newborn Health som omfattar kostnadsfria hälso- och näringsinsatser och som syftar till minskad mödra- och barnadödlighet. Till och med oktober 2023 hade Världsbanken nått 2,2 miljoner barn under två år med insatser för att säkerställa grundläggande näringsintag samt 1,2 miljoner kvinnor med hälsoinsatser inom näringstrygghet och reproduktiv hälsa. Därutöver hade projektet nått närmare 240 000 nyblivna mödrar med insatser inom familjeplanering.

6.3.2 Främja frihet och bekämpa förtryck

Situationen för mänskliga rättigheter i DR Kongo är allvarlig med en utbredd straffrihet och en stat som saknar kapacitet att skydda befolkningen från övergrepp och kränkningar. I 2024 års rapport från Varieties of Democracy (V-dem) placerades DR Kongo på plats 138 av 179 på indexet för liberal demokrati.

FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter (OHCHR)

OHCHR har stöttat människorättsförsvarare och arbetat kapacitetsbyggande med att stärka ramverk för mänskliga rättigheter i landet samt spelat en viktig roll för att bevaka och rapportera brott mot mänskliga rättigheter. OHCHR-kontoret har länge stöttat hbtqi-personers rättigheter i landet och var under 2023 drivande i att ta fram en nationell FN-kampanj "UN Free & Equal" som bl.a. omfattade arbete med polisen för medvetandegörande kring hbtqi-frågor.

FN:s utvecklingsprogram (UNDP)

UNDP stärkte under 2023 rättsväsendet genom att tillhandahålla byggnader, utrustning och innovativa digitala verktyg. UNDP gav även stöd till en rad initiativ och reformer inom rättsväsendet, samt utbildning av domare. UNDP bidrog vidare till införandet av biometriska ID-kort för landets domare för att förbättra rättssäkerheten. I samarbete med offentliga institutioner i DR Kongo initierade UNDP ett projekt för att öka

demokratiskt engagemang och deltagande hos unga människor vilket har nått över 10 000 ungdomar. Skr. 2024/25:61

Genom multi-bi-finansiering till UNDP:s landprogram i DR Kongo, har Sverige bidragit till att stärka kapaciteten hos den nationella valkommissionen att genomföra transparenta och inkluderande val. Detta har skett genom digitalisering av valprocessen vilket ökat kvinnors, ungdomars och marginaliserade gruppers deltagande och representation. Vidare har arbete mot desinformation bidragit till att motverka våld.

FN:s barnfond (Unicef)

I DR Kongo har Unicef, med bl.a. svensk multi-bi-finansiering bidragit till att stärka skyddet av barn. T.ex. har, med stöd av Unicef, 500 000 barn som drabbats av våld och utnyttjande fått tillgång till socialtjänst. Unicef bidrog även till en 45-procentig ökning mellan 2022 och 2023 av registrering av barn vid födseln, något som har stor betydelse för individen att senare få tillgång till sina rättigheter. Framgången har varit kopplad till Unicefs införande av digital registrering kopplad till barnets vaccinationsprogram.

FN:s fredsbyggandefond (PBF)

I DR Kongo har PBF finansierat insatser för samhällsbaserad återintegration av soldater, lokal social sammanhållning, lokal och regional samhällsbyggnad samt lösningar för marginaliserade människor. PBF har kommit in snabbt, bidragit till att stärka de ofta svaga samhällena och till att lösa brådskande fredsbyggande prioriteringar, såsom effektiv återintegration av tidigare soldater, samt fredlig samexistens mellan olika samhällen. PBF har genomgående använt principer från FN:s agenda för kvinnor, fred och säkerhet för att stärka kvinnornas ofta svaga ställning i DR Kongo. Flera projekt spänner över gränserna med grannländer och adresserar bl.a. otrygg livsmedelsförsörjning och ekonomisk osäkerhet som är viktiga orsaker till konflikter mellan t.ex. DR Kongo och Rwanda.

I provinsen Tanganyika i DR Kongo har samordning mellan provinsregeringen, Unicef, WFP/FAO, UNHCR, IOM och civilsamhället samt PBF under 2022 och 2023 bidragit till att reducera konflikt i regionen och till att återetablera grundläggande samhällstjänster som utbildning, sjukvård och vattentillförsel så att 130 000 internflyktingar har kunnat återvända till sina hem.

6.3.3 Stärka kvinnors och flickors frihet och egenmakt

Jämställdheten i DR Kongo är starkt eftersatt, vilket återspeglas i utbredda problem som barnäktenskap samt sexuellt och könsrelaterat våld, både i hemmet och kopplat till de pågående konflikterna. År 2023 var DR Kongo rankat 140 av 146 länder i World Economic Forums globala jämställdhetsindex.

Afrikanska utvecklingsbanken (AfDB)

AfDB har bidragit till att stärka den institutionella kapaciteten för åtgärder som främjar unga kvinnors ekonomiska egenmakt genom etablering på arbetsmarknaden och tillgång till finansiella tjänster. Med AfDB:s stöd har den kongolesiska staten etablerat ett samhällsutvecklingsprogram för kompetensutveckling och entreprenörskap samt utvecklat verktyg som särskilt riktar sig till kvinnor i ekonomiskt utanförskap och som gynnat ett stort antal människor. En genomförbarhetsstudie har tagits fram för upprättande av en garantifond för mikroföretagare och tillgång till mikrokrediter.

FN:s organisation för jämställdhet och kvinnors egenmakt (UN Women)

UN Womens fokus i DR Kongo har varit att bekämpa sexuellt och könsbaserat våld, öka kvinnors deltagande inom ledarskap och fredsprocesser samt stärka kvinnlig egenmakt och entreprenörskap. UN Women har stärkt jämställdhetsministeriets kapacitet bl.a. för genomförande av regeringens handlingsplaner för jämställdhet och för frågor rörande kvinnor, fred och säkerhet. Det har bl.a. bidragit till ändringar i vallagen för att fler kvinnor ska kunna kandidera. Därutöver fick (år 2022) 250 potentiella kvinnliga kandidater kapacitetsutveckling för politiskt deltagande inför valet. Svenskt multi-bi-stöd har bidragit till genomförande av UN Women's landprogram i DR Kongo.

FN:s utvecklingsprogram (UNDP)

UNDP har genom tekniskt och finansiellt stöd till mikrofinanssektorn i DR Kongo gett 1 369 000 kvinnor, inklusive de mest utsatta, ökad tillgång till finansiella tjänster. UNDP har även lanserat ett antal finansiella produkter som riktar sig till kvinnor som bl.a. underlättat möjligheterna för sparande och finansiella transaktioner. UNDP rapporterar att dess program för jobbskapande har bidragit till att över 10 000 kvinnor fått jobb.

Unicef

Unicef samarbetade under 2023 med DR Kongos utbildningsministerium för att få fler flickor att fullfölja sin skolgång samt gender-specifika behov vid skolor inom bland annat vatten, sanitet, hygien och skydd. Över 400 klassrum byggdes om så att flickor fick tillgång till separata toaletter, vilket tillgodosedde behov för 10 000 flickor. Lärare utbildades i frågor om könsbaserat våld och undervisning som tar hänsyn till gender. Omkring 200 000 flickor fick en uppsättning med hygienartiklar samt information om menshälsa.

6.3.4 Stärkt humanitärt stöd för att rädda liv och lindra nöd

Instabilitet och våldsamma konflikter har tvingat miljontals människor på flykt och fortsätter att generera ökade humanitära behov. Under 2023 fanns det enligt Ocha ca 25 miljoner människor i DR Kongo i behov av

humanitärt stöd. Nästan sju miljoner människor var på flykt i landet, varav 51 procent var kvinnor, 49 procent var män 58 procent var barn vilket gör DR Kongo till en av världens största internflyktingkriser. På grund av bristande finansiering nådde den humanitära responsen endast 8,7 miljoner människor som befann sig i de mest akuta humanitära situationerna.

FN:s kontor för samordning av humanitärt bistånd (Ocha) och FN:s fond för katastrofbistånd (CERF)

Genom Ochas samordning av de humanitära aktörerna har de humanitära insatserna i DR Kongo kunnat effektiviseras och anpassas för att bäst möta befolkningens behov. Ochas gemensamma landfond om 43 miljoner USD användes främst för att öka säkerheten för civila samt säkerställa tillgång till vatten och sanitet och livsmedelsförsörjning för de mest behövande. 1,2 miljoner människor av nåddes olika typer av humanitärt stöd, varav 715 000 var kvinnor och flickor, 506 000 var internflyktingar och 108 000 var personer med funktionsvariationer.

Genom fonden CERF, som administreras av Ocha, nåddes 1,9 miljoner människor av humanitärt stöd i DR Kongo under 2023. Stödet kanaliserades bl.a. genom FN-organ för att stärka deras humanitära verksamhet med koppling till internflyktingar i östra DR Kongo, med fokus på skyddsfrågor, könsbaserat våld, tryggad livsmedelsförsörjning samt för att stävja mässling- och kolerautbrott.

Det könsbaserade våldet är utbrett i landet och det finns stora utmaningar avseende detta i flyktingläger. En rad åtgärder för att förebygga, stävja och hantera konsekvenserna av könsbaserat våld vidtogs vilket bl.a. resulterade i omstrukturering av flyktingläger (t.ex. införande av latriner för enbart kvinnor), distribution av s.k. överlevnadskit och att psykosocialt stöd till överlevare av könsbaserat våld etablerades.

FN:s livsmedelsprogram (WFP)

Under året expanderade WFP sin närvaro i landet men kunde trots detta inte möta de ännu snabbare expanderande humanitära behoven. WFP nådde under 2023 totalt nära 5,3 miljoner människor i DR Kongo, varav 57 procent kvinnor och 43 procent män. Stödet utgjordes främst av akut livsmedelsbistånd, som nådde 3,4 miljoner människor. WFP:s verksamhet under året inkluderade även behandling och förebyggande av undernäring, vilket nådde 944 000 respektive 452 000 människor.

WFP stärkte vidare under 2023 arbetet för att stödja flyktingar och internflyktingar i DR Kongo, inklusive de som befann sig i flyktingläger. Till följd av detta ökade andelen av WFP:s mottagare som var flyktingar eller internflyktingar.

FN:s flyktingkommissariat (UNHCR)

UNHCR tillhandahöll under 2023 skyddsrelaterade insatser till 527 000 flyktingar och asylsökande samt för 6,5 miljoner internflyktingar som befann sig i DR Kongo under 2023, där kvinnor utgör 52 procent och män 48 procent av den totala flyktingpopulationen. Därtill tillhandahöll UNHCR säkert och värdigt boende för flyktingar med särskilt fokus på

utsatta grupper i form av nödbostäder och grundläggande nödhjälpsprodukter.

UNHCR var drivande i integreringen av flyktingar i det nationella hälso- och sjukvårdssystemet samt vaccineringen av barn. Arbetet resulterade i vaccinationer av 24 900 barn mot polio och mässling, vilket motsvarade 99 procent av barn upp till 5 års ålder på flykt.

UNHCR bidrog till registrering och dokumentation av 16 500 flyktingar och asylsökande, inklusive 3 000 nyfödda barn och 8 800 nyanlända flyktingar. Detta bidrog till att flyktingar och asylsökande fick nödvändiga identitetshandlingar som underlättade tillgången till stöd och skydd. Därutöver verkade UNHCR för att bryta cykeln av humanitärt biståndsberoende genom att skapa ökade möjligheter för flyktingar att försörja sig själva. Bland annat deltog 11 800 flyktingar i ett särskilt projekt för entreprenörskap, digitalisering och jämställdhet.

FN:s migrationskontor (IOM)

IOM:s humanitära verksamhet i DR Kongo är koncentrerad till landets tre östra provinser. Under 2023 inkluderade den koordinering och förvaltning av läger som huserade över 383 000 internflyktingar, varav 83 procent kvinnor och barn. IOM har här samarbetat med UNHCR. Exempel på humanitära aktiviteter som IOM bidrog till inkluderar uppbyggnad av 10 000 nödboenden, tillhandahållande av livsmedel, faciliteter inom vatten, sanitet och hygien, samt och menstruationspaket. Genom organisationens arbete för att följa människors rörelse i regionen bidrog IOM också till att skapa en ökad förståelse för migrationssituationen.

FN:s barnfond (Unicef)

Ca 750 000 internflyktingar varav 465 000 barn fick genom Unicef tillgång till vatten och sanitet. Nästan 380 000 internflyktingar, inklusive 250 000 kvinnor och barn, nåddes av primärvårdsinsatser och omkring 175 000 barn på flykt (varav 85 000 flickor) fick tillgång till utbildning. 800 000 personer fick tillgång till minst tio liter vatten per dag genom nybyggda eller rehabiliterade vattensystem, nya brunnar, eller genom leverans av vatten via lastbil. Unicef initierade också ett program i provinsen Tanganyika där utsatta hushåll fick kontantstöd i kombination med utbildning. I ett område i västra DR Kongo (Kivu) bidrog Unicef, genom tidiga insatser, till att avvärja ett kolerautbrott inom loppet av två veckor. utan förlust av människoliv.

UNFPA

UNFPA:s humanitära verksamhet i DR Kongo omfattade inköp och distribution av produkter nödvändiga för att främja SRHR, inklusive preventivmedel, mediciner för mödrar och nyfödda, akutpaket för reproduktiv hälsa, mensskydd och hygienartiklar, tält och annat medicinskt material och utrustning. 60 mobila kliniker etablerades för människor med humanitära behov för ökad tillgång till SRHR-information och SRHR-tjänster, inklusive preventivmedel och ultraljud. Klinikerna gjorde det möjligt för 16 000 kvinnor att föda barn med kvalificerad förlossningspersonal. Fler än 420 000 personer fick information om

7 Multilateralt bistånd på landnivå: Kenya

Kenya klassas som ett lägre medelinkomstland och ligger på plats 146 av 193 länder på FN:s Human Development Index. Landet har en betydande privat sektor och en i regional jämförelse välutbildad arbetskraft. 68 procent av flickorna och 63 procent av pojkarna slutför grundskolan. Historiskt sett har Kenya varit framgångsrikt när det gäller att omsätta ekonomisk tillväxt i fattigdomsminskning dock med stora ojämlikheter och geografiska skillnader. Landet har gjort framsteg när det gäller utveckling av humankapital och tillgång till vissa grundläggande samhällstjänster såsom utbildning och sociala skyddsprogram men inte hälsovård och vatten och sanitet.

Enligt senast tillgängliga siffror (2021) uppgick biståndets andel av statsbudgeten till 14 procent och av Kenyas BNI till 2,4 procent. Sverige var åttonde största bilaterala givare med cirka två procent av det totala biståndet till landet.

Landets huvudstad Nairobi är ett nav för multilaterala organisationer, med FN:s regionala Afrikakontor, huvudkontoren för FN:s miljöprogram (Unep) och FN:s urbaniseringsprogram (UN-Habitat) samt 27 FN-organ på plats. Strategiska prioriteringar i FN:s gemensamma landplan 2022–2026 var ”människor och fred” (bl.a. samhällsstyrning, socialt skydd, humankapital, kvinnors och ungdomars egenmakt, barn, jämlikhet och mänskliga rättigheter) och ”välstånd och planet” (bl.a. inkluderande tillväxt, grön omställning, jordbruk och livsmedelssäkerhet).

De tre största internationella finansiella institutionerna är Världsbanken, AfDB och IMF. Världsbanken har sitt största kontor efter huvudkontoret i Washington, i Nairobi. Sedan juli 2022 är även den multilaterala investeringsgarantibyrån (MIGA) engagerad i Kenya.

7.1.1 Svenskt bistånd genom multilaterala organisationer

Övergripande mål i strategin för svenskt bilateralt bistånd till Kenya (2021–2025) är

- mänskliga rättigheter, demokrati, rättsstatens principer och jämställdhet
- miljö, klimat och hållbart nyttjande av naturresurser
- inkluderande ekonomisk utveckling.

I oktober 2024 beslutade regeringen om ytterligare ett målområde: migration och tvångsfördrivning.

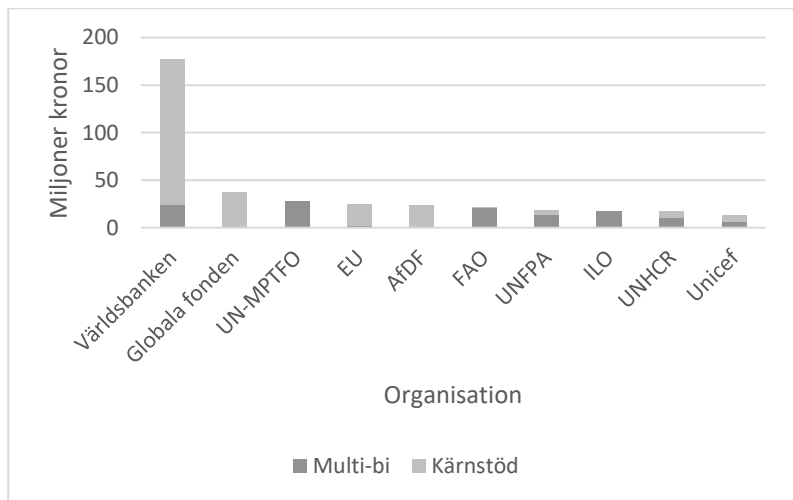
Sveriges totala bilaterala bistånd till Kenya 2023 uppgick till ca 465 miljoner kronor varav 139 miljoner kronor kanaliserades genom multilaterala organisationer i form av multi-bi-stöd, dvs. öronmärkta

bidrag (via Sida) inklusive vissa av myndighetens globala och regionala insatser genom multilaterala organisationer.

Därutöver bidrog Sverige till de multilaterala organisationernas verksamhet i Kenya genom de svenska kärnstöden till dessa organisationer. Baserat på storleken på Sveriges kärnstödsbidrag till respektive organisationerna samt organisationernas redovisning av geografisk fördelning av sina resurser kan uppskattas att ca 301 miljoner kronor av svenska kärnstöd kommit Kenya till del.

I Figur 7.1 nedan framgår de största multilaterala mottagarna av svenskt bistånd i Kenya. Den största genomförandekanalen var Världsbanksgruppen (IDA kärnstöd 153 miljoner och IBRD multi-bi 24 miljoner Underlag för uppskattat stöd till Kenya via svenskt kärnstöd till IBRD saknas. IBRD godkände dock år 2023 lån motsvarande 500 miljoner US-dollar till Kenya och Sveriges ägarandel i IBRD uppgick till 0,9 procent). Näst störst mottagare av svenskt stöd i Kenya var Globala Fonden genom kärnstödet.

Figur 7.1 Tio största multilaterala mottagarna av svensk finansiering i Kenya¹

Källa: Svensk och multilaterala organisationers rapportering av bistånd till OECD DAC 2023 (CRS).

¹ Den områdesmässiga fördelningen för kärnstöd till multilaterala organisationer, där medlen per definition inte är öronmärkta på sektor eller tematik, utgår från Utrikesdepartementets beräkningar baserat på vad de multilaterala organisationerna rapporterat till OECD DAC, för 2022 som är det senaste tillgängliga år, viktat utifrån storleken på de svenska kärnstöden 2023. Notera att siffrorna ska ses som uppskattningar.

Sveriges ambassad i Kenya har omfattande kontakt med de multilaterala organisationerna på plats, bland annat genom Sveriges multi-bi-stöd till dessa. Stödet till SDG Multi Partner Trust Fund (globala hållbarhetsmålen förvaltningsfond) för Kenya, där Sverige sedan september 2024 är representerad i styrgruppen och Sveriges deltagande i givarkoordineringsmöten ger också goda kontaktytor. Så även svenskar inom de multilaterala organisationerna på plats inklusive sekonderingar till bl.a. UN Women och UNDP.

Som stor givare med goda relationer till de multilaterala aktörerna har Sverige goda förutsättningar att driva och få genomslag för svenska prioriteringar. Sverige har bl.a. haft en tydlig och pådrivande roll för att främja ett mer effektivt och samordnat FN i Kenya. Sverige har också, inom ramen för multi-bi-stöd, aktivt påverkat innehåll och ansatser för att tydligare integrera svenska prioriteringar, särskilt inom jämställdhet och miljö, klimat och biodiversitet samt integrering av konfliktperspektiv.

Genom stöd, deltagande i strategiska samordningsföreläsningar och dialog med partners har Sverige fått betydande genomslag när det gäller bland annat ungdomars deltagande, utsläppsreducering, grön omställning, fredsbyggnad, SRHR och hbtqi-frågor. Sverige har också varit en viktig röst för mobilisering av additionell utvecklingsfinansiering, inklusive privat kapital, i syfte att minska beroendet av traditionella givare.

7.2 De multilaterala organisationernas effektivitet och mervärde för svenskt bistånd

De multilaterala aktörerna tillför flera mervärden för Sveriges bistånd i Kenya. Många av dem har mandat som sammanfaller med svenska prioriteringar och kan på så sätt ge draghjälp till Sveriges påverkansarbete. Genom sin storlek, expertis och sina kontaktytor kan multilaterala aktörer växla upp svenska projekt. Många av de multilaterala aktörerna har närvaro i svårarbetade, inklusive konfliktfyllda områden, bl.a. norra och nordöstra Kenya. De multilaterala organisationerna har nära kontakter med Kenyas regering, både på central och lokal nivå. De är ofta sammankallande för strategiska möten med regeringen och givarsamfundet. De har också visat prov på att snabbt och effektivt kunna ställa om sin verksamhet vid förändrade förutsättningar, till exempel under covid-19-pandemin och vid den svåra och långvariga torkan i Kenya.

FN:s främsta styrkor är generellt sett dess förmåga att samarbeta med regeringen, driva systemförändring, agera medlare, samt dess närvaro i konfliktfyllda miljöer.

Världsbankens främsta styrkor är dess kompetens, system, kvalitetssäkringsmekanismer, kapacitet att främja och underlätta evidensbaserad program- och projektutveckling samtidigt som lokalt ägande uppmuntras. Organisationen är transparent och erbjuder rapportering på detaljnivå. Den kan genom sin expertis och starka röst bedriva en kritisk dialog.

De multilaterala organisationerna, framför allt FN, upplevs av givarländer och biståndsaktörer i Kenya dock många gånger som byråkratiska med långa ledtider för beslutsfattande och utbetalningar. De förknippas i Kenya ofta med bristande koordinering, höga personalkostnader, omständliga rekryteringsprocesser, problematisk tillämpning av dagersättningar och bidrag för samarbetsparter samt bristande rapportering. Organisationernas ofta begränsade finansiering och med en låg andel kärnstöd bidrar till bristande effektivitet.

7.2.1 Synergier och komplementaritet

Bistånd i Kenya genom multilaterala organisationer kompletterar det genom andra aktörer, t.ex. kan stöd genom lokala organisationer kompletteras av stöd genom en multilateral aktör då de lokala organisationerna har god lokalkännedom och nära relationer med målgruppen, medan den multilaterala aktören kan samarbeta och föra dialog med regeringen. Sektor- och tematiska givarsamordningsgrupper medverkar till att multilaterala och andra organisationer drar nytta av varandras styrkor.

De multilaterala organisationerna samverkar i hög utsträckning med civilsamhället. De har ofta civilsamhällesaktörer som genomförande-partners i sina projekt och program men samarbete sker också genom t.ex. konsultationer och samverkan kring nya program och intressentmöten, inklusive med deltagande av privatsektoraktörer.

Samverkan mellan de multilaterala organisationerna och privata sektorn är mindre omfattande men ansträngningar görs för att öka denna. Inom ramen för Sveriges multi-bi-stöd i Kenya genomförs en insats för sysselsättning och yrkesutbildning i form av ett privat-offentligt samarbete där ett FN-organ (ILO) är avtalspart och en civilsamhällesorganisation (ForumCiv) har en ledande roll för delar av programmet. I genomförandet bedriver Sverige ett nära samarbete med lokala organisationer och näringslivet i berörda län. Ytterligare ett exempel är ny insats för energieffektivisering inom Kenyas te-industri som genomförs tillsammans med FN:s organisation för industriell utveckling (UNIDO) med engagemang från näringslivet. De multilaterala aktörerna är intresserade av dessa modeller för nya och utökade partnerskap samt även av andra svenska instrument för innovativa finansieringslösningar, t.ex. garanti-instrumentet.

Det multilaterala biståndet har dock endast i begränsad utsträckning bidragit till svenska affärsmöjligheter i Kenya. Svenska företag vinner sällan och deltar många gånger inte ens i multilaterala organisationers upphandlingar. När det gäller Världsbanken och AfDB går mellan 0,3–0,5 procent av deras upphandlingar i Kenya till svenska företag. Sverige bedriver ett pågående arbete för att öka förutsättningarna för svenska affärsmöjligheter i Kenya, även inom ramen för multi-bi-stödet. I en ny insats rörande energieffektivisering av te-industrin ingår till exempel en plattform för ren teknologi där det bedöms finnas intressanta möjligheter för svenska företag.

Ambassaden bedriver också ett arbete med Business Sweden för att öka svenska företags deltagande i multilaterala upphandlingar i Kenya. Det omfattar att sprida information om aktuella upphandlingar och utbilda svenska företag i hur de multilaterala upphandlingarna fungerar.

7.2.2 Samordning och samverkan

I Kenya finns en välutvecklad struktur för givarsamordning, sektordialog och uppföljning, inklusive med de multilaterala organisationerna och över lag fungerar givarsamordningen väl.

FN:s landteam i Kenya är dock stort och har kritiserats för att vara fragmenterat i sin verksamhet. Bl.a. genom svenskt stöd har kontoret för FN:s landchef i Kenya, inklusive sekretariatet för SDG Multi Partner Trust Fund för Kenya, därför stärkts och kan nu mer effektivt koordinera, sammankalla och länka FN:s landteam med Kenyas regering, utvecklingspartners och andra aktörer.

Som ett resultat har FN:s landprogram för Kenya 2022–2026 förenklats och förtydligats. Landprogrammet har i sin tur lett till framtagandet av ett stort antal organisations-gemensamma program som bidrar till högre utväxling på svensk finansiering samt ger ökade och förbättrade möjligheter till samordning mellan givare, den kenyanska staten och andra aktörer i landet.

EU är en av de största bilaterala givarna till FN:s programverksamhet i Kenya och EU-delegationen har ett löpande utbyte med FN och arbetar med att hitta former för hur FN kan underbygga EU:s prioriteringar.

7.3 Verksamhet och resultat

Nedan beskrivs verksamhet och resultat i Kenya i förhållande till ett urval av regeringens tematiska prioriteringar för några av de i sammanhanget mest centrala organisationerna.

7.3.1 Fattigdomsbekämpning genom jobbskapande, handel och utbildning

Den ekonomiska tillväxten har gjort Kenya till ett medelinkomstland och jämfört med grannländerna är landets ekonomi relativt väl utvecklad. Det finns dock stora ekonomiska skillnader. Nästan 80 procent av befolkningen lever nära fattigdomsgränsen. Majoriteten av dessa är kvinnor vilka har sämre tillgång till produktiv sysselsättning än män. De regionala skillnaderna är stora och såväl ungdomsarbetslöshet som undersysselsättning är hög. Omfattande och utbredd korruption och avsaknaden av inkluderande demokratiska och ekonomiska institutioner fortsätter att hämma landets utveckling.

Internationella arbetsorganisationen (ILO)

ILO har sedan 2018 genomfört ett projekt för privat-offentlig utvecklingssamverkan samverkan (Public Private Development Partnership, PPDP), tillsammans med lokala länsregeringar, den svenska civilsamhällesorganisationen Forum Civ samt aktörer inom privata sektorn och lokalsamhällen. Insatsen har syftat till inkluderande ekonomisk tillväxt genom anständigt arbete och har haft ett fokus på kvinnor och ungdomar. Projektet, som fått svenskt multi-bi stöd, har bidragit till att förbättra levnadsvillkor och försörjningsmöjligheter genom yrkesutbildning och entreprenörskap. ILO erbjöd inom ramen för PPDP yrkesutbildning, utbildning i entreprenörskap och praktik. Fram till slutet av 2022 hade 1 980 företag startats och/eller förbättrats och ca 2 900 jobb skapats. Lokalsamhällen fick tillgång till rent vatten genom avtal med

företag som producerar förnyelsebar energi, vilket frigjorde tid och gav ungdomar och kvinnor arbetsmöjligheter. Projektet har också stärkt kvinnors egenmakt och ledde bland annat till ökat kvinnligt ledarskap och samhällsengagemang. Andelen kvinnor i beslutsfattande roller ökade till 39 procent. En oberoende utvärdering visade att projektet minskade fattigdom och förbättrade levnadsvillkor, men rekommenderade bättre integration av miljömässig hållbarhet och motståndskraft mot klimatförändringar.

FN:s utvecklingsprogram (UNDP)

UNDP samarbetade under 2023 med den kenyanska regeringen i ett projekt för att stärka mikro- och småföretag för att bidra till innovation, grön tillväxt och mobilisering av ung arbetskraft. UNDP bidrog till upprättandet av en plattform som användes för regeringens program för kreditgivning till mikro- och småföretag.

Tillsammans med kenyanska myndigheter utvecklades vidare nya regleringar för partnerskap mellan den offentliga och privata sektorn vilket skapade nya möjligheter för entreprenörskap och jobb.

UNDP bidrog även till utvecklandet av en nationell strategi för jobbskapande inom den gröna ekonomin. Den digitala utvecklingen är ett högt prioriterat område för UNDP och organisationen har lanserat ett antal digitala plattformar för att underlätta affärsutveckling, effektivisera produktion och marknadsföring. En fortsatt utmaning är dock att nå de mest rurala områdena med begränsade möjligheter till internet-uppkoppling.

Världsbanken

Världsbanken har bl.a. haft program som inriktade mot att stimulera handel samt ett specifikt program för att mobilisera privat kapital. IFC inom Världsbanksgruppen har allokerat medel under det s.k. Global Financial Institutions Group Response Envelope till aktörer i den kenyanska finanssektorn för att stödja små och medelstora företag samt ytterligare medel för rådgivande insatser inom områden som tillgång till finansiering, hållbart företagande, offentlig-privata partnerskap och för att stimulera investeringsklimat.

Afrikanska utvecklingsbanken (AfDB)

AfDB har finansierat insatser inom privatsektorutveckling och stöd till små och medelstora företag, samt kapacitets- och kompetensutvecklingsinsatser för ökad anställbarhet för kvinnor och unga.

En av insatserna har skapat affärsmöjligheter och arbetstillfällen för unga kvinnor och män, främst inom jordbrukssektorn, genom utbildning i företagande och entreprenörskap samt tillgång till finansiering. Projektet inleddes 2018 men försenades på grund av covid-19-pandemin. Vid projektets halvtidsrapportering 2023 hade 750 nya arbetstillfällen skapats och 200 nya företag ledda av unga personer etablerats och fått finansiering.

Ytterligare ett projekt har ökat tillgången till kapital för små och medelstora företag och skapat försörjningsmöjligheter för kvinnliga och unga företagare inom jordbrukssektorn.

I Afrika stöttar Unesco länder genom att stärka rätten till utbildning, exempelvis genom program för allsidig sexualundervisning, utveckling av läroplaner och tillgång till yrkesutbildning. Med syfte att förbättra yrkesutbildning har Unesco stöttat Kenya och fyra andra afrikanska länder att stärka kapaciteten i institutioner som arbetar med yrkesutbildning, bedöma utbildningsbehov och utforma av nya utbildningsmoduler. Unesco har stöttat 59 institutioner för yrkesutbildning och totalt nått 2 049 studenter (varav 84 procent kvinnor).

7.3.2 Ökat och effektiviserat klimatbistånd

Kenya är ett av världens mest klimatutsatta länder. Landets förlust av biologisk mångfald, försämrade ekosystemtjänster och bristande resurshantering i kombination med bristfällig transparens och ansvarsutkrävande, förvärrar osäkerheten kring livsmedelsförsörjningen och leder till resursbrist. Samtidigt sätter den snabba urbaniseringstakten stor press på städers och tätorters förmåga att åstadkomma en hållbar och inkluderande utveckling.

Världsbanksgruppen

Världsbanken bedriver flera projekt för att stärka motståndskraft mot klimatförändringar, åtgärder för klimatanpassning samt grön omställning. Jordbrukssektorn har fått stöd för ökad produktivitet och stärkt motståndskraft mot naturkatastrofer och energisektorn har fått stöd att ställa om i hållbar riktning. Världsbanken bedriver sedan 2018 ett riktat projekt för förbättrad tillgång till modern solenergi. Vid slutet av 2023 hade omkring 890 000 individer nåtts av ny eller förbättrad tillgång till elektricitet genom projektet. Vidare arbetar Världsbanken integrerat med klimat och skydd av biologisk mångfald i hela projektportföljen. Ett exempel på detta är en insats för att stödja värdsamhällen med stort flyktningmottagande som bidragit till stärkt miljöskydd för 4 233 hektar naturområden som varit föremål för ökad exploatering och utarmning.

Världsbanken har därutöver, med bl.a. multi-bi-finansiering från Sverige haft ett stöd för decentraliserad klimatfinansiering vilket resulterat i lokala klimatriskbedömningar, klimathandlingsplaner och tillgång till finansiering för investeringar i klimatåtgärder för ökad motståndskraft.

FN:s miljöprogram (Unep)

Mot bakgrund av den kenyanska regeringens önskan att utveckla den ”blå ekonomin” har Uneps och UN-Habitat en gemensam insats som syftar till att bygga ett hållbart korallrevsfiske och samtidigt bidra till en inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt och att stärka kvinnors roll i förvaltningen av marina områden. Kvinnor har fått tillgång till startkapital och utbildning i hur man upprätthåller ett fiskebestånd och håller korallreven vid Kenyas kust i gott skick. Det har resulterat i att ett stort antal kvinnor har startat företag för ett hållbart korallrevsfiske, vilket har gett dem ekonomiska möjligheter samtidigt som det skyddar den biologiska mångfalden på den kenyanska kusten.

I sitt arbete för att förbättra hållbarhet och cirkularitet i textilvärdekedjan har Unep genomfört en insats som ökar tillgången till miljö- och livscykeldata, tillhandahåller bevis för de miljömässiga och socioekonomiska effekterna av hållbara ekonomiska modeller i textilvärdekedjan, samt ökar små och medelstora företags och beslutsfattares kunskap om resurseffektivitet, livscykeltänkande, cirkularitet och ekoinnovation. Africa Collect Textiles (ACT) är en kenyansk start-up som återvinner textilavfall till produkter som kan återinföras på marknaden. Med stöd från Unep möjliggör ACT en cirkulär ekonomi genom att avleda textilier från deponier, floder och hav samtidigt som det möjliggör återanvändning och återvinning, minskar koldioxidavtrycket från modeindustrin och skapar jobb.

FN:s utvecklingsprogram (UNDP)

UNDP har ett stort engagemang i Kenya för att accelerera den gröna omställningen och för hållbar användning av naturresurser. Genom stöd till den kenyanska regeringen har 350 hektar av skog återställts och ca 650 000 nya träd planterats för att binda koldioxid och öka motståndskraften inom jordbruket. UNDP har även stöttat den kenyanska regeringen i arbetet med dess strategiska plan för att nå nettonollutsläpp 2050 samt tillhandahållit tekniskt stöd i genomförandet av regelverk kopplade till utsläppshandel. I syfte att stärka den nationella och lokala kapaciteten för katastrofriskhantering har UNDP stöttat både policyutveckling och policygenomförande. UNDP har gett stöd till de mest utsatta områdena för torka och därigenom bidragit till att öka motståndskraften i livsmedelssystem, vattentillgång och avloppssystem.

Gröna klimatfonden (GCF)

GCF finansierar tre stora projekt i Kenya varav ett är en riskkapitalfond som investerar i potentialen för förnybar energi i områden utanför el-nätet för att enklare och billigare förse samhällen med elförsörjning. Fonden har investerat i sammanlagt tio företag som verkar på landsbygden och tillsammans når miljontals hushåll med solenergi. Företagen investerar i både soldrivna mini-el-nätssystem för byar och solpaneler för enskilda hushåll. Detta sker i kombination med att företagen skapar och erbjuder betalningslösningar som gör el-tjänsterna tillgängliga för lokalbefolkningen.

Finansiering från GCF har vidare bidragit till ett arbete för att stödja lokala producenter av rena moderna spisar. Dessa har sålt 240 000 nya energieffektiva spisar med låga utsläpp som bidragit till minskade utsläpp av 400 000 ton koldioxid samt bättre hälsa för främst kvinnor tack vare minskade luftföroreningar.

Kenyas ekosystem är mycket utsatta för erosion och torka. Sammanlagt 115 000 hektar av degraderad savann som används av lokala herdare för boskapsskötsel har omfattats av naturrestaureringsåtgärder. I detta GCF-projekt som leds av Internationella Naturvårdsunionen (IUCN) har 20 kvinnogrupper etablerat sädesbanker för gräs.

IFAD förser människor på landsbygden med tillgång till klimatfinansiering och anpassningsåtgärder. Ett projekt för att stärka livsmedelstrygghet och främja motståndskraften mot klimatförändringar hos småskaliga jordbrukare har bidragit till att stärka lokala aktörers kapacitet att förvalta naturresurser samt till att främja klimat-anpassningsåtgärder och skala upp expandera jordbruk. Hittills har drygt 200 000 personer nåtts av IFAD:s insatser, av vilka 58 procent varit kvinnor och en femtedel unga. Detta har bidragit till att 75 000 småbrukare lyfts över fattigdomsgränsen, 156 000, av vilka 60 procent är kvinnor, har fått kompetensutveckling, drygt 600 jordbrukarorganisationer har etablerats och 114 000 jordbrukare har fått bättre marknadstillgång och lagringsmöjligheter.

Under 2023 lanserade IFAD tillsammans med sina samarbetspartners en innovativ finansieringsmekanism som genom förmånliga lån och kapacitetsutveckling ska stärka förmågan hos småskaliga jordbrukare och mikroföretag att hantera klimatförändringar. Den kombinerar mobilisering av kapital från den privata sektorn med multilateralt och bilateralt bistånd och bidrar till att minska risken för klimatrelaterade humanitära kriser till följd av livsmedelsbrist.

7.3.3 Stärkta synergier mellan bistånds- och migrationspolitiken

Kenya huserar ca 780 000 registrerade flyktingar, främst från Somalia och Sydsudan, men även från bland annat Etiopien, DR Kongo och Burundi. Av dessa är 51 procent män och 49 procent kvinnor. 53 procent är barn.

UNHCR

UNHCR genomförde under 2023 flera projekt i linje med den kenyanska regeringens önskan att gå från en läger-fokuserad flyktingrespons till integrerade bosättningar för att samtidigt bidra till ekonomisk utveckling. Inom ramen för projekten fick 417 personer yrkesinriktad utbildning och 180 personer utbildning inom klimat-smart jordbruk och hållbara jordbruksmetoder. Tillsammans med regeringen och centrala myndigheter har UNHCR också medverkat till en mer flyktinginkluderande lagstiftning.

Under 2023 registrerades endast 74 procent av alla asylsökande i Kenya och UNHCR bistod tillsammans med partners med juridiskt stöd för rättvisa asylprövningar. Samtidigt som endast 2 879 personer lämnade Kenya för vidarebosättning i ett tredje land var detta en ökning från tidigare år. På grund av en otillräcklig finansiering och därmed behov av striktare prioriteringar av livräddande insatser begränsades behandlingen av ansökningar om återvändande trots att intresset var högt.

Därtill bistod UNHCR med kontantstöd och andra viktiga förnödenheter för att möta grundläggande humanitära behov. UNHCR förbättrade även tillgången till hälso- och sjukvård för samtliga flyktingar och asylsökande i flyktingläger i Kenya under 2023.

FN:s migrationsorganisation (IOM)

Under 2023 bistod FN:s migrationsorganisation IOM den kenyanska regeringen med att integrera migrationsperspektivet i det nationella utvecklingsarbetet genom att erkänna migranternas bidrag till hållbar utveckling. Detta ledde till inkludering av migration i ett tiotal policyer och ramverk. Bland annat utvecklades en nationell genomförandeplan av det Globala Migrationsramverket (2023–2027). Denna utgör en omfattande färdplan för arbetet med att främja säker, ordnad och reguljär migration. IOM gav också stöd till den kenyanska regeringens arbete med att utveckla ny arbetskraftslagstiftning samt till nationell myndighetssamordning för ett integrerat system för gränsförvaltning. Detta har bidragit till Kenyas genomförande av det globala hållbarhetsmålet om att underlätta en ordnad, säker, reglerad och ansvarsfull migration och rörlighet av personer, inklusive genom planerad och väl fungerande migrationspolitik.

8 Multilateralt bistånd på landnivå: Colombia

Colombia klassas som ett övre medelinkomstland och ligger på plats 91 av 193 länder på FN:s Human Development Index. Landets inkomstfördelning är mycket ojämlig och det pågick under 2024 inte mindre än åtta väpnade konflikter i Colombia.

Det totala biståndet till Colombia är begränsat och representerade endast 0,8 procent av BNI (2022) och 1,7 procent av landets statsbudget (2021).

Colombia är aktivt i internationella multilaterala fora och organisationer, ofta med ståndpunkter i linje med Sveriges prioriteringar. Det är även ett viktigt samarbetsland för flertalet globala och regionala multilaterala organisationer, vilka har en långvarig och omfattande närvaro i landet.

Det finns 24 FN-organ på plats med verksamhet inom humanitärt bistånd, fredsbyggande och utvecklingsarbete, med ett engagemang även utöver biståndet för genomförande av Agenda 2030. FN har dessutom, på mandat av säkerhetsrådet, en särskild politisk mission i landet som spelar en central roll i pågående fredssamtal och eldupphör med illegala väpnade grupper. Strategiska prioriteringar i FN:s gemensamma landplan 2020–2023 var stöd till fredsprocessen, socioekonomisk integration av flyktingar från Venezuela och genomförande av de av de globala målen.

De multilaterala utvecklingsbankerna har under lång tid spelat en viktig roll i Colombia och haft en avgörande roll för landets relativt stabila makroekonomiska tillväxt under de senaste årtiondena.

Colombia är en aktiv medlem i Organisationen för amerikanska stater (OAS), som bl.a. stött ett flertal fredssamtal och processer för avmobilisering i Colombia. Sedan 2004 har OAS en särskild fredsmission (MAPP-OEA) i Colombia, vilken tillkom med, och sedan dess fortsatt att få svenskt stöd. Missionen spelar nu, bl.a. tack vare sin väletablerade

fältnärvaro, en viktig roll i flera av de initiativ till fredssamtal som den colombianska regeringen inlett med ett flertal illegala väpnade grupper.

De flesta multilaterala aktörerna i Colombia får stöd från en bredd av internationella givare vilka, i likhet med Sverige, under många år har haft ett generöst bistånd till landet och för detta prioriterat multilaterala stödformer. Detta har gjort det möjligt för de multilaterala organisationerna att expandera. Många organisationer har dock i stor utsträckning förlitat sig på bilateralt eller strikt öronmärkt stöd för landkontorens verksamhet. Det internationella biståndet till Colombia är nu minskande vilket skapar utmaningar för de multilaterala organisationerna liksom för de organisationer som i sin tur är beroende av dessa.

8.1 Svenskt bistånd genom multilaterala organisationer

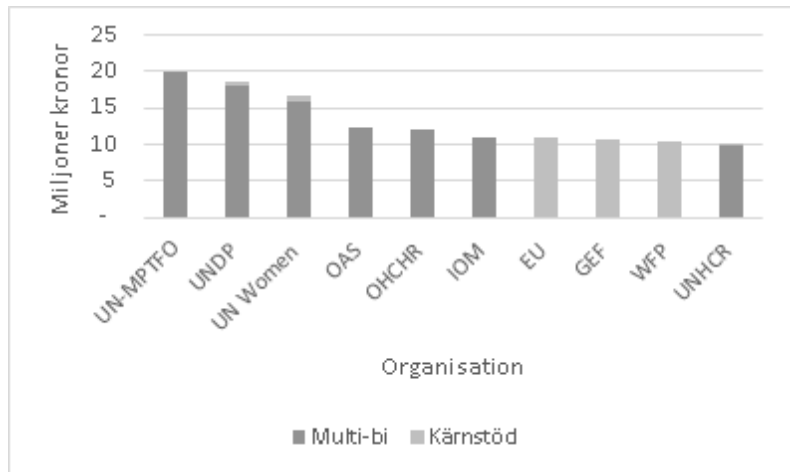
Övergripande mål i strategin för svenskt bilateralt bistånd till Colombia (2021–2025) är

- fredliga inkluderande samhällen
- mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer samt jämställdhet inkluderande ekonomisk utveckling
- miljö, klimat och hållbart nyttjande av naturresurser.

Sveriges totala bilaterala bistånd till Colombia 2023 uppgick till ca 318 miljoner kronor varav 118 miljoner kronor kanaliserades genom multilaterala organisationer i form av multi-bi-stöd, dvs. öronmärkta bidrag (varav 115 miljoner kronor via Sida och 3 miljoner kronor via övriga myndigheter).

Därutöver bidrog Sverige till de multilaterala organisationernas verksamhet i Colombia genom de svenska kärnstöden till dessa organisationer. Baserat på storleken på Sveriges kärnstödsbidrag till respektive organisation samt organisationernas redovisning av geografisk fördelning av sina resurser kan uppskattas att ca 56 miljoner kronor av svenska kärnstöd kommit Colombia till del.

I Figur 8.1 nedan framgår de största multilaterala mottagarna av svenskt bistånd i Colombia. Det kan noteras att mest multilateralt stöd gav Sverige som multi-bi genom FN:s kontor för förvaltning av samfinansieringsfonder MPTFO följt av multi-bi-stöd till UNDP. Underlag för uppskattat stöd till Colombia via svenskt kärnstöd till IBRD saknas. IBRD godkände dock år 2023 lån motsvarande 750 miljoner US-dollar till Colombia och Sveriges ägarandel i IBRD uppgick till 0,9 procent.

Figur 8.1 Tio största multilaterala mottagarna av svensk finansiering i Colombia¹

Källa: Svensk och multilaterala organisationers rapportering av bistånd till OECD DAC 2023 (CRS).

¹ Den områdesmässiga fördelningen för kärnstöd till multilaterala organisationer, där medlemmen per definition inte är öronmärkt på sektor eller tematik, utgår från Utrikesdepartementets beräkningar baserat på vad de multilaterala organisationerna rapporterat till OECD DAC, för 2022 som är senaste tillgängliga år, viktat utifrån storleken på de svenska kärnstöden 2023. Notera att siffrorna ska ses som uppskattningar.

Sveriges ambassad i Colombia har väl utarbetade kontaktytor med flertalet multilaterala organisationer i landet, med ett särskilt fokus på de som får svenskt bilateralt stöd. Med dessa bedrivs löpande dialog om svenska prioriteringar och organisationernas verksamhet. Ambassaden deltar även i aktivt i givarsamordningen i vilka även flertalet multilaterala aktörer deltar.

Som en långvarig och pålitlig partner har Sverige byggt upp ett starkt politiskt förtroendekapital i Colombia. Sverige spelar därigenom en viktig roll i landet, inte minst inom givarsamordningen samt i dialogen med nationella offentliga institutioner och lokala civilsamhällesorganisationer.

Tydliga kvitton på detta är att Sverige tilldelats en roll i genomförandet av fredsavtalet från 2016, specifikt vad gäller kvinnor och flickors deltagande och säkerhet, återupprättelse för krigets offer och sökandet efter försvunna personer. Sverige har även utsetts till ett av fyra s.k. beledsagarland som deltar i och stödjer fredsförhandlingarna med gerillaorganisationen ELN. Stora delar av kvinnorörelsen och rörelsen för försvar av mänskliga rättigheter ser Sverige som en naturlig allierad.

Detta ger Sverige goda möjligheter att bidra till utvecklingen i Colombia. Som en strategiskt viktig aktör att förhålla sig till kan Sverige både påverka och utöva inflytande över utformningen av de multilaterala aktörernas verksamhet.

8.2 De multilaterala organisationernas effektivitet och mervärde för svenskt bistånd

Skr. 2024/25:61

Sveriges multilaterala samarbetsparter i Colombia bedöms generellt sett fungera väl, ha en hög relevans och god genomslagskraft. Det gäller särskilt organisationer som kombinerar normativ dialog och rådgivning med leverans av konkreta resultat för lokalbefolkningen, samt organisationer med dubbla mandat inom humanitärt bistånd och långsiktigt utvecklingssamarbete, såsom Unicef.

De multilaterala organisationerna bidrar till Colombias utveckling på många områden men deras specifika mervärden skiljer sig åt.

FN i Colombia visar gott ledarskap gällande den normativa agendan rörande t.ex. SRHR, jämställdhet och mänskliga rättigheter. FN bedriver viktig normativ dialog och har samtidigt en utbredd fältnärvaro och levererar grundläggande samhällstjänster till fattiga och utsatta människor i delar av landet med svag eller obefintlig statlig närvaro.

Det finns i Colombia ett stort intresse för innovativa finansieringslösningar och mobilisering av privat kapital på den inhemska marknaden. Genom en regional garanti 2020–2030 till Interamerikanska utvecklingsbanken (IDB) bidrog Sverige till att 1 200 miljoner US-dollar har lånats ut till Colombia för att främja ekonomisk återhämtning efter covid-19 pandemin, genom åtgärder som ligger i linje med den nationella klimatpolitiken, grön tillväxt och Agenda 2030.

8.2.1 Synergier och komplementaritet

Många av de multilaterala organisationer som får svenskt bilateralt stöd är även betydande kärnstödmottagare. Även om kärnstödet utgör en förhållandevis liten del av organisationernas finansiering så tillåter det, om än indirekt, organisationerna att upprätthålla starka centrala strukturer som stödjer landskontoren, och säkerställer såväl intern styrning och kontroll som kapacitet och tillräcklig flexibilitet för att leverera resultat som är relevanta i den lokala kontexten.

De multilaterala organisationerna har ett omfattande samarbete med civilsamhället och åtnjuter ett stort förtroende inom detta, mycket tack vare utbredd närvaro i landet och en stor andel verksamhet som levererar grundläggande samhällstjänster. Detta sker dock nästan helt uteslutande i samband med genomförandet av olika projekt och civilsamhället har länge efterfrågat insyn och deltagande i mer strategiska samordningsforum, vilket till viss del sker inom det humanitära systemet men inte i övrigt.

Samverkan med näringslivet ser mycket olika ut för olika multilaterala aktörer, men generellt sett är det även här fokus på genomförande av olika projekt, snarare än samverkan på strategisk nivå, exempelvis i förhållande till den nationella utvecklingsplanen.

Sverige har under längre tid och med goda resultat stöttat olika initiativ för att mobilisera privata sektorns intresse och engagemang i inom ramen för den svenska strategins prioriteringar, inklusive fredsbyggandet. B.l.a. stödjer Sverige det årliga priset ”Emprender Paz”, till företag som genom sin affärsverksamhet förbättrar levnadsvillkoren i konfliktdrabbade områden, samt ett avtal mellan Sida, FAO, Tetra Pak och det colombianska

företaget Alpina. Genom detta samarbete bidrar Sverige till att stärka ett hållbart mejeriproduktionssystem för småskaliga bönder i en konflikttrabbad region i Colombia. Sveriges ambassad arbetar också för att identifiera och främja synergier mellan Sveriges samarbetspartners verksamheter, och har på detta sätt agerat brobyggare och etablerat nya samarbeten mellan multilaterala organisationer, Business Sweden och näringslivsaktörer. Som exempel kan nämnas ett nytt samarbete mellan FAO och Tetra Pak för hållbar mjölkproduktion i konflikttrabbade områden. Samtal har förts med OHCHR och UN Women om ett ökat fokus på samverkan med näringslivet generellt och med svenska företag i synnerhet, och samarbetet med UNDP läggs om för att fokusera på näringslivets roll i fredsbyggandet. Insatserna förväntas bidra till ett bättre och mer hållbart företagsklimat, specifikt på områden där svenska företag ligger i framkant, såsom jämställdhet, respekt för de mänskliga rättigheterna samt miljö- och klimathänsyn.

Det går inte att peka på att det multilaterala biståndet hittills skulle ha haft någon direkt eller avgörande effekt för att svenska företag ska ha ingått nya kontrakt eller affärsuppgörelser. Däremot har biståndet, inklusive det multilaterala, på ett avgörande sätt bidragit till att skapa förutsättningar för ökad ekonomisk tillväxt och handel i Colombia, vilket indirekt har gynnat många svenska företag som har kunnat etablera sig eller växa tack vare detta.

8.2.2 Samordning och samverkan

Samordning och samverkan för ökad effektivitet och långsiktig hållbarhet utgör den största utmaningen för biståndet i stort och de multilaterala aktörerna i synnerhet. Den omfattande närvaron av olika FN-organ i landet är en styrka, men skapar samtidigt utmaningar vad gäller samordningen som ytterligare försvåras av hårdnande konkurrens om de internationella givarnas minskade anslag. Bland annat därför har Colombia, med goda resultat, varit pilotland i genomförandet av reformen för ett effektivare FN på landnivå.

Stora framsteg har, med svenskt stöd, gjorts vad gäller FN:s landchefs kapacitet att leda och samordna FN. Bl.a. har ett gemensamt informationssystem byggts upp, ett FN-gemensamt landprogram antagits och ett gemensamt kontor för flera FN-organ etablerats i huvudstaden Bogota.

FN:s fredsfond för Colombia har också visat sig vara en effektiv mekanism för givarsamordning till stöd för fredsprocesserna i landet.

En av de stora utmaningarna är dock samordningen på lokal nivå. Medan det humanitära biståndet har etablerade strukturer för lokal samordning, inklusive med civilsamhällesorganisationer och värdlandets myndigheter, saknas motsvarande för fredsbyggandet och utvecklingssamarbetet. Som ett resultat fokuserar FN:s lokala strategier och närvaro främst på omedelbara humanitära behov.

Nedan beskrivs verksamhet och resultat i Colombia i förhållande till ett urval av regeringens tematiska prioriteringar för några av de i sammanhanget mest centrala organisationerna.

8.3.1 Främja frihet och bekämpa förtryck

Colombia är en stabil demokrati med relativt starka statliga institutioner och ett oberoende rättsväsende. I 2024 års rapport från Varieties of Democracy (V-dem) placerades Colombia på plats 53 av 172 länder på indexet för liberal demokrati. Fredsavtalet mellan den colombianska regeringen och Colombias väpnade revolutionära styrkor, gerillaorganisationen FARC från 2016 utgjorde en milstolpe i landets utveckling. De pågående väpnade konflikterna medför dock allvarliga inskränkningar av de mänskliga fri- och rättigheterna i Colombia.

FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter (OHCHR)

Under 2023 har OHCHR i Colombia givit stöd till människorättsförsvarare, bl.a. genom att vara drivande i framtagandet av den nationella policyn för ”försoning, samexistens och icke-stigmatisering av människorättsförsvarare”, som följts av tillskapandet av en nationell kommitté för att övervaka att rekommendationer efterföljs.

OHCHR har även varit centralt i uppföljningen av fredsavtalet med ett särskilt fokus på systemet för övergångsrättvisa. Under 2023 har OHCHR fortsatt att bevaka situationen för mänskliga rättigheter i landet och att öka kapacitet hos nationella aktörer att främja mänskliga rättigheter.

Med bl.a. svenskt multi-bi-stöd har OHCHR övervakat och synliggjort konfliktens konsekvenser och gett inrikesministeriet stöd för att utveckla en handlingsplan för att kunna erbjuda systematiskt stöd.

FN:s utvecklingsprogram (UNDP)

UNDP har bidragit till att stärka kapaciteten hos lokala och nationella aktörer för att genomföra fredsavtalet och för att främja rättvisa för konfliktens offer. I nära samarbete med lokala organisationer har UNDP verkat för att främja säkerhet och mänskliga rättigheter för över 24 000 människor, inklusive kvinnor och utsatta etniska grupper. Inom ramen för UNDP:s arbete för genomförandet av fredsavtalet har över 10 000 människor, varav 2 700 kvinnor, fått stöd för socioekonomisk återintegrering. Drygt 400 före detta kombattanter har genom yrkesutbildningsprogram getts förbättrade jobbmöjligheter. Därutöver har lokala organisationer fått stöd av UNDP för att öka demokratiskt deltagande hos ursprungsbefolkningar och marginaliserade grupper.

Sverige har bidragit till att finansiera UNDP:s nationella Human Development Report för Colombia. Analysen av landets utvecklingshinder i denna har utgjort ett viktigt bidrag till nationella och lokala utvecklingsplaner. Samarbetet har även bidragit till lokala inkomstskapande initiativ i konflikttrabbade områden. I ett sådant initiativ samlar offer för konflikten och före detta gerillasoldater gemensamt in och

återanvänder plast. Detta har bidragit till såväl ökad inkomst för deltagarna som till försoningsprocessen och till minskad miljöpåverkan.

FN:s barnfond (Unicef)

Unicef har bl.a. arbetat med migrantbarns rättigheter och assisterade i ett projekt över 900 barn på flykt och i utsatta situationer. Projektet omfattade även förhindrande av könsbaserat våld liksom vård och stöd till personer som utsatts för detta.

En intervjustudie med unga som varit en del av väpnade grupper och nu släppts genomfördes. Detta bidrog till ökad förståelse för drivkrafter för rekrytering vilken kan användas för framtida justeringar av återintegreringsprogram.

Unicef bidrog även till att barn och unga gavs möjligheter att öka sitt deltagande, bl.a. i olika fredsinitiativ. Som en del av Unicefs samarbete med Colombias sanningskommission engagerades 285 unga ledare inom freds rörelsen och 280 000 personer nåddes av informationskampanjer. Ytterligare ca 5 000 unga deltog i Unicefs olika program för ungdomars stärkta egenmakt.

FN:s fredsbyggandefond (PBF)

PBF har gett stöd för återvändande av tidigare soldater, fredsinitiativ i geografiskt prioriterade områden samt övergångsrättvisa. Sedan 2018 har PBF finansierat 13 projekt som genomförts både av FN-organ och av civilsamhället. Verksamhet för jämställdhet och ungdomar har prioriterats.

Sedan 2018 har finansiering från PBF även bidragit till den sanningskommission som stödjer offer från inbördeskriget och värnar dess rättigheter. Genom kommissionen har vittnesbörd från 2 400 av offren framkommit och de flesta offer har även fått konkret stöd och hjälp.

FN:s fond för att bevara freden i Colombia, som delfinansierats av såväl PBF som av svenskt multi-bi-stöd, nådde under 2023 2,2 miljoner människor (55 procent kvinnor och flickor och 45 procent män och pojkar) i 598 kommuner, varav 170 tillhörde de mest konfliktdrabbade kommunerna. Fonden har finansierat 276 projekt, och mobiliserat privata investeringar vilka ökat produktiviteten för 2 400 småbönder i Colombias mest konfliktdrabbade regioner. Stödet har gjort det möjligt att bevilja 7 000 mikrokrediter till små jordbruksproducenter. Fonden har även bidragit till att nära 180 000 kvadratmeter mark rensats från personminor, vilket gjort det möjligt att åter bruka jorden och för internflyktingar att återvända.

8.3.2 Stärka kvinnors och flickors frihet och egenmakt

Colombia rankas på plats 45 av 146 länder i World Economic Forums jämställdhetsindex (Gender Gap Report 2024). Trots detta är kvinnors och flickors situation mycket utsatt. Förekomsten av sexuellt och könsrelaterat våld är hög. Illegala väpnade gruppers aktiviteter gynnas av straffrihet och korruption, vilket drabbar kvinnor och flickor på landsbygden och i konfliktdrabbade områden särskilt hårt.

FN:s organisation för jämställdhet och kvinnors egenmakt (UN Women)

Skr. 2024/25:61

Under 2023 bidrog UN Women till att stödja kvinnor, fred och säkerhetsagendan med fokus på att stärka kvinnors deltagande i fredsprocesser och försoning. Med medverkan av UN Women utvecklades och en nationell handlingsplan som bl.a. täcker förebyggande av sexuellt våld i väpnade konflikter och säkerhetsåtgärder för att skydda kvinnliga människorättsförsvarare. Den kommer att fungera som ett strategiskt ramverk för att konsolidera freden. UN Womens roll är att vägleda och stödja processen.

Multi-bi-stöd från Sverige har bidragit till UN Womens arbete att stärka systemet för övergångsriktvisa bl.a. genom att öka kapaciteten för att hantera könsrelaterat och sexuellt våld i rättsprocesser och stärka skyddet för människorättsförsvarare.

Sverige har också genom multi-bi-stöd bidragit till UN Womens arbete med kapacitetsutveckling för kvinnor som ska delta i de nationella valen. Under 2022–2023 nådde UN Women 5 000 kvinnor med kunskaps- och kapacitetsutveckling i politiskt inflytande, vilket bidrog till ökat politiskt deltagande av kvinnor. 27,5 procent av kvinnorna som deltog i utbildningsinsatser ställde upp i lokalvalet 2023.

Stöd till UN Womens påverkansarbete kring hindren för kvinnors politiska egenmakt resulterade bl.a. i ett lagförslag för att minska våld mot kvinnor inom politiken. Sveriges stöd till UN Women bidrog även till att mer än 1 500 kvinnor lämnade konkreta förslag till Colombias handlingsplan för genomförande av FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 om Kvinnor, fred och säkerhet.

FN:s befolkningsfond (UNFPA)

UNFPA:s utvecklingsverksamhet bidrog under 2023 till förbättrade SRHR-tjänster och förebyggande av könsrelaterat våld i Colombia. Insatser riktades särskilt till kvinnor som tillhör urfolk, migranter, personer med funktionsnedsättning och andra marginaliserade grupper. I ett av landets departement som historiskt hade haft en av landets högsta nivåer av mödradödligheten minskade mödradödligheten med 43 procent mellan år 2022 och 2023. UNFPA bidrog till den positiva utvecklingen genom kapacitetsstöd för 3 885 vårdgivare (yrkesverksamma, sjuksköterskestudenter och lärare) samt genom stöd till ett innovativt projekt vilket gav marginaliserade grupper tillgång till SRHR-tjänster genom UNFPA:s kapacitetsstöd till s.k. traditionella barnmorskor. 112 personer, inklusive urfolksledare och kommunikatörer, utbildades i förebyggande av könsrelaterat våld.

8.3.3 Humanitärt bistånd

Det komplicerade säkerhetsläget i Colombia har fått allvarliga humanitära konsekvenser, särskilt för lokalbefolkningen i konfliktdrabbade områden. Colombia påverkas även av de miljontals flyktingar och migranter lämnat Venezuela varav många är i behov av skydd och humanitärt stöd. Avsaknaden av statlig närvaro i delar av landet hämmar samspelet mellan humanitärt bistånd, utvecklingsarbete och fredsbyggande och detta

försvårar även humanitära aktörers möjligheter att bistå med grundläggande samhällstjänster och att därigenom även stärka freden.

FN:s kontor för samordning av humanitärt bistånd (Ocha)

Ocha, som haft till uppgift att samordna det humanitära biståndet, inledde ett arbete för att i högre grad inkludera mottagarbefolkningarna i programmering och genomförande, i syfte att på bästa sätt tillgodose deras behov. Ett forum för lokalt ägandeskap och engagemang instiftades, där över 100 humanitära aktörer tillsammans analyserade och samordnade den humanitära responsen. I detta forum ingick bl.a. organisationer som främjar kvinnors, ursprungsbefolkningars, hbtqi-personers och internflyktingars rättigheter. Lokala samordnare utsågs från dessa organisationer, för att decentralisera hanteringen av kriser i landet. Ochas samordning resulterade i en effektivare humanitär respons.

FN:s livsmedelsprogram (WFP)

WFP nådde totalt 944 000 människor, varav 47 procent kvinnor och 53 procent män, med humanitärt bistånd, huvudsakligen i form av akut livsmedelsbistånd. Där det var möjligt utnyttjades kontantstöd, alternativt s.k. vouchers, för att möjliggöra för mottagarna att själva införskaffa livsmedel på lokala marknader och därmed stödja den lokala livsmedelsproduktionen. Kontant- eller voucherstöd till personer som led av otrygg livsmedelsförsörjning nådde 772 029 människor. I områden där kontantstöd inte var möjligt bidrog WFP med lokalt upphandlat livsmedelsbistånd. Drygt 311 000 människor nåddes av sådant stöd under året. WFP bistod därtill Colombias regering och lokala myndigheter i att motverka hunger och undernäring inom ramen för arbetet med landets nya nationella utvecklingsplan.

FN:s flyktingkommissariat (UNHCR)

UNHCR:s insatser inriktades på att förbättra skyddet av och rättigheterna för särskilt utsatta flyktinggrupper samt tillhandahålla akut humanitärt stöd och främja långsiktiga lösningar för samhällsintegrering och självförsörjning. Totalt 638 000 flyktingar, migranter, internflyktingar och andra utsatta grupper fick direkt humanitärt bistånd inklusive information om rättigheter och samhällstjänster. Genom kontantstöd hjälpte UNHCR 5 540 familjer (16 600 personer) att köpa mat och få tillgång till tak över huvudet samt täcka kostnader för hälsa och hygien. Av dessa rapporterade 92 procent en betydande förbättring av sina levnadsvillkor.

UNHCR svarade effektivt på elva specifika nödsituationer, bl.a. genom distribution och installation av 50 familjetält, stöd till fem skyddsrum och hotellnätverk i gränsområden till förmån för 4 143 personer, samt distribution av grundläggande nödhjälpsprodukter.

FN:s migrationsorganisation (IOM)

IOM har arbetat med en bredd av humanitär verksamhet i Colombia, som bl.a. omfattat tillhandahållande av tillfälliga boenden, transport, familjeåterförening och sjukvård. Närmare två miljoner människor, varav 55

procent kvinnor och flickor och 45 procent män och pojkar, var mottagare av bistånd genom IOM. En fjärdedel av dessa var barn och ungdomar. Under 2023 gjordes närmare 200 000 primärvårdsinsatser till ca 93 500 personer (ca 69 procent kvinnor och 31 procent män) och drygt 12 500 personer fick psykosocialt stöd (ca 61 procent kvinnor och 31 procent män). Kontantstöd delades ut till 25 000 personer (ca 54 procent kvinnor och 46 procent män) och 4 600 mottog bidrag för hyreskostnader (ca 55 procent kvinnor och 45 procent män). I syfte att främja integreringen av venezuelanska migranter i Colombia genomfördes utbildningar, yrkesmässor och lokala projekt inom det finansiella, kulturella, miljö- och sociala området.

Sverige finansierade även ett IOM-projekt med syfte att öka kvinnors egenmakt och till återintegrering av kvinnliga före detta FARC-medlemmar. Stödet omprövades dock efter att Sida bedömt att IOM:s analyser och bedömningar av de föreslagna projektens ekonomiska bärkraft inte höll måttet över tid. Projektet avslutades därför under 2023.

UNFPA

UNFPA:s humanitära insatser i Colombia bidrog till att 21 333 kvinnor utsatta för könsrelaterat våld fick tillgång SRHR-tjänster, inklusive psykosocialt stöd. UNFPA bidrog också till att stärka kapaciteten och kompetensen bland 633 kvinnliga ledare samt 670 representanter för icke-statliga organisationer och FN-organ i 58 kommuner för att identifiera, förebygga och hantera fall av könsrelaterat våld. Tekniskt bistånd gavs till 69 aktörer som arbetade med vård av könsrelaterat våld i humanitära sammanhang. 12 708 kvinnor fick omfattande sexuell och reproduktiv hälsovård via mobila team i 34 landsbygdsområden och avlägsna områden.

Förkortningar

Förkortning	Organisation
ACT	Africa Collect Textiles
ADB	Asiatiska utvecklingsbanken
AF	Anpassningsfonden
AfDB	Afrikanska utvecklingsbanken
BoA	UN Board of Auditors
CERF	FN:s fond för katastrofbistånd
EBA	Expertgruppen för biståndsanalys
EIB	Europeiska investeringsbanken
EU	Europeiska unionen
FAO	FN:s Livsmedels- och jordbruksorganisation
FARC	Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia
FBA	Folke Bernadotte Akademien
FN	Förenta nationerna
Gavi	Globala vaccinationsalliansen
GCF	Gröna klimatfonden
GEF	Globala Miljöfonden
Globala fonden	Globala fonden för aids, tuberkulos och malaria
GPE	Globala partnerskap för utbildning
IAEA	FN:s atomenergiorgan
IBRD	International Bank for Reconstruction and Development
ICRC	Internationella Rödakorskommittén
ICSID	International Centre for Settlement of Investment Disputes
IDA	Internationella utvecklingsfonden
IDB	Interamerikanska utvecklingsbanken
IFAD	Internationella jordbruksutvecklingsfonden
IFC	Det internationella finansieringsbolaget
IFFIm	International Finance Facility for Immunisation
ILO	Internationella arbetsorganisationen
IMF	Internationella valutafonden
IOM	FN:s migrationsorganisation
ITU	Internationella teleunionen
IUCN	Internationella Naturvårdsunionen
JPO	Junior Professional Officer
MAPP-OEA	OAS fredsmission i Colombia
MIGA	Multilaterala investeringsgarantibyran
MONUSCO	FN:s fredsbevarande styrkor i DR Kongo
Mopan	Multilateral Organisations Performance Assessment Network
MPTFO	FN:s kontor för förvaltning av samfinansieringsfonder
MSB	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

NEFCO	Nordiska miljöfinansieringsbolaget
NIR	Näringslivets internationella råd
OAS	Organisationen för amerikanska stater
Ocha	FN:s kontor för samordning av humanitär hjälp
OECD	Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling
OECD DAC	OECD:s biståndskommitté
OHCHR	Kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter
OIOS	FN:s internervisionskontor
PBF	FN:s fredsbyggandefond
PPDP	Public Private Development Partnership
RC	FN:s landschefer
RCO	FN:s landchef's kontor
SADC	Södra Afrikas utvecklingsgemenskap
Sida	Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete
SRHR	Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter
TVET	Technical and Vocational Education and Training
UN Women	FN:s organisation för jämställdhet och kvinnors egenmakt
UNAIDS	FN:s samlade program mot hiv och aids
UNCDF	FN:s kapitalutvecklingsfond
UNDP	FN:s utvecklingsprogram
UNDRR	FN:s kontor för katastrofriskreducering
Unep	FN:s miljöprogram
Unesco	FN:s organisation för utbildning, vetenskap och kultur
UNFPA	FN:s befolkningsfond
UN-Habitat	FN:s boende och bosättningsorgan
UNHCR	FN:s flyktingkommissariat
Unicef	FN:s barnfond
UNIDO	FN:s organisation för industriell utveckling
UN-MPTFO	UN-Multi Partner Trust Fund Office
UNODC	FN:s organ mot brottslighet och narkotika
UNOPS	FN:s projektorganisation
UNRWA	FN:s hjälpporganisation för Palestinaflyktingar
UNV	UN Volunteers
UNyV	UN Youth Volunteers
URTF	Ukraine Relief, Reconstruction, Recovery and Reform Trust Fund
WFP	FN:s livsmedelsprogram
WHO	Världshälsoorganisationen
WMO	Metereologiska världsorganisationen

Volymmer multilateralt kärnstöd och multi-bi-stöd

	Kärnstöd	Multi-bi	Totalt
European Commission - Development Share of Budget	4 181 721	103 200	4 284 920
International Development Association	2 652 250	700 000	3 352 250
United Nations Children's Fund	711 000	1 553 558	2 264 558
World Food Programme	936 350	862 468	1 798 818
United Nations Development Programme	413 000	1 310 666	1 723 666
International Bank for Reconstruction and Development	162 074	1 180 031	1 342 105
United Nations High Commissioner for Refugees	748 850	486 409	1 235 259
Green Climate Fund	1 218 400	-	1 218 400
United Nations Population Fund	460 000	570 813	1 030 813
Global Fund to Fight AIDS, Tuberculosis and Malaria	850 000	-	850 000
United Nations Office of Co-ordination of Humanitarian Affairs	180 500	579 959	760 459
Central Emergency Response Fund	688 750	10 000	698 750
African Development Fund	630 250	-	630 250
European Commission - European Development Fund	591 207	-	591 207
Global Alliance for Vaccines and Immunization	332 500	226 086	558 586
UN-Multi Partner Trust Fund Office	0	542 452	542 452
United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women	90 000	444 260	534 260
Other multilateral institution	0	524 585	524 585
United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East	336 000	174 000	510 000
Food and Agricultural Organisation	37 230	410 682	447 911
Global Environment Facility Trust Fund	454 120	-	454 120
International Development Association - Multilateral Debt Relief Initiative	426 100	-	426 100

	Kärnstöd	Multi-bi	Totalt
United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation	19 020	362 855	381 875
World Health Organisation - core voluntary contributions account	180 000	137 945	317 945
United Nations High Commissioner for Human Rights (extrabudgetary contributions only)	0	311 641	311 641
European Bank for Reconstruction and Development	0	286 850	286 850
International Fund for Agricultural Development	267 000	9 694	276 694
International Organisation for Migration	107 900	145 240	253 140
International Finance Facility for Immunisation	25 000	225 000	250 000
Adaptation Fund	230 000	-	230 000
Global Environment Facility - Least Developed Countries Fund	230 000	-	230 000
Joint United Nations Programme on HIV/AIDS	200 000	-	200 000
United Nations	139 631	56 061	195 692
International Labour Organisation - Regular Budget Supplementary Account	0	191 833	191 833
United Nations agency, fund or commission (UN)	0	159 212	159 212
United Nations Peacebuilding Fund	150 000	-	150 000
United Nations Environment Programme	53 844	91 910	145 754
United Nations Capital Development Fund	0	135 450	135 450
African Development Bank	133 273	-	133 273
United Nations Department of Peace Operations – UN peacekeeping operations [only MINURSO, MINUSCA, MINUSMA, MINUJUSTH, MONUSCO, UNAMID, UNIFIL, UNISFA, UNMIK, UNMIL, UNMISS, UNOCI]. Report contributions mission by mission in CRS++.	62 724	65 643	128 367
European Union Institution (EU)	0	125 291	125 291
International Finance Corporation	101 696	23 489	125 185
Global Partnership for Education	0	113 600	113 600

	Kärnstöd	Multi-bi	Totalt
International Institute for Democracy and Electoral Assistance	55 000	58 368	113 368
Nordic Development Fund	111 758	-	111 758
European Investment Bank	101 001	-	101 001
International Monetary Fund - Poverty Reduction and Growth Trust	100 000	-	100 000
Council of Europe	36 022	63 584	99 607
World Trade Organisation - International Trade Centre	0	99 499	99 499
United Nations Office for Disaster Risk Reduction	0	95 000	95 000
Joint Sustainable Development Goals Fund	90 000	-	90 000
United Nations Office on Drugs and Crime	0	83 307	83 307
International Development Law Organisation	33 500	35 959	69 459
International Vaccine Institute	67 750	-	67 750
OECD Development Centre	10 000	57 745	67 745
United Nations Development Coordination Office	55 000	7 831	62 831
United Nations Industrial Development Organisation	11 761	49 939	61 700
Asian Development Bank	59 987	-	59 987
Organization for Security and Co-operation in Europe	37 738	16 043	53 781
United Nations Human Settlements Programme	0	44 034	44 034
World Health Organisation - assessed contributions	40 231	-	40 231
New Partnership for Africa's Development	0	28 428	28 428
International Labour Organisation - Assessed Contributions	22 976	-	22 976
Multilateral Fund for the Implementation of the Montreal Protocol	22 792	-	22 792
United Nations Office for Project Services	0	20 847	20 847
United Nations Department of Political and Peacebuilding Affairs, Trust Fund in Support of Political Affairs	0	18 120	18 120

	Kärnstöd	Multi-bi	Totalt
Economic and Social Commission for Western Asia	0	16 000	16 000
World Trade Organisation - Doha Development Agenda Global Trust Fund	15 000	-	15 000
Secretariat of the Pacific Community	0	13 551	13 551
International Monetary Fund (IMF)	0	10 500	10 500
African Union (excluding peacekeeping facilities)	0	10 000	10 000
United Nations Economic Commission for Africa	0	13 300	13 300
International Atomic Energy Agency - assessed contributions	13 038	-	13 038
United Nations Mine Action Service	0	12 815	12 815
Organisation of American States	0	12 043	12 043
World Customs Organization Customs Co-operation Fund	0	9 500	9 500
Economic Community of West African States	0	9 353	9 353
Organisation for q-operation and Development (Contributions to special funds for Technical Co-operation Activities Only)	0	9 132	9 132
International Atomic Energy Agency (Contributions to Technical Cooperation Fund Only)	9 341	-300	9 041
Private Infrastructure Development Group	7 844	-	7 844
Geneva International Centre for Humanitarian Demining	5 000	-	5 000
United Nations Conference on Trade and Development	0	5 000	5 000
World Trade Organisation - Advisory Centre on WTO Law	3 500	-	3 500
Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Forces	0	3 170	3 170
International Telecommunications Union	2 546	-	2 546
United Nations Framework Convention on Climate Change	0	2 500	2 500
United Nations University (including Endowment Fund)	0	2 000	2 000
Global Green Growth Institute	0	1 866	1 866

	Kärnstöd	Multi-bi	Totalt
International Commission on Missing Persons	0	1 498	1 498
Universal Postal Union	1 356	-	1 356
World Organisation for Animal Health	1 059	-	1 059
United Nations Economic Commission for Europe (extrabudgetary contributions only)	0	1 000	1 000
United Nations Institute for Training and Research	0	967	967
United Nations Convention to Combat Desertification	776	-	776
Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Flora and Fauna	580	-	580
United Nations Institute for Disarmament Research	540	-	540
World Meteorological Organisation	266	-	266
World Intellectual Property Organisation	172	-	172
United Nations Volunteers	5 000	-6 843	-1 843
Regional Development Bank	0	-9 479	-9 479
Summa	18 921 925	12 917 156	31 839 082

Källa: Svensk rapportering av bistånd till OECD-DAC 2023 (CRS). Uppdelningen utgår från OECD DAC:s koder för genomförandekanaler. Notera att olika delar av finansieringen till samma organisation kan förekomma på flera rader.

Kvantitativa resultatindikatorer i urval

Skr. 2024/25:61

Bilaga 3

Nedan redovisas, under var och en av regeringens tematiska prioriteringar, utfall för några av de multilaterala organisationernas globala indikatorer/resultatmått. Utfall avser 2023 om inte annat anges. Observera att sammanställningen endast är illustrativ för att ge en uppfattning om de globala resultat som organisationerna, tillsammans med andra aktörer, har bidragit till. Det speglar inte organisationernas hela verksamhet.

Fattigdomsbekämpning genom jobbskapande, handel och utbildning

Organisation	Indikator/resultatmått	Utfall 2023	Källa
Afrikanska utvecklingsbanken	Antal personer som fick tillgång till nya elanslutningar.	2 400 000	Annual Report 2023. African Development Bank Group. s. 5.
ILO	Antal personer (låginkomsthushåll, småbönder och små- och mikroföretag) som nåddes av projekt för tillgång till finansiella tjänster.	121 000	Social finance - Annual report 2023. International Labor Organization. s.3
UNDP	Antal personer som dragit nytta av arbetstillfälle eller förbättrad försörjning i kriscontexter.	9 479 900 48 % kvinnor 52 % män	Integrated results and resources framework. Strategic Plan 2022-2025. UNDP. s. 27
Unesco	Antal lärare som fick stöd att utveckla sina färdigheter på nya områden såsom hållbar utveckling.	Över 600 000	Implementation Report 2023. Unesco. s.22
Unicef	Antal barn och ungdomar som fått tillgång till utbildning.	37 700 000 51% flickor 49% pojkar	Unicef Annual Report 2023. s.14
Världsbanken	Antal personer som fått tillgång till hållbara transporttjänster.	77 000 000	Annual report summary 2024. World Bank Group. s.3

Förbättrad hälsa för de allra mest utsatta

Organisation	Indikator	Utfall 2023	Källa
Gavi	Antal barn som nåddes av rutin-vaccinprogram.	69 000 000	Annual Progress Report 2023. Gavi. s.8

Globala fonden	Antal fall av malaria som behandlades.	165 000 000 (2022)	Results Report 2023. The Global Fund. s.49
UNFPA	Antal osäkra aborter som förhindrades.	9 500 000 (avser 2022-2023)	2022-2023 Report. Delivering on UNFPA's Strategic Plan. s. 4.
Unicef	Antalet flickor och kvinnor som nåtts av program avseende kvinnlig könsstympning.	603 000	Unicef Annual Report 2023. s. 16
WHO	Antal poliovaccineringar som samordnades av WHO.	Över 800 000 000	End of biennium results report. WHO. 2022-2023

Främja frihet och bekämpa förtryck

Organisation	Indikator	Utfall 2023	Källa
OHCHR	Antal överlevare av tortyr som fick direkt hjälp och rehabilitering.	59 500	Report 2023. OHCHR. s. 18
Unesco	Antal personer inom rättsväsendet som utbildats om yttrandefrihet och journalisters säkerhet.	20 770)	Unesco Implementation Report 2023. s.52
UNDP	Antal personer som fick stöd att delta i val.	328 400 000	Annual Report 2023. UNDP. s. 9.
Unicef	Antal barn som upplevt våld och som nåtts av hälsoinsatser samt sociala och juridiska insatser.	4 500 000	Unicef Annual Report. 2024. s.14
UN Women	Antal organisationer som fick stärkt kapacitet att främja kvinnors rättigheter.	13 600 (2022–2023)	The Future is Autonomy. UN Women Highlights 2023–2024

Utökad och effektiviserat klimatbistånd

Skr. 2024/25:61

Bilaga 3

Organisation	Indikator	Utfall 2023	Källa
GCF	Antal personer som gynnats direkt eller indirekt av insatser för utsläppsminskningar.	96 000 000 (2022)	Annual Report 2023. Green Climate Fund. s.43
GEF	Antal personer som har gynnats av insatser för bevarande, hållbar användning eller restaurering av biodiversitet.	5 600 000 48 % kvinnor 52 % män	The GEF monitoring report 2023. Global Environment Facility. s. 3
UNDP	Antal personer som fick ökad tillgång till ren, hållbar energi till överkomlig kostnad.	28 376 000 50 % kvinnor 50 % män	Integrated results and resources framework. Strategic Plan 2022-2025. UNDP. s. 32

Stärka kvinnors och flickors frihet och egenmakt

Organisation	Indikator	Utfall 2023	Kommentar
Unicef	Antal flickor och unga kvinnor (adolescents) som nåddes av insatser för omvårdnad samt förebyggande insatser mot barnäktenskap.	11 000 000	Unicef Annual Report 2023. s.14
UN Women	Antal kvinnor, varav många våldsutsatta och flyktingar, som fick tillgång till information, skydd och stöd till sysselsättning.	21 000 000	The Future is Autonomy. UN Women Highlights 2023–2024

Stärkta synergier mellan bistånds- och migrationspolitiken

Organisation	Indikator	Utfall 2023	Källa
IOM	Antal personer som fått stöd för internationella förflyttningar inom ramen för olika former av migration	261 401 (165 ursprungsländer och 161 destinationsländer)	Annual Report 2023. IOM. s.9
IOM	Antal migranter som nåddes av information om möjligheter och krav för reguljär migration	675 000	Annual Report 2023. IOM. s.12
UNDP	Antal flyktingar och internflyktingar som nåtts av integrerade och riktade stödinsatser.	4 734 416 46 % kvinnor 54 % män	UNDP IRRF 2023 s. 32
UNHCR	Antal personer som fick skyddstjänster.	19 300 000 flyktingar och asylsökande 9 900 000 Internflyktingar 6 500 000 "övriga" 2 900 000	Global Report 2023. UNHCR. s.16

Stärkt humanitärt stöd för att rädda liv och lindra nöd

Organisation	Indikator	Utfall 2023	Källa
IOM	Antal personer i kriskontexter som fått del av insatser för bostad, försörjning och grundläggande behov.	2 525 909	Annual Report 2023. IOM. s.7
Unicef	Antal personer i nödsituationer som nåtts av WASH-tjänster.	42 000 000	Unicef Annual Report 2023. s.21
WFP	Antal personer som nåddes av mat, kontanter och varukuponger.	152 000 000	WFP at a glance Report 2024. s.1

Kort beskrivning av största mottagare av svensk finansiering och relevans utifrån regeringens prioriteringar

Skr. 2024/25:61
Bilaga 4

Organisationens mål och mandat	Relevans för regeringens tematiska prioriteringar
<p>Afrikanska utvecklingsbanken (AfDB) AfDB:s övergripande mandat är att bidra till ekonomisk och social utveckling i Afrika. Dess två långsiktiga verksamhetsmål är att främja inkluderande tillväxt samt att accelerera övergången till en grön ekonomi. Fem tvärgående områden är särskilt prioriterade: investeringar i infrastruktur, regional integration, god samhällsstyrning, privatsektorutveckling samt jobbskapande, särskilt för unga.</p>	<p>AfDB:s mål och verksamhet svarar i första hand mot regeringens prioriteringar fattigdomsbekämpning genom jobbskapande, handel och utbildning samt utökad och effektiviserat klimatbistånd men har även bäring på andra prioriteringar som att stärka kvinnors och flickors frihet och egenmakt. Banken bidrar till generering av additionell utvecklingsfinansiering och har goda möjligheter att arbeta med policypåverkan och normbildning på den afrikanska kontinenten.</p>
<p>Anpassningsfonden Anpassningsfonden (Adaptation Fund) beviljar medel för projekt som hjälper utsatta samhällen i utvecklingsländer att anpassa sig till klimatförändringar till exempel inom lantbruk och hantering av vattenresurser. Anpassningsfonden finansierar projekt och program som utgår från ländernas behov, synpunkter och prioriteringar.</p>	<p>Anpassningsfondens mål och verksamhet svarar i första hand mot regeringens prioritering utökad och effektiviserat klimatbistånd. Anpassning till klimatförändringar bidrar även till fattigdomsminskning.</p>
<p>Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling (EBRD) EBRD är en mellanstatlig utvecklingsbank, vars uppdrag är att främja övergången till välfungerande marknadsekonomier, som karakteriseras av konkurrens, inkludering, integration, respekt för miljö och klimat, goda styrningsprinciper samt motstånds-</p>	<p>EBRD:s mål och verksamhet svarar i första hand mot regeringens prioriteringar fattigdomsbekämpning genom jobbskapande, handel och utbildning men även andra av regeringens tematiska prioriteringar. EBRD har en viktig roll i Sveriges stöd till Ukraina,</p>

<p>kraft, i länder som åtagit sig att tillämpa principer om demokrati, pluralism och marknadsekonomi.</p>	<p>särskilt för hållbar återuppbyggnad av förstörd infrastruktur.</p>
<p>FN:s barnfond (Unicef) Unicef har ett globalt mandat att försvara barns rättigheter, tillgodose deras grundläggande behov och utöka deras möjligheter att nå sin fulla potential. Organisationen vägleds av FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonvention) och verkar för att stärka medlemsstaternas förmåga att uppfylla sina förpliktelser gentemot barn.</p>	<p>Unicef:s mål och verksamhet svarar mot regeringens prioriteringar om förbättrad hälsa för de allra mest utsatta, tillgång till utbildning och livslångt lärande, samt främja frihet och bekämpa förtryck. Unicef:s arbete är även av hög relevans för målet om fattigdomsbekämpning genom utbildning, med särskilt fokus på att främja barns rättigheter i låg- och medelinkomstländer.</p>
<p>FN:s befolkningsfond (UNFPA) UNFPA:s mål är förbättrade liv för kvinnor, flickor och ungdomar genom ökat självbestämmande, mänskliga rättigheter och jämställdhet. UNFPA bidrar till minskad mödradödlighet, universell tillgång till SRHR-tjänster och produkter och åtgärder mot alla former av könsrelaterat våld och skadliga sedvänjor. UNFPA har en central roll i arbetet att integrera SRHR-tjänster i utbildnings-, hälso-, och sjukvårdssystem samt öka tillgången till utbildad personal, särskilt barnmorskor, och adekvat vård av gravida, mödrar och nyfödda.</p>	<p>UNFPA:s mål och verksamhet svarar i första hand mot regeringens prioriteringar om förbättrad hälsa för de allra mest utsatta, främja alla individers fulla åtnjutande av SRHR och stärka kvinnors och flickors frihet och egenmakt. Delar av verksamheten bidrar även till Stärkt humanitärt stöd för att rädda liv och lindra nöd.</p>
<p>FN:s flyktingkommissariat (UNHCR) UNHCR:s mandat är att leda och samordna internationella ansträngningar för att skydda flyktingars rättigheter. UNHCR har mandat att bistå statslösa samt internflyktingar på begäran av berörd stat. UNHCR:s prioriteringar är att skydda tvångsfördrivna och statslösa, svara upp mot humanitära behov, arbeta för att inkludera flyktingar i världssamhällen, ge flyktingar</p>	<p>UNHCR:s mål och verksamhet svarar mot regeringens prioritering om stärkt humanitärt stöd för att rädda liv och lindra nöd och har även bäring på prioriteringen stärkta synergier mellan bistånds- och migrationspolitiken. UNHCR har en central roll i det humanitära systemet och är av hög relevans för humanitär flyktinghjälp.</p>

egenmakt samt finna långsiktiga lösningar för flyktingar.	
FN:s fredsbyggandefond (PBF) PBF har som övergripande mål att finansiera verksamhet i postkonfliktsituationer och situationer i eller efter en politisk kris för att stärka institutioners möjlighet att hantera konflikt så att våld kan undvikas. PBF har en unik roll i FN:s fredsbyggande verksamhet. PBF gör även viktiga satsningar inom klimat och säkerhet.	PBF:s mål och verksamhet svarar mot regeringens prioritering om främja frihet och bekämpa förtyck samt stärkt humanitärt stöd för att rädda liv och lindra nöd, samt även prioriteringar rörande fredsbyggande.
FN:s hjälporganisation för Palestinaflyktingar (UNRWA) UNRWA:s ursprungsmandat är att bistå och skydda de flyktingar som flytt sina hem som en följd av den arabisk-israeliska konflikten 1948 samt deras ättlingar. Mandatet utökades senare till att omfatta även de som flydde i samband med kriget 1967 och efterföljande stridigheter. Idag finns det ca 5,7 miljoner registrerade Palestinaflyktingar som omfattas av UNRWA:s mandat, varav cirka en tredjedel finns i flyktingläger som administreras av organisationen.	UNRWA:s mål och verksamhet svarar i första hand mot regeringens prioritering om stärkt humanitärt stöd för att rädda liv och lindra nöd. En stor del av UNRWA:s verksamhet avser hälsa och utbildning. UNRWA bidrar också till att upprätthålla de humanitära principerna och att verka för fredssträngningar, inklusive konfliktförebyggande och stabilisering i syfte att minska konflikter som driver ökade humanitära behov.
FN:s kontor för samordning av humanitärt bistånd (Ocha) Ochas mandat är att leda, samordna och främja en sammanhållen och effektiv humanitär respons som räddar liv och lindrar nöd vid humanitära katastrofer. Ochas kärnuppdrag är samordning, påverkansarbete, policyutveckling, humanitär finansiering och informationshantering. OCHA är avgörande för att det humanitära systemets olika delar ska fungera effektivt och enligt överenskomna principer. Ocha hanterar Central Emergency Fund (CERF).	Ochas mål och verksamhet svarar i första hand mot regeringens prioritering om stärkt humanitärt stöd för att rädda liv och lindra nöd. Ocha:s relevans ska ses utifrån kraftigt ökade humanitära behov i världen och en ihållande och oroande global trend av bristande respekt för internationell humanitär rätt. Ochas samordning bidrar till att svenskt stöd genom andra humanitära organisationer används mer effektivt.

<p>FN:s livsmedelsprogram (WFP) WFP har ett dubbelt mandat att dels av att bistå med livsmedelsassistans för att rädda liv och lindra nöd i humanitära kriser, dels bistå med utvecklingsinriktat livsmedelsbistånd.</p>	<p>WFP:s mål och verksamhet har direkt relevans för regeringens målsättning om stärkt humanitärt stöd för att rädda liv och lindra nöd. WFP har en central roll i det humanitära systemet och för att upprätthålla de humanitära principerna. Dess ansvar för att samordna och tillhandahålla logistik i hela det humanitära FN-systemet ökar ytterligare dess relevans.</p>
<p>FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) FAO:s övergripande mål är i) utrotande av hunger, otrygg livsmedelsförsörjning och undernäring; ii) utrotande av fattigdom och främjandet av ekonomiska och sociala framsteg för alla samt iii) hållbart bevarande och nyttjande av naturresurser för framtida generationers gagn. Även stärkta försörjningsmöjligheter, ekonomisk utveckling, motverkande av miljö- och klimatrelaterade hot samt stärkt kapacitet att motstå kriser ligger inom mandatet.</p>	<p>FAO:s mål och verksamhet svarar i första hand mot regeringens prioriteringar om fattigdomsbekämpning, samt stärkt humanitärt stöd för att rädda liv och lindra nöd. FAO är en allt viktigare aktör när det gäller att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. och skapa alternativ till att migrera på grund av fattigdom och hunger.</p>
<p>FN:s migrationsorganisation (IOM) IOM:s huvudmål är att främja en ordnad och human hantering av internationell migration. Mandatet omfattar operativt stöd vid vidarebosättning av flyktingar, frivilligt återvändande och transport av migranter, stöd till stater för att hantera migration, migranternas rättigheter och hälsa, bekämpning av smuggling av migranter och människohandel, statistik, trender och analys på migrationsområdet, stöd till globala och regionala dialoger om migration, verksamhet som</p>	<p>IOM:s mål och verksamhet svarar i första hand mot regeringens prioritering stärkta synergier mellan bistånds- och migrationspolitiken. Därtill finns koppling till bl.a. prioriteringarna fattigdomsminskning, främja frihet och minska förtryck samt stärkt humanitärt stöd. IOM verkar både inom det humanitära biståndet och utvecklingsarbetet samtidigt som det är det enda FN-organisationen med ett bredare mandat på migrationsområdet.</p>

<p>rör sambandet mellan migration och utveckling, samt hjälp till migranter i krissituationer, humanitära insatser och stabiliseringsåtgärder.</p>	
<p>FN:s miljöprogram (Unep) Uneps huvudmandat är att främja internationellt miljösamarbete, bidra till policyarbetet på miljöområdet, övervaka miljösituationen i världen och att samordna miljöverksamheten inom FN-systemet. Unep verkar för transformativa förändringar på alla nivåer, som är baserade på vetenskap och som bidrar till att motverka grundorsakerna till klimatförändringar genom att främja samarbete, resursmobilisering och inkluderande, transparenta och innovativa lösningar.</p>	<p>Uneps mål och verksamhet svarar i första hand mot regeringens prioritering utökat och effektiviserat klimatbistånd men har indirekt bäring på regeringens samtliga prioriteringar i regeringens reformagenda för biståndet.</p>
<p>FN:s organisation för jämställdhet och kvinnors egenmakt (UN Women) UN Women har ett tredelat mandat att arbeta normativt, operativt och samordnande inom FN för att stärka jämställdhet och kvinnors egenmakt. Organisationen ska verka för att stärka kvinnors politiska deltagande och representation, främja kvinnors ekonomiska egenmakt, bygga en värld fri från könsbaserat våld samt främja arbetet med kvinnor, fred och säkerhet.</p>	<p>UN Womens mål och verksamhet svarar mot regeringens prioritering stärka kvinnors och flickors frihet och egenmakt samt deras fulla åtnjutande av SRHR och mänskliga fri- och rättigheter. Stödet till UN Women har även bäring på prioriteringen främja frihet och bekämpa förtryck, fattigdomsbekämpning genom jobbskapande, handel och utbildning samt stärkt humanitärt stöd för att rädda liv och lindra nöd.</p>
<p>FN:s organisation för utbildning, vetenskap och kultur (Unesco) Unesco har till uppdrag att bidra till fred och säkerhet genom samarbete mellan dess medlemsstater inom utbildning, vetenskap, kultur samt kommunikation och information. Unescos arbete med yttrandefrihet, journalisters säkerhet spelar en avgörande roll för</p>	<p>Unesco:s mål och verksamhet svarar mot regeringens prioriteringar om fattigdomsbekämpning genom jobbskapande och handel, inklusive att främja tillgång till utbildning och livslångt lärande. Unesco har även bäring på regeringens mål stärka kvinnor och flickors frihet och egenmakt,</p>

<p>arbetet med demokrati och rättsstatens principer. Därtill arbetar Unesco med den fria forskningens roll för hållbara och demokratiska samhällen, yttrandefrihet och journalisters säkerhet samt konstnärlig frihet.</p>	<p>inklusive främja flickors utbildning samt främja frihet och bekämpa förtryck.</p>
<p>FN:s samlade program mot hiv och aids (UNAIDS) UNAIDS är FN:s specialiserade program rörande hiv- och aidsfrågor och utgörs av 11 samarbetsorganisationer inom FN:s utvecklingssystem (UNDP, UNFPA, UNODC, Unesco, Unicef, UN Women, WFP, UNHCR, Världsbanken, WHO, ILO). UNAIDS arbetar för globalt uppsatta mål om allmän tillgång till hiv-förebyggande behandling och vård samt minskning av spridningen av hiv.</p>	<p>UNAIDS mål och verksamhet svarar mot regeringens prioritering förbättrad hälsa för de allra mest utsatta, inklusive målet att stärka hälso- och sjukvårdssystem och förbättrade förutsättningar för tillgång till god hälsa. UNAIDS arbete utgår från ett jämställdhets- och rättighetsperspektiv med starkt fokus på SRHR.</p>
<p>FN:s utvecklingsprogram (UNDP) UNDP tillhandahåller expertis och stöd för kapacitetsbyggande för fattigdomsbekämpning och global hållbar utveckling genom program och projekt. UNDP har ett brett mandat som bland annat omfattar demokratisk samhällsstyrning, jämställdhet, krisförebyggande och återuppbyggnad. UNDP har en viktig funktion som sammanhållande kraft för FN:s utvecklingssystem och som centrum för policyutveckling. UNDP genomför också program åt andra FN-organ och aktörer, inte minst åt flera globala fonder inom miljö och klimat.</p>	<p>UNDP:s arbete spänner över en bredd av områden och är särskilt relevant för regeringens tematiska prioriteringar fattigdomsbekämpning genom jobbskapande, handel och utbildning, främja frihet och bekämpa förtryck, utökad och effektiviserat klimatbistånd samt stärka kvinnors och flickors frihet och egenmakt. UNDP har en viktig roll att förebygga och snabbt reagera på kriser globalt och att samordna genomförandet av Agenda 2030.</p>
<p>Globala fonden mot aids, tuberkulos och malaria (Globala fonden) Globala fondens mandat är att mobilisera, hantera och betala ut bidrag till strategiska insatser för att förebygga, behandla och minska spridningen av hiv, tuberkulos och malaria och på så</p>	<p>Globala fondens mål och verksamhet svarar i första hand mot regeringens prioritering förbättrad hälsa för de allra mest utsatta. Globala fonden bidrar till att stärka hälso- och</p>

<p>sätt bidra till genomförandet av Agenda 2030. Globala fonden samverkar med andra institutioner (Världsbanken, WHO, UNAIDS, UNFPA m.fl.) för att stödja länders utvecklande av hälsofinansieringsstrategier inklusive finansieringslösningar.</p>	<p>sjukvårdssystem, förbättra förutsättningar för tillgång till god hälsa samt främjar alla individers fulla åtnjutande av SRHR.</p>
<p>Globala miljöfonden (GEF) GEF har till uppdrag att bidra till globala miljönyttigheter genom finansiellt stöd till miljö- och klimatinsatser i låg- och medelinkomstländer. GEF är finansiell mekanism åt FN:s klimatkonvention och fyra världsomfattande miljökonventioner. GEF har fem huvudsakliga verksamhetsområden: klimat, biologisk mångfald, kemikalier och avfall, landutarmning samt internationella vattendrag. Fonden spelar också en central roll i att bistå låg- och medelinkomstländer i hållbar återuppbyggnad.</p>	<p>Med sitt uppdrag att bidra till miljö och klimatnyttighet i låg och medelinkomstländer svarar GEF i första hand mot regeringens prioritering utökat och effektiviserat klimatbistånd, liksom regeringens ambition att skapa hävstångseffekter för att generera additionell utvecklingsfinansiering. GEF stöder genomförandet av de tre stora överenskommelserna som världens länder, inklusive Sverige, beslutade om 2015: Parisavtalet om klimat, Agenda 2030 samt Addis Abeba Action Agenda om utvecklingsfinansiering.</p>
<p>Globala vaccinationsalliansen (Gavi) Gavi för samman offentlig och privat sektor samt akademi och civilsamhälle med målsättningen att minska sjukdom och död genom ökad vaccination i de fattigaste delarna av världen. Vaccinprogrammen administreras i första hand av mottagarländer i samarbete med partners som Unicef och WHO. Gavi hanterar finansieringsfaciliteten International Finance Facility for Immunisation (IFFIm)</p>	<p>Gavi:s mål och verksamhet svarar i första hand mot regeringens prioritering om förbättrad hälsa för de allra mest utsatta. Gavi har även hög relevans för regeringens mål främja forskning, innovation, digitalisering samt fungerande marknader för säkra och effektiva vaccin för att öka tillgång till hälso- och sjukvård samt SRHR.</p>
<p>Gröna klimatfonden (GCF) GCF, som etablerades vid FN:s klimattoppmöte i Cancún 2010, är en del av FN:s klimatkonventions finansiella meka-</p>	<p>GCF:s mål och verksamhet svarar i första hand mot regeringens prioritering utökat och effektiviserat klimatbistånd. Därtill</p>

<p>nism. GCF bidrar till att bekämpa klimatförändringarna genom att finansiera insatser för minskade utsläpp av växthusgaser och klimatanpassning. Klimatfonden har som mandat att väsentligt bidra till de globala ansträngningarna om att nå de mål som satts upp av FN:s klimatkonventionen.</p>	<p>har klimatfonden en roll att stärka de katalytiska effekterna av klimatbistånd genom teknisk innovation och mobilisering av kapital från den privata sektorn.</p>
<p>Internationella arbetsorganisationen (ILO) ILO arbetar med att främja social rättvisa genom att förbättra förhållandena för människor i arbetslivet utifrån övertygelsen om att social rättvisa är avgörande för universell och varaktig fred.</p>	<p>ILO:s mål och verksamhet svarar i första hand mot regeringens prioritering om fattigdomsbekämpning genom jobbskapande handel och utbildning. ILO:s verksamhet har även bäring på mål inom mänskliga rättigheter, jämställdhet och ökad ekonomisk frihet.</p>
<p>Internationella fonden för jordbruksutveckling (IFAD) IFAD:s mandat är att skapa möjligheter för människor som lever på landsbygden att ta sig ur fattigdom samt bidra till förbättrad global livsmedelsförsörjning och nutrition. IFAD fungerar både som ett fackorgan inom FN och som en internationell finansiell institution.</p>	<p>IFAD:s mål och verksamhet svarar i första hand mot regeringens prioritering fattigdomsbekämpning genom jobbskapande, handel och utbildning samt stärka kvinnors och flickors frihet och egenmakt. IFAD:s verksamhet har även bäring på regeringens mål utökad och effektiviserat klimatbistånd samt grön omställning och jämställdhet som drivkrafter för ekonomisk utveckling.</p>
<p>Kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter (OHCHR) OHCHR har som mandat att främja och skydda alla individers fulla åtnjutande av mänskliga rättigheter. Tematiska pelare i organisationens arbete är mekanismer för mänskliga rättigheter, deltagande, icke-diskriminering, ansvarsutkrävande, utveckling samt fred och säkerhet.</p>	<p>OHCHR:s mål och verksamhet svarar i första hand mot regeringens prioritering främja frihet och bekämpa förtryck. Organisationens mandat har bäring på en rad olika frågor inklusive demokrati och jämställdhet, samt arbetar för att skydda människorättsförsvare.</p>

<p>Världsbanksgruppen Världsbanksgruppens mål och mandat är sedan 2023 att utrota fattigdom på en planet som det går att leva på. Världsbanksgruppen tillhandahåller lån, tekniskt bistånd och policydialog för låg- och medelinkomstländer och består av fem organ med olika verksamhet: Internationella banken för återuppbyggnad och utveckling (IBRD), Fonden för de allra fattigaste länderna (IDA), Internationella finansieringsbolaget (IFC), Multilaterala investeringsorganet (MIGA) och Internationella centret för lösning av investeringstvister (ICSID).</p>	<p>Världsbanksgruppens mål och mandat svarar i första hand mot prioriteringarna fattigdomsbekämpning genom jobbskapande, handel, hälsa och utbildning samt utökad och effektiviserat klimatbistånd men har även bäring på andra prioriteringar såsom jämställdhet och digitalisering. Banken bidrar till generering av additionell utvecklingsfinansiering och har goda möjligheter att arbeta med systemförändringar och policypåverkan</p>
<p>Världshälsoorganisationen (WHO) WHO är FN:s fackorgan för hälsofrågor med uppdrag att leda och samordna internationellt hälsoarbete och att stödja medlemsstaternas regeringar att genomföra bästa möjliga hälso- och sjukvårdspolitik. Målet för WHO är att alla människor ska uppnå bästa möjliga hälsa. WHO har en unik roll globalt genom sitt normerande och standardsättande mandat.</p>	<p>WHO:s mål och verksamhet svarar i första hand mot regeringens prioritering om förbättrad hälsa för de allra mest utsatta. WHO bidrar vidare till regeringens folkhälsopolitiska prioriteringar. WHO har också en normativ roll som förmedlare av evidensbaserad kunskap och data. Därtill spelar WHO en central roll i arbetet med att stärka det globala skyddet mot framtida hälsohot, bland annat för att rusta världens länder inför kommande pandemier.</p>

Utrikesdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 12 december 2024

Närvarande: statsminister Kristersson, ordförande och statsråden Busch, Ankarberg Johansson, J Pehrson, Waltersson Grönvall, Jonson, Forssmed, Tenje, Slottner, M Persson, Wykman, Malmer Stenergard, Kullgren, Liljestrand, Brandberg, Bohlin, Carlson, Pourmokhtari, Rosencrantz, Dousa

Föredragande: statsrådet Dousa

Regeringen beslutar skrivelse Internationellt bistånd genom multilaterala organisationer